

Kabarre ta Gala ta Matiye

Pile ka kaawor

Maktumne-an, gee kuuk awalle kaawe kadar ɗa Matiye kat siirta. Ɗaar min paliinna ku Iisa kuuk orok in seera. Ya ku garkiya Kabarre taat Maark siirtu in ta Luk, ɗu kolaag oki Matiye a Lebi. Matiye ɗaar Yuudiŋce ho ɗa siir do Yuudinnar. Ampaa ko, ɗa ibingit rakki rakki Kitamne ta Jamaw ta Awalle ho ɗa siirig werin dakina do maktumney. Ɗa ibingit oki aadin ta Yuudinnar. Taar-at ko taat berji botol ɗa siiriicot maktumne-an do Yuudinnar in gee okiŋco kuuk raka ase in Iisa Masi. Awalle, Yuudinna, ɗuur aada taat gaanuun kaawiico di. Kar Matiye gay gaaraacog Iisa ho ɗa piliig odinco in botol ta pey, a maman ɗuu ibine baay ta gaanuunco. Kar agindaw ku Yuudinnar gay rakaatdo kaaw-ata. Ansii ko, ɗu poozig Iisa in ɗuur okiŋco kuuk aadaaga. Maajirna gay yaa gaarin Kabarre ta Gala do gee okiŋco kuuk do adiy ka kidar.

Tamba ta Iisa Masi

¹ Ɗuur-aɗ siɗ ku tamba ta Iisa Masi, roɗ ka Dawuud kaak roɗ ka Ibraayim. ² Ibraayim weetu Isaaka, Isaaka weetu Yakuub, Yakuub weetu Zuuda in siɗtay ³ ho Zuuda weetu Perees in Zaara, ɗuur-aɗ yaaco siɗti Tamaar. Perees gay weetu Esroom, Esroom weetu Araam, ⁴ Araam weetu Aminadaab, Aminadaab weetu Nasoon ho Nasoon weetu Salmoon. ⁵ Salmoon weetu Booz, yaaco gay

sinti Raab. Booz gay weetu Obeed, ron̄ti ka Ruut. Obeed weetu Jeese, ⁶ Jeese weetu sultan Dawuud.

Dawuud gay weetu Selemaan, ataṅ Selemaan awalle, ta daaciy ta gem rakki ṅu kolaag Uuri. ⁷ Selemaan weetu Robowaam, Robowaam weetu Abiya, Abiya weetu Aza, ⁸ Aza weetu Jozapaat, Jozapaat weetu Joraam ho Joraam weetu Oziyaas. ⁹ Oziyaas gay weetu Jowataam, Jowataam weetu Akaaz ho Akaaz weetu Ezekiyaas. ¹⁰ Ezekiyaas gay weetu Manaase, Manaase weetu Amoon ho Amoon weetu Zoziyaas. ¹¹ Zoziyaas gay weetu Jekoniyaas in̄ sintay ḁo wiktin taar-at ko gee ku Babiloon nosiriico ḁo gee ku Israyeel ho ṅu iyiig ḁo kidco.*

¹² Min ṅu iyiig Babiloon-ak, Jekoniyaas weeyiig Salatiyeel, Salatiyeel gay weetu Zorobabeel, ¹³ Zorobabeel weetu Abiyuud, Abiyuud weetu Eliyakiim, Eliyakiim weetu Azoor, ¹⁴ Azoor weetu Sadok, Sadok weetu Akiim ho Akiim weetu Eliyuud. ¹⁵ Eliyuud gay weetu Eliyazaar, Eliyazaar weetu Mataan, Mataan weetu Yakuub ¹⁶ ho Yakuub weetu Yuusup. Yuusup ko obit mic taat ṅu koliy Mariyam taat weeyig Iisa kaak ṅu koliy Masi.

¹⁷ Tamba okintit ko anta : min Ibraayim nam sultan Dawuud gin orok in̄ pood̄ tamba. Min sultan Dawuud nam wiktin taat ṅu iyiig gee ku Israyeel Babiloon gin orok in̄ pood̄ tamba, ho min wiktin taar-ata nam wiktin taat ṅu weeyig Masi gin orok in̄ pood̄ tamba.

* **1:11** Anne-an̄ kaawa a gee ku Israyeel ṅu obig 6errina ḁo kid̄ ka Babiloon (2 Ruwa 24.12-16).

Weenji ka Iisa Masi

¹⁸ Talon maman nu weeyiig Iisa Masi. Yaaco Mariyam, taar kaawco mat ko in Yuusup a nuu obe. Kar gay, min na bal weye misa in taar di, ta ictu adi in gudurre ta Ruwwin ta Buñdi. ¹⁹ Yuusup ðubilti, naar gem sellen ho na rakaado imilin oorinti kara. Paa ko, na ictu niyine a naa totirinti in bugumiy. ²⁰ Min na pakira misan di, ðubil ka *Rabbin Buñ bayniiji do sooniikar ho na kaawiiiji aman : « Yuusup, ron ka Dawuud, dak gineno kolaw. Icit Mariyam do gerin ar daacin, asaan adti naar asa min gudurre ta Ruwwin ta Buñdi. ²¹ Ta asa wee mico, ya ta wee kiiiji diye sin Iisa† asaan na asa jilin geenji min do zunuubinnico. » ²² Maannaak kuuniytu ar taat Rabbin Buñ kaawtu awalle in bi ka nabiincey aman : ²³ « Cokiyon ! Gemso taat bal aawe mitko asa ice adi ho taa wee mico. Ya ta wee, mic-ak, nuu kolin “ Emanuweel ”. »‡ Sin-ak diya aman : « Buñ goy in ginte. » ²⁴ Min Yuusup niintu, na iciit Mariyam ar daaciy uudin taat ðubil ka Rabbin Buñ kaawiiiji. ²⁵ Kar gay, na bal weye in taara nam ta weeyig roniti. Hiyya, mic-ak, Yuusup diyiiiji sin Iisa.

2

Asinco ka gay ibinindi

¹ Nu weeyig Iisa do hellin ta Beteleyem do kid ka Zuude do wiktin taat sultan kaak nu kolin *Herood tiya misa meenuwi. Min nu weeyiiga, gay ibine kaalnal uctu min coke ka pati ho nu baawtu

† **1:21** 'Iisa' : Sin-añ diya a 'Buñ jilaw'. ‡ **1:23** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 7.14.

Zeruzaleem. ² Kar ɲu inditu aman : « Moo mic kaak ɲu weetu daabiney ho asa gine sultan ka *Yuudinnar-aka ? Ni talig kaaloy bayin min coke ka pati ho ni as abdiyɲji. » ³ Min sultan Herood doriit kabarre-at, ɲa barjiltu yoo gee okiɲco ku Zeruzaleem oki. ⁴ ɲa ɲumiig agindaw ku gay satkiner okiɲco in agindaw ku gaanuundi ho ɲa indiigu aman : « Momon ga wer kaak ɲuu weenji Masi kaak Buɲ doɓtu ? » ⁵ ɲuur gay telkiiji aman : « ɲuu weenji do hellin ta Beteleyem do kid ka Zuude, asaan nabiince siirit awalle do Kitamner aman : ⁶ « Kanke Beteleyem, do kid ka Zuude, ka seener, min do hellinnan ku Zuude-an, ka kapakdo tak-tak, asaan min kanken di asa amile tatkaw kaak asa tale kaaco do gee ku Israyeel. » »* ⁷ Hiyya, min Herood doriit kaaw-at, ɲa koliig in cigile gay ibine kaalnal-aku ho ɲa indiigu a ɲuuji gaare wiktin taat kaal-ak bayintu. ⁸ Min ɲu gaariiji, ɲa ɲaamiig Beteleyem ho ɲa kaawiico aman : « Baan, indon samaane do bi ka mic-aka. Ya ku gas weriy di, ku asiidu kaawe. Paa kat, nun meendu sa yaa ɓaa abdiyɲji. » ⁹ Min sultan kaawiico pak, ɲu ictu botilco. Do deetiɲco, ɲu talig kaal kaak awalle ɲu taltu min coke ka pat-aka. ɲaar gay sinja sinjen di in unji nam ɲa daktu pey do wer kaak mic goyiyo. ¹⁰ Min ɲu taliig kaal pey do wer-aka, aditco miintu in galal. ¹¹ Hiyya, ɲu unjitu geero ho ɲu gasiig mic-ak in yaaco Mariyam. ɲu dersitu do unji ho ɲu abdiyiga. Kar ɲu piliig gaminco ho ɲu beriiji gamin kuuk kaalne : daabne, *dokkanne ho in itir

* **2:6** Wer ka gase kaawor do Mise 5.1.

kaak ɲu koliy miir. ¹² Min ɲaar-ak, Buɲ miniig gee-ak do sooniikar a ɲu baanno pey wer ka Herood. Hiyya, ɲu yeeptu do darrico in botol ta pey.

Gade ka kaar do kid ka Meser

¹³ Min gay ibine kaalnal-ak yeeptu do darrico, dɔubil ka *Rabbin Buɲ bayniiji do Yuusup do sooniikar ho ɲa kaawiiiji aman : « Ucu, icig mico in yaaco ho gadon do kid ka Meser. Goyon annere nam yiriy taat naan kaawe ja kat kii yeepe. Yampa, Herood yaa bariyin mico ɲaa deenji. » ¹⁴ Hiyya, in aando-at di, Yuusup uctu, ɲa iciig mic-aka in yaaco ho ɲu gadtu kayco Meser. ¹⁵ ɲu goytu anner kee nam sultan Herood mattu. Ta kuuniyту ampa-ak asaan kaaw taat Rabbin kaawtu in bi ka nabiincey yaa ase do werti. Kaaw-at aman : « Nu kolig rondu a ɲaa amile min Meser. »

Dee ka kooginar

¹⁶ Min Herood ibintu kadar gay ibine kaalnal caacyga-ak, ɲa dapintu aale. Paa ko, ɲa kaawiico do askirnay a ɲu baa do hellin ta Beteleyem yoo hellinnan kuuk moota, ɲuu deen koogin kuuk miday kuuk elginco bal nece seera. Elgin-ak, Herood girsico min menaw kuuk gay ibine kaalnal kaawiiiji. ¹⁷ Ansii ko, kaaw taat nabi Zeremi kaawtu awalle do Kitamner astu do werti aman :

¹⁸ « ɲu dora koriya do geeger ka Raama, ale dakina ho in morke oki.

Ta Raseel kat ala kooginti.

Ta rakaado a ɲuu doodinti† asaan ɲu mate. »‡

† **2:18** 'doodinti' : Werin daarin, ɲu kaawa a 'salinti'. ‡ **2:18** Wer ka gase kaawor do Zeremi 31.15.

Yeepe kaak min Meser

¹⁹ Wiktin taat Herood mattu, Yuusup gay goy misa Meser. Hiyya, d̄ubil ka Rabbin Bun̄ bayniiji d̄o sooniikar ²⁰ ho ̄na kaawiiiji aman : « Ucu ! Icig mico in̄ yaaco ho yeepon̄ d̄o kid̄ ka Israyeel, asaan ̄nuur kuuk raka deen̄ mic-ak mat ko. » ²¹ Do wer-ak, Yuusup uctu, ̄na iciig mico in̄ yaaco ho ̄nu yeeptu Israyeel. ²² Kar ̄na dortu kadar Arkelawuus ronji ka Herood icit Meennaw ta tacco d̄o kid̄ ka Zuude. Do wer-ak, kolaw obiiga ho ̄na rakaado goye d̄o kid̄ ka Zuude-aka. Kar *d̄ubil ka Bun̄di miniig pey d̄o sooniikar. Paa ko, ̄na deettu d̄o kid̄ ka Galile. ²³ ̄Na ̄baawtu goye d̄o hellin rakki ̄nu kolaat Nazareet. Ta kuuniytu ampa-ak, asaan kaaw taat nabiinna kaawtu awalle as d̄o werti aman : « ̄Nu asa kolin̄ a ̄na Nazareyence. »

3

Asinji ka Yaaya-Batist

(Maark 1.1-8, Luk 3.1-18, Yaaya 1.19-28)

¹ Do wiktin taar-at, Yaaya-Batist astu d̄o kalaan ka Zuude ho ̄na teestu gaare kaaw ta Bun̄di aman : ² « Ibinon̄ nigin̄ko, rason̄ goye kaak awalle asaan *Meennaw ta Bun̄di askon̄ ko moota ! » ³ ̄Naar ko Yaaya kaak nabi Ezaayi kaawtu biy awalle aman : « Gaay ton̄go kaawa d̄o kalaaner aman : “ Siyon botol ta Rabbiner.

Siyon̄jiig botilay-ak d̄alan̄. ” »*

⁴ Kesuuney ta Yaaya, ̄nu siyit in̄ law ku lokumi ho ̄na d̄uunit maasoy in̄ karrabin̄ ka zaami. Teenji

* **3:3** Wer ka gase kaawor d̄o Malasi 3:1 ho Ezaayi 40:3.

gay, ɲa eeyma bagi in ɲiime. ⁵ Gee dakina asiiji min Zeruzaleem, min kid ka Zuude okinji ho min kidin kuuk moota in barre kaak ɲu koliy Zurdan. ⁶ Min ɲu asiiji, ɲu gaariig zunuubinnico do unco ka geemir ho Yaaya *batiziyiig do barre ka Zurdan-aka.

⁷ Min Yaaya taltu kadar gee kuuk ɲu koliy *Pariziyenna in *Sadusiyenna asiiji dakina a ɲaa batiziyinco, ɲa kaawiico aman : « Talon ja, kun gee kuuk ar aalin-anƙu ! Ku pakira a kuu pake min dapinƙo ta Bunƙi taat asaw walla ? Ku gasit kaaw-an min momo ? ⁸ Hadi, ginon gamin ku samaane kuuk gaara a ku rasig goyinƙo kaak awalle. ⁹ Dakon osenno do aditko aman : “ Gi koogin ku tatte Ibraayim ko, ” asaan ka seener, Bun nec soke min do dambay-an di ɲaa raɓilin ron ku Ibraayim. ¹⁰ Din gay jekin, ɲaar goy ko ka doliye atiydi min do caarco. Ay et kaak waado ron kuuk samaane, ɲuu doliyinji ho ɲuu accin do aki. ¹¹ Nun batiziyaako in amay. Pa-ak gaara kadar ku rasig goyinƙo kaak awalle. Kar gay, gin gem kaak pakginu kat asaw. Nun sa da necdo kaak naa sorin ɲugiray. Gem ɲaar-ak yaako batiziyinƙo in Ruwwin ta Bunƙi ho in ako. ¹² Na ob garta do pisinji, ɲaa yiile *geme ka putiri ho ɲaa leen do urdey. Kar bun gay, ɲaa orin do ak taat matdo tak-tak. »

Batem ka Iisa Masi

(Maark 1.9-11, Luk 3.21-22, 4.1-13)

¹³ Min ɲaar-ak, Iisa uctu min kid ka Galile. Na dakiig gas Yaaya do barre ka Zurdan a ɲaa *batiziyinji. ¹⁴ Kar ɲaar gay zer raka pooce. Na diyiiji do Iisa aman : « Kinke kat yaan batiziyindu ga,

ki kaawiy a nun kat yaan batiziye ! » ¹⁵ Iisa gay telkiiji aman : « Paado, din ginten maanna-an ampaa di, asaan gii necin taat Bun rakiyo. » Hiyya, Yaaya ooytu, na batiziyiig Iisa. ¹⁶ Min na batiziyga, Iisa amiltu min do amiydi ho ta bite-an di, samaan piltu waakilak. Kar na taliit Ruwwin ta Bun di paayiji ar ammaama ho ta goyiiji. ¹⁷ Kar na dora gaay kaawa min kuwa ka samaaner aman : « Naar-an Rondu, nu elgig dakina ho adir miin in galal do bi kanji. »

4

Gece ka Iisa Masi

¹ Min naar-ak, Ruwwin ta Bun di naamiig Iisa do goosiner a *Seetanne yaa gecinji. ² Do wer-ak, menaw orok pood, yiriyo aando, na bal okume yoo maanna. Min menaw-ak gaastu, mey diyaaga. ³ Seetanne, gay gecindi, sinjiiji moota do Iisa ho na kaawiji aman : « Ya kin kat Ron ka Bun di-ak, kaawco do dambay-an a nuu rabile tee. » ⁴ Iisa gay telkiiji aman : « Nu siir do Kitamner aman : “ Gem ke goyaado do bi ka teendi di, illa gay in ay kaaw taat amila min do Bun di oki. ”* »

⁵ Min naar-ak, Seetanne iyiig Iisa Zeruzaleem, geeger kaak Bun dobtu. Na diyig kuwa do kaay ka *ger ka Bun di ⁶ ho na kaawiji aman : « Ya kin kat Ron ka Bun di-ak, beer keder, asaan nu siir do Kitamner aman :

“ Bun yaaco kaawe do dubilji do bi kanji.

Dubal-ak yaan acume† do pisinco.

* **4:4** Wer ka gase kaawor do Deteronoom 8.3. † **4:6** ‘acume’ : Werin daarin, nu kaawa a ‘okume’.

Paa kat, asiñji dooyiydo in dambay. ”† »
 7 Iisa gay telkiiji aman : « Nju siir do Kitamner aman : “ Ki gecaagdo *Rabbin Bunjin. ”§ » 8 Kar Seetanne iyiig pey do kaat ka damba taat bolok. Na gaariijig kidin ku sultinniidi okinco kuuk do duniiner in samaanuwco. 9 Na kaawiiji aman : « As kii derse untu kiin abdiyindu, kar naan beriñ gamin-añ okinco. » 10 Kar Iisa gay telkiiji aman : « Yalla baa annere Seetanne ! Nju siir do Kitamner aman : “ Kii abdiye Rabbin Bunjin keeji di ho njaar di kii derse unci. ”* » 11 Min njaar-ak, Seetanne rasiiga, kar *dubal ku Bunji asiiji ho nu taltu kaaci.

Durce ka riyor do kid ka Galile

12 Do wiktin taar-at, nu obig Yaaya dajaayne. Min Iisa dortu pa-ak, na deettu do kid ka Galile, naa teese riyoy. 13 Kar gay, na bal goye do geeger ka Nazareet, na da goy do geeger ka Kapernayuum. Geeger njaar-ak goy do bi ka barrer ka Galile, do kid ka Zabiloon in ka Neptali. 14 Ta kuuniyту ampa-ak, asaan kaaw taat nabi Ezaayi kaawtu awalle as do werti aman :

15 « Kin kid ka Zabiloon in ka Neptali,
 Kin kaak aaniiy in barre,
 Kin goy aar barre ka Zurdan,
 Galile, kin kid kaak Yuudinnado oki goyiyo !

16 Njuur kuuk goy do gondikor
 yaa tale portikaw dakin aale.
 Njuur kuuk goy do kid ka kellaam ku muuti,

† 4:6 Wer ka gase kaawor do Soom 91.11-12. § 4:7 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.16. * 4:10 Wer ka gase kaawor do Deteronoom 6.13.

portikaw asaaco bayne. »†

¹⁷ Min wiktin taar-at di, Iisa teestu gaare kaaw ta Bunji aman : « Ibinonj niginjko, rasonj goye kaak awalle, asaan *Meennaw ta Bunji askonj ko moota ! »

*Kole ka maajirna kuuk awalle
(Maark 1.16-20, Luk 5.1-11)*

¹⁸ Yiriy rakki Iisa jaawa do bi ka barre ka Galile. Na gastu sinja seer, gay cabe boosir : Simon kaak nu koliy oki Piyer inj sinji Andre. Nu caba boosi wiktin taat na gasiigu. ¹⁹ Iisa diyiico aman : « Asonj aadonnu ho naako giniñko gay cabe geemir. »
²⁰ Kodok di, nu rasiig ribbinco ho nu aadiiga. ²¹ Iisa sinjitu pey unja sood ho na gastu sinja seer ku pey, nuur kunj Zaak inj sinji Yaaya, ronji ku Zebede. Nu goy siya ribbinco inj tacco ka markabar. Min Iisa gasiigu, na koliigu ²² ho kodok di, nu rasiig markabco inj tacco ho nu aadiiga.

*Coole inj bilde ka geemir
(Maark 1.39, Luk 5.12-16)*

²³ Iisa jaawiig kid ka Galile okinji. Na bildiy gee do geray ku salaaner ku *Yuudinnar, na gaariy Kabarre ta Gala ta Meennaw ta Bunji ho na cooliig gee kuuk gin ay raduwa ho ay gem kaak ziy galjido.
²⁴ Do wer-ak, Iisa, sinji altu do kid ka Siri okinji ho nu iyiiig gee kuuk raduwco keetiti keetiti : kuuk aarid obgu, kuuk gin punpun ho kuuk rungiye. Okinco, na cooliigu. ²⁵ Gee dakina astu min Galile, min darre ta Geegirnay ku Orok, min Zeruzaleem, min kid ka Zuude ho min kid kaak aar barrer ka Zurdan. Okinco, nu aadiig Iisa.

† **4:16** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 8.23-9.1.

5

Gaare ka kaawor kuwa ka dambar

¹ Min Iisa taltu dakinaw ta geemir-ak, ɲa coktu ka dambar ho ɲa goytu. Maajirnay asiji moota ho
² ɲa teestu garkiyiɲco.

Galal ta ta6

- ³ Do garaaney-at, ɲa kaawa aman :
 « Galal do ɲuur kuuk ibina kadar gelbinco aaye do
 unji ka Buɲdi,
 asaan *Meennaw ta Buɲdi taar loco.
- ⁴ Galal do ɲuur kuuk alaw,
 asaan Buɲ asa doodiɲco.
- ⁵ Galal do ɲuur kuuk dalullay,
 asaan Buɲ asaaco rasiɲ kid'loco.
- ⁶ Galal do ɲuur kuuk bariya goye kaak Buɲ rakiyo
 ar gem kaak mey diyaaga bariya tee ho see,
 asaan Buɲ asaaco beriɲ maan kaak ɲu
 bariyiyo.
- ⁷ Galal do ɲuur kuuk tala amindaw ta eenco,
 asaan Buɲ asa tale aminduwco.
- ⁸ Galal do ɲuur kuuk gelbinco *cawar,
 asaan ɲu asa taliɲ Buɲ.
- ⁹ Galal do ɲuur kuuk amra gee do werinco,
 asaan Buɲ asa koliɲ a ɲu kooginay.
- ¹⁰ Galal do ɲuur kuuk ɲu taabiyaagu do goyiɲco
 kaak Buɲ rakiyo,
 asaan *Meennaw ta Buɲdi, taar loco.
- ¹¹ Galal loko ya gee waraako, ya ɲu taabiyaako ho
 ya ɲu diyaako kaawin maalan di, asaan ku aamin
 lotu. ¹² Aaciyon ho goyon do galal asaan haginko
 taat Buɲ yaako bere ka samaaner-at, taar dakina.

Ansi-ak, ku kuuniy ar nabiinna kuuk awalle. Njuur oki, nu taaḅiyig ar kuḅko.

Maral in portikaw

¹³ « Na kuḅkoḅ kat ar maral ku duniiner. Ya maral-ak kat cille, gii ginin pey maman nuu aawe ? Illa nuu oriḅ kara, gee yaaco jaawe.

¹⁴ « Na kuḅkoḅ kat ar portikaw ta duniiner. Geeger kaak nu pinig kuwa ka dambar, ḅaar cigallo. ¹⁵ Ginno oki gem kaak biy lampa ho ḅa zuḅkiit in bardila. Kar gay, ya gem biy lampa-ak, ḅa diyit ḅo wer ka jaḅaḅ. Paa kat, gee kuuk uḅja ḅo ger-ak yaa talin portikuwti. ¹⁶ Ansii ko, portikuwko, ta ceeru ḅo uḅco ka geemir a gee yaa tale riy taat samaan ku giniyo ho nu ozilin Takko Buḅ ka kuwa ka samaaner.

Garaan ḅo bi ka gaanuundi

¹⁷ « Dakoḅ pakirenno a nu as deen *gaanuun kaak Muusa siirtu wala kaawin kuuk nabiinna kaawtu. Nu bal ase deenco, nu as a gamin-aḅ yaa ase ḅo werco. ¹⁸ Cokiyon, naako kaawe seene, min kiḅa ho samaane bal bire misa, Kaawin kuuk Buḅ kaawtu-aḅku, yoo rakki oki amilaado min ḅo gaanuundi. Nuu goye kee nam gamin okinco yaa kuuniye. ¹⁹ Paa ko, min gaanuun okinji, ḅaar kaak karmiyigḅo kaak kapak tak-tak ho ḅa jagaag eenji nuu gine ar ḅaara, ḅa asa gine kapak tak-tak ḅo *Meennaw ta Buḅdi. Kar gay, ḅaar kaak karmiyaaga ho gaaraag ḅo eenji nuu gine ar ḅaara, ḅa asa gine tatko ḅo Meennaw ta Buḅdi. ²⁰ Ka seener nu kaawaako, ya kuḅ kat bal gine taat Buḅ rakiyo pakgig agindaw ku gaanuundi in *Pariziyenna, ku uḅjaado ḅo Meennaw ta Buḅdi.

Garaan do bi ka dapinƙor

21 « Ku dor ɗu kaawco do aginiyte aman : “ Dak deenno gemo. Ay gem kaak dee gemo, ɗuuji dukume seriine. ” 22 Hadi nun gay kaawaako aman : Ay gem kaak dapina in sinji, nec ɗuu sakkiyin do wer ka gay seriiner. Ay gem kaak wara sinji a ɗa ibanno maanna, nec ɗuu sakkiyin do wer ka gay seriiner kaak tatiko. Ay gem kaak wara sinji a ɗaa oliyo, nec ɗuu accin do ak ta ba oole. 23 Ya ki ɓaa do *ger ka Bundi a kiiji bere *satkine, kar do wer-ak, ki pakirtu kadar sinjin gin kaaw in kinke, 24 rasit satkineɗ ede ho duw ɓaa amron ja, kar kat kii yeepe berin satkineɗ-ata.

25 « Ya waan sakkiyinɗin, daan kaawko kodok di botildi. Yampa, adineɗ yaan iye do gay dukume seriiner. Kar gay dukume seriiner-ak yaan bere do pise ka askirnar, ho ɗuur gay yaan unje danjaayne. 26 Nu kaawaajin, ki gediraado kii imile kaan min do danjaayner-ata, illa ya ki gaasit ja tak-tak hokumne taat ɗu diyiijin.

Garaan do bi ka ɓaaye ka munjam

27 « Ku dor ɗu kaaw aman : “ Waan ɓaayaado munjam. ”* 28 Kar nun gay kaawaako aman : Ay gem kaak tala daaciy ta gemor ho ta deej, ɗaar-ak ar ɗa wey ko in taara do gelbiney. 29 Ya odoɗ ta meeda kat iyaacin do zunuubinnar-ak, dimta. Guna ya maannaɗ rakki nige, min ak taat matdo yaa teen zin okinji. 30 Ya pisinjin ka meeda kat iyaacin do zunuubinnar-ak, dukumga ho accig

* 5:27 Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.14, Deteronoom 5.18.

kara. Guna ya maannaŋ rakki nige, min ak taat matdo yaa teen ziiŋ okinji.

Garaan do bi ka totiriikar

³¹ « Ku dor ŋu kaaw pey aman : “ Ya waan totirit daaciy, ŋaati bere katkat ta totiriikar. ”† ³² Kar nun gay kaawaako aman : Gem ginno botol ŋaa totirin daaciy, illa ya ta kokina miday kara. Ya gem totirit daaciy, ŋa ŋaamit do zunuubinnar ya ta ob mitik ka pey. Ho gem kaak ob daatik taat ŋu totirta, ŋaar oki unje ziy do zunuubinnar.

Garaan do bi ka togiliikar

³³ « Ku dor oki ŋu kaawco do aginiyte aman : “ Ya ki togil do unji ka *Rabbiner, necit kaawon. Dak yeepenno pey aaro. ”‡ ³⁴ Kar nun gay kaawaako aman : Dakon togilenno tak-tak : wala in samaane, asaan ŋa wer kaak Buŋ goyiyo, ³⁵ wala in kida, asaan ŋa wer kaak ŋa leeyiy asinji, wala in Zeruzaleem, asaan ŋa geeger ka Sultan kaak tatiko, ³⁶ wala in kaan ka meenji, asaan ki gediraado raŋilin durweŋ rakki portiko wal pondiko. ³⁷ Ya ki ooy sa, ooyu ho ya ki pood sa, poodu. Yampa kaaw taat ŋu gaayiy gaaye, taar asa min do *Seetanner.

Garaan do bi ka kapuuni

³⁸ « Ku dor ŋu kaaw aman : “ Ya gem dimit odoŋ, kin sa dimjiit tanji ho ya ŋa sik saanŋon, kin sa sikijig kanji. ”§ ³⁹ Kar nun gay kaawaako aman : Ya gem

† **5:31** Wer ka gase kaawor do Deteronoom 24.1. ‡ **5:33** Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.12, Nombir 30.3, Deteronoom 23.22-24. § **5:38** Wer ka gase kaawor do Ekzood 21.24, Lebitik 24.20, Deteronoom 19.21.

ginaako maan kaak samaanno, dakon kapiyenno. Ya waan baasiñcin do gargumon ta meeda, newsi-ijit taat rakki oki. ⁴⁰ Ya waan sakkiyiñcin do bi ka parlamañ, rasjita ho berjit pey batkon min kaatiya. ⁴¹ Ya waan kusbiyiñcin a kii iyiin goroy kilomeetir rakki, iyiit kilomeetir seera. ⁴² Beriy do ay waan kaak indaacin maanna ho dak newsenno kop do waan kaak telka maannañ.

Garaan do bi ka ele ka adiner

⁴³ « Ku dor nu kaaw pey aman : “ Kii elin gijin* ho kii yilin adinen. ” ⁴⁴ Kar nun gay kaawaako aman : Elguwon adinko ho salkiyuwonco do nuur kuuk taaɓiyaako. ⁴⁵ Ansii kat, kuu gine koogin ku Takko kaak kuwa. Pa-ak asaan naar sa cokaat patoy do gee kuuk jookumo ho in kuuk sellen. Na nokaag amiyji do nuur kuuk goy in botol do unji ho do nuur kuuk goyiñco in botiliido oki. ⁴⁶ Kar ya kun kat el gee kuuk elgiikon di, maa haginir taat Bun yaako bere ? Gay oba miirir oki elgig nuur kuuk elgig di ! ⁴⁷ Kar ya ku ooya do sintikon di, maa biidir kaak ajbay ku giniyo ? Nuur kuuk ibanno Bun oki gina pa ! ⁴⁸ Naar-ak, kuuniyon *cawar ar Takko Bun ka kuwa. »†

6

Garaan ta bere do pokirnar

¹ Iisa kaaw pey aman : « Pakiron, ya ku gina riy taat Bun rakiyo, dakon gaarenno do unco ka geemir. Yampa Takko kaak kuwa yaako toɗin hagin ta riyko-ata. ² Ya ki raka bere maan do

* **5:43** Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.18. † **5:48** Wer ka gase kaawor do Lebitik 19.2.

pokiriñer, dak delenno dariñ ðo odin ku geemir ar gee kuuk abdiya Buñ in biñkico di. Gee-ak, ñu el gaare ziñkico ðo berindi ðo geray ku salaaner ho ðo botilniidi a gee yaa oziliñco. Ka seener nu kaawaako : gee ñuur-ak gasit ko haginco. ³ Kar kiñ gay, ya ki gina oyaw in pisiñji ka meeda, ka ñugila ibinaaño maan kaak ki beriyo. ⁴ Ansii ko, maan kaak ki bertu yaa goye in cigile. Paa kat, Takko Buñ kaak talaag ay maan kaak ki giniy in cigile yaan berin haginẽ.

Garaan ðo bi ka salaaner

⁵ « Ya ku salkiyaw, dakoñ salkiyenno ar gee kuuk abdiya Buñ in biñkico di. Njuur el salkiye in peyiñco ðo geray ku salaaner ho ðo botilniidi a paa kat, gee yaa taliñco. Ka seener nu kaawaako : gee ñuur-ak gasit ko haginco. ⁶ Kar kiñ gay, ya ki salkiyaw, unju zugar ho ðibirga. Indig Takko Buñ kaak goy ðo wer kaak ki cigiltu-aka. Paa kat, ñaar kaak talaag ay maan kaak ki giniy in cigile yaan berin haginẽ.

⁷ « Ya ku salkiyaw, dakoñ deelenno taar di kuu goye ar gee kuuk ibanno Buñ. Gee ñuur-ak, ðo tañco a wal in ðeele ka kaawiñco-ak kat Buñ ya cokiyiñco. ⁸ Dakoñ icenno tañco, asaan Takko Buñ ibingig maan kaak arumko min ku bal indinji. ⁹ Cokiyon maman kuu salkiye :

Baaba, Buñ kaak goy kuwa ka samaaner,
gee okiñco yaa ibine kadar sinji kunjin ñuur keeco.

¹⁰ *Meennuwiñ yaa ase ðo duniiner.

Gee okiñco, ñu ginguwon taat ki rakiyo keder
ar ñu gingiy kuwa ka samaaner.

¹¹ Berni tee kaak yaani nece yiriya.

12 Saamiyningu zunuubinni ar nin oki saamiygiy do gee kuuk niginti.

13 Dakni rasenno *Seetanne yaani gece, kar gay gooyni minniny.

[Asaan locinj di Meennaw, gudurre ho inj *darjine elgin inj elgina. *Aamin.]*

14 « Ya kunj kat saamiyaaco do eenjko, Takko kaak kuwa yaako saamiye loko oki. 15 Kar ya ku saamaydo do eenjkonj gay, Takko Bunj saamiyaakonno tak-tak zunuubinniko.

Garaan do bi ka sayamner

16 « Ya ku ic sayamne, dakonj ritineno ar gee kuuk abdiya Bunj inj binjico di. Njuur yiimiit wi-jeenco, paa kat, gee yaa talinj a nu ic sayamne. Ka seener nu kaawaako, gee njuur-ak gasit ko haginco.

17 Kar kinj gay, ya ki ic sayamne, acit wijeenen ho kockac itir. 18 Paa kat, gee ibiniydo kadar ki ic sayamne, illa Takko kat talaag maan kaak gee giniy inj cigile. Njaar kaak talaag maan kaak ki giniy-ak yaañ berin hagin.

Garaan do bi ka mallel

19 « Dakonj atkenno malle do duniiner, yampa gujin yaa cokinji, nadaane yaa obinji ho kokinay asa diminj gero, njuu kokininji. 20 Kar gay, bariyonj malle kaak do unji ka Bunji, asaan anner-ak, gujin ginno, wala nadaane wala kokinaw. 21 Nu kaawiy pa-ak, asaan wer kaak ki dummiyiy malleñ-ak, gelbinen sa goy eden di.

Portikaw ta zinjar

* **6:13** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarinj ku Bunji kuuk nu siirtu min awalle inj kaaw ta Grek.

22 « Odina, njuur ko lampa ta zinjkar. Ya odinan tala samaane, zinj okinji goy do portikaw. 23 Kar ya odinan tallo samaane gay, njaar-ak zinj okinji goy do gondikor. Ansii ko, ya portikaw taat Bun diyiijin do gelbinen kat gondiko, gondikaw-at yaa gine dulum !

Dobe Bun wala gurus

24 « Ginno waan kaak yaa gine riy do agindaw seera. Ya na gina pa, ka rakki, naa elinji ho ka rakki gay, naa poocinji. Kar pey, ka rakki, naa ice kaaway ho ka rakki gay, na icaatdo. Ku gediraado abdiye Bun ho kuu abdiye pey gurus.

Diye ka kaar

25 « Do saan taar-an, nu kaawaako aman : Dakon moyenno do bi ka teendi wala ka isindi. Goyinjo, njaar pakgig tee kaak ku tiyo, ho zinjiko, njuur pakgit kesuun taat ku isiyo wal maman ? 26 Talon diidi, nu luwdo ho nu seddo, wala nu liya gamin do urder. Illa Takko Bun ka kuwa-an di beraaco tee. Kar kun gay pakgigdo diid serek walla ? 27 Waa minninko, inj pikirre ta meenji di gedirgiy gaaye yiriy rakki do menuwiy ? 28 Kar maa di ku moyiy do bi ka isindi ? Talon maman booyaw amiliy do kalaaner, wala nu wasaw, wala nu azaw. 29 Kar nu kaawaako, sultan Selemaan, inj *darjiney okintiti sa, bal gine kesuun taat yaa nece inj rakki min do booyaw-aku. 30 Gan kaak yiriyta goy do kalaaner ho kaak kawtan di nuu orinji do ak din sa, Bun imilaaji booyaw. Kar kun yeel-an kat na isiikonno maman ? Talon gee kuuk imaanco sood-an ku ! 31 Dakon moyenno aman : “ Gii tee maa ? Gii see maa ? Gii ise maa ? ” 32 Gamin njuur-ak, illa gee kuuk ibanno

Buñ kat diya kayco. Kar kuñ gay, Takko Buñ kaak goy ka samaaner ibingig gamin kuuk yaako nece. ³³ Bariyon ja *Meennaw ta Buñdi ho goye kaak Buñ rakiyo. Kar gamin kuuk ðak gay, Buñ yaako berinco oki. ³⁴ Dakoñ moyenno ta neginda, asaan neginda taar goy in tanti. Taañin ta yiriy rakki nec ko ðo yiriy taar-at di. »

7

Dukume ka seriiner

¹ Iisa kaaw pey aman : « Dakoñ talenno zin̄kiko ar gay ðukume seriiner, paa kat Buñ ðukumiīkonno seriin loko. ² Asaan Buñ yaako ðukume seriine ar kuñ ðukumiy ðo een̄ko. Naako yeepin̄ maan kaak kuñ gin̄iy ðo geemir. ³ Maman ki taliȳ gañ kaak kapak kaak goy ðo od ta sin̄jin, kar et kaak goy ðo odoñ tan̄jin gay, ki talgiḡo ? ⁴ Kin̄ kaak gin̄ et tatik̄ ðo odoñ, kar maman ki kaawiy ðo sin̄jin aman : “ Gem kol sin̄ji, rasin ja naa icin̄ gañ kaak goy ðo odoñ-an̄ka ? ” ⁵ Tal ja gem kaak kaawa in̄ biy di-an̄ka ! Gedar ja ðo od tan̄jin, kii tale karan̄, kar kii imilin̄ gañ kaak goy ðo od ta sin̄jin. ⁶ Dakoñ berenno gamin ku Buñdi ðo kañir, yampa, ñuu newse ñuuko umin̄ko. Dakoñ orenno duurko ðo un̄co ka kinziirnar, yampa, ñuuco jaawe kaaco.

Inde ka Buñdi

⁷ « Indoñ ho Buñ yaako berin̄ kaak ku indiy, bariyon ho Buñ yaako berin̄ kaak ku bariyiy, kokon̄ ho Buñ yaako piliñ ðībiro. ⁸ Asaan ñaar kaak indaw ho bariyaw-ak, Buñ yaaji bere, ho ñaar kaak kokaw oki, Buñ yaaji pile. ⁹ Minninko-an̄ goy gem kaak ya ron̄ji kat indaag mappa, ñaaji bere

dambi walla ? ¹⁰ Ho ya ɲa indaag booso, ɲaaji bere aalo walla ? ¹¹ Kuɲ kuuk gina jookum din sa iban bere gamin kuuk samaane do kooginko, kar maa di, Takko kaak goy ka samaaner beriicodo gamin kuuk samaane do ɲuur kuuk indaaga ! ¹² Ginonco do geemir gamin okinco ar taat kuɲ rakiy a ɲuuko gine loko. An ko taat ɲu siirtu do *gaanuun ka Muusa ho in makaatamna ku nabiinnar.

Botilay kuuk seera

¹³ « Unjon min botol ta nelel ! Asaan botol taat berel, taar iya gee do aki. Dibirti tatko ho gee dakina unja melen min ede. ¹⁴ Kar taat iya gee do janni gay, taar nelel ho dibirti sa kapak di. Gee sood di kuuk gasaata.

Nabiinna kuuk raada

¹⁵ « Yaman pakronco do gee kuuk gina zinjkico ar nabiinna. Ya ɲu as do werko, ɲu gina zinjkico dalullay ar tamgi, kar do aditco gay, ɲu motilay ar pulkina*. ¹⁶ Ku ibingig gee-ak min do riyco ar taat ku ibingig atay min do ronco. Gee cimdo sina min et kaak gin jamay. Ho gee okaddo gapra min do gurkuɗu. ¹⁷ Ay et kaak samaane wiya ron kuuk samaane, kar ay et kaak samaanno wiya ron kuuk samaanno. ¹⁸ Et kaak samaan-ak waado ron kuuk samaanno ho et kaak samaanno-ak waado ron kuuk samaane. ¹⁹ Ay et kaak waado ron kuuk samaan-ak, ɲuu doliyinji ho ɲuu erinji. ²⁰ Ar gi ibiniig et-ak min do ronji, kuu ibinin gee in riy ta ɲu giniyo.

Maajirna kuuk tab

* **7:15** 'pulkina' : Werin daarin, ɲu kolaag a 'kulkina' wala a 'pilgay'.

21 « Gee kuuk kolaan a “ *Rabbine, Rabbine ”, wala okiŋco yaa unje do *Meennaw ta Bunji ? Ha’a, illa ŋuur kuuk gina riy taat Tanni ka kuwa rakiyo. 22 Do yiriy ta seriiner, gee dakina asaadu kaaw aman : “ Rabbine, Rabbine, in sin kuŋjin ko, ni gaartu kaawin ar nabiinna. Ni atiktu aaridna ho ni gintu gamin dakin kuuk ajbay in sin kuŋjin ! Maman ki ibingiydo ? ” 23 Hiyya, naaco kaawe do gee ŋuur-ak aman : “ Nu ibingikonno bat. Yalla baan annere, kuŋ gee kuuk gina jookumo ! ”

Geray kuuk seera

24 « Do bi ŋaar-ak ko, ay gem kaak cokiyaat kaawor ho aadaat in botilti, ŋaar-ak ar gem kaak gin ilim ho pinig geriy ka maari. 25 Amay ŋoktu, balal miintu, ŋu tambiltu ho us abirtu wuu-wuu. Okinco, ŋu duksiyiig ger-aka. Kar in taar-at oki, ger-ak bal eeze asaan ŋu pinig ka maari. 26 Kar ay gem kaak cokiyit kaawor-anta ho rawit biti gay, ŋaar-ak ar gem kaak oliyo kaak pinig geriy do yiror. 27 Amay ŋoktu, balal miintu, ŋu tambiltu ho us abirtu wuu-wuu. Okinco, ŋu duksiyiig ger-aka ho ŋa eeztu dizic. »

Bilde kaak in izinne

28 Min Iisa gaasiit kaawoy, gee okinco ajbiyту do bildinji-aka, 29 asaan bildinji arro ka agindaw ku gaanuundi. Kar ŋaar gay bilddaag in izinne.

8

Cale ka burdumdi (Maark 1.40-44, Luk 5.12-16)

1 Min Iisa paaytu min ka dambar, gee dakina amiltu aadinji. 2 Min ŋaar-ak, gem kaak gin

burdum 6aawtu, na dersitu do unji ka Iisa ho na indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, kii gedire kiin calindu ya ki ooye. » ³ Iisa naamtu pisinji, na diiriiga ho na kaawtu aman : « Hii, nu ooye, diŋ calu ! » Ek di na caltu *cawar min do burdumji. ⁴ Kar Iisa kaawiji do gem-ak aman : « Yaman dak kaawenno bat do waanna. Kar gay, 6aa gaar ziŋ do gay satkiner ho ber *satkin uudin taat *gaanuun ka Muusa kaawtu. Paa kat, ŋuu ibine kadar ki cale. »

Coole ka gay riyor ka tatkaw ka askirin ku Room

⁵ Wiktin taat Iisa unjitu do hellin taat ŋu koliy Kapernayuum, tatkaw rakki ka askirnar kaak gin askirin miya do aaroy 6aawiji moota ho na indiig a ŋaa gaayinji. Na kaawiji aman : ⁶ « Gem kol Rabbiney, nu gin gay riyor rakki weya kar geero. Na rungiye ho taaŋin patiy kaay. » ⁷ Iisa telkiiji aman : « Yalla nu 6aa coolinji. » ⁸ Kar tatkaw-ak gay telkiiji aman : « Gem kol Rabbiney, nun bal nece kii unje do gerir. Kar gay baanu, kaaw kaawen di, gay riyor-aŋ yaa coole. ⁹ Nun meendu oki aada ta aginduwir ho nu gin askirin do aaror. Ya nun kat kaaw do rakki minnince a “ Baa ! ” Ek di na 6aayo. Ya nu kol rakki ka pey a “ Asu ! ” Ek di na asiyo. Kar ya nu gaarji do gay riyor a “ Ginit riy-anta ! ” Ek di na giniita. » ¹⁰ Min Iisa doriit kaawat, na ajbiyiiji do tatkaw-aka. Kar na kaawiico do gee kuuk aadaaga-ak aman : « Nu kaawaako ka seener, min gee ku Israyeel okinco, nu bal tale gem kaak gin imaan ar ŋaar-aŋka. ¹¹ Nu kaawaako pey, gee dakina yaa ase min coke ka pati wala min gale ka pati, ŋuu goye keder do tee ka iidin ta *Meennaw ta Bunji in Ibraayim, Isaaka ho in

Yakuub. ¹² Kar ɲuur kuuk pakira a zer Meennaw ta Bunɗi ɗo pisinco gay, ɲuu atkiɲ kara ɗo gondikor. Do wer-ak, ɲuu eeyme saanɗo ho zulinco yaa miɲe dakina. »

¹³ Hiyya Iisa kaawiiji ɗo tatkaw-ak aman : « Yeep ko geero, taat ki inditu in imaanjin, Bun yaan berinti. » Do wiktin-at di, gay riyor ka tatkaw ka askirnar-ak cooltu.

Coole ka gee dakina

(Maark 1.29-31, Luk 4.38-41)

¹⁴ Min ɲaar-ak, Iisa ɓaawtu wer kaɲ Piyer. Min ɲa unjitu geero, ɲa gasit kogoy weyaw, ziti kobire.

¹⁵ ɲa obiig pisinti ek di ziti ooltu. Min ɲaar-ak, ta uctu ho ta taltu kaaci. ¹⁶ Min pat gale, ɲu iyiiji ɗo Iisa gee dakina kuuk aaridna obgu. ɲa kaawa kaawen di aaridna amiliyo ho ɲa cooliig okinco kuuk radaw oki. ¹⁷ Ampaa ko, kaaw taat nabi Ezaayi kaawtu awalle astu ɗo werti aman : « ɲa sokig gamin kuuk taabiyaate ho ɲa icit raduwte ɗo kaay. »*

Gee kuuk raka aadiɲ Iisa

¹⁸ Min Iisa taliit dakinaw ta gee kuuk leyga, ɲa kaawiico ɗo maajirɲay a ɲuu aale aar barrer.

¹⁹ Kar rakki min agindaw ku gaanuundi ɓaawiiiji moota ho ɲa kaawiiiji aman : « Gem kol Tacco, ay wer kaak ki ɓaayiy di naan aade. » ²⁰ Iisa telkiiiji aman : « Bolli, ɲuur gin biddinco ho diid sa gin geriyco, kar nun *Roɲ gemor gay, nu bal gine wer kaak naa unje kaar. » ²¹ Kar rakki min maajirɲay diyiiiji aman : « Gem kol Rabbiney, beror ja botol taat nu ɓaay tiisin tanni. » ²² Iisa gay telkiiiji aman

* **8:17** Wer ka gase kaawor ɗo Ezaayi 53.4.

: « Rasig gee ku mate yaa tiisin momtinco ho kin gay aadnu. »

Peye ka usi

(Maark 4.35-41, Luk 8.22-25)

²³ Min njaar-ak, Iisa neptu markaba ho maajirnay gay aadiiga. ²⁴ Tala kar us teestu abire gidi-gidi-gidi do barrer ho amay paka puk-puk nam nu gaay miinin markaba. Kar do wiktin taar-at, Iisa gay weyaw. ²⁵ Paa ko, maajirna baawiji do Iisa ho nu niiniig aman : « Gem kol Rabbiney, uc kiite jilinte ! Amay tiyaate ! » ²⁶ Njaar gay telkiico aman : « Maa di ku giniy kolaw ? Sando, imaanko sood ampa ! » Hiyya, na uctu, na leesiji do usi ho do amiydi. Ek di wer bugumtu dil. ²⁷ Okinco, nu ajbiyту tak-tak ho nu kaawtu aman : « Njaar-an kat maa gemir kaak nam usu ho amay din sa karmiyaaga ? »

Coole ka gee kuuk aaridna obgu

(Maark 5.1-20, Luk 8.26-39)

²⁸ Min wer bugume, Iisa aaltu in markaba do kid ka gee kuuk nu koliy Gadariyenna.† Do wer-ak, gin gee seer kuuk aaridna obgu amiltu min do maggindi ho nu baawiji. Gee-ak motilay aale nam waan gedarro aade min do botol-ata. ²⁹ Gee-ak teestu koole aman : « Ki rakaani gine maman, Iisa, Ronj ka Bunji ? Ki asintin ko taabiye walla ? Wiktin taat Bunj diyту bal nece misa. »

³⁰ Serek sood min do wer-aka, gin kinziirna dakina kuuk gooyaw. ³¹ Aaridna-ak marmiliji do Iisa aman : « Ya ki rakaani atke sa, atkini ni baay unje do kinziirna anjure. » ³² Iisa gay telkiico aman : «

† **8:28** 'do kid ka gee kuuk nu koliy Gadariyenna' : Kid njaar-an nu kolaag 'Gadara'.

Yalla amilonj min do gee-anjku ! » Hiyya, aaridna-ak amiltu ho nu unjitu do kinziirnar. Kodok di, min ka dambar, kinziirna-ak eeztu tem inj gadco, nu sollitu do barrer ho amay teeyiigu. ³³ Gee kuuk gooya kinziirna-ak gadtu min do wer-aka ho nu deettu do geegirdi. Nu iyiicot kabarre okintit ta gee kuuk seer aarid obtu-aku. ³⁴ Kar gee ku geeger-ak amiltu okinco naamin Iisa. Min nu naamiiga, nu kaawiji a naa baane, naa rasiñ kidco.

9

Coole ka gem kaak rungiye (Maark 2.1-12, Luk 5.17-26)

¹ Min naar-ak, Iisa neptu markaba, na aaltu barre ho na birtu do geegirji. ² Min na ottu, gee daarin iyiji gem rungiye ka darin gildi. Min Iisa taliit imaanco ta gee-aku, na diyiji do rungiiner-ak aman : « Gem kol ronji, um bin zunuubinnañ, nu saamiyjinu. » ³ Do wer-ak, min agindaw ku gaanuundi, daarin kaawiy do aditco aman : « Gem naar-an niga biy inj Buñ ! » ⁴ Iisa gay ibiniit pikirrico ho na kaawiico aman : « Maa di aditko osiy gallo ampa ? ⁵ Ya nu kaaw aman : “ Zunuubinnañ, nu saamiyjinu ” wala “ Ucu ho jaawu », taat moo melen ? ⁶ Kar gay, nu raka kuu ibine kadar nun *Ron gemor gin gudurre ta saamiye zunuubinnar do duniiner. » Kar pey na diyiji do rungiiner-ak aman : « Nu kaawijin-an, ucu, icig darin giljin ho deet geero. » ⁷ Hiyya, gem-ak uctu ho na deettu. ⁸ Min gee taltu pa-ak, kolaw unjiico ho nu teestu ozile Buñ kaak ber gudurre ar taar-an do geemir.

Kole ka Matiye
(Maark 2.13-17, Luk 5.27-32)

⁹ Iisa uctu min do wer-aka ho na deettu. Do botildi, na taltu gay obe miirir, sinji Matiye, kaak goy do riyoy. Kar na kaawiji aman : « Uc aadnu. » Hiyya, Matiye uctu ho na aadiiga. ¹⁰ Iisa baawtu in maajirnay do ger ka Matiye ho nu goytu tee. Do wer-ak, gay obe miirir in gee kuuk goyinco arro astu dakina tee in nuura. ¹¹ Min *Pariziyenna taltu pa-ak, nu indiig maajirnay aman : « Maa di tatkuwko tiy in gay obe miirir ho in gee ku pey kuuk gina jookum-anjku ? » ¹² Kar Iisa dorit kaawco ho na telkiico aman : « Gee kuuk cewey baraydo daptoor, illa nuur kuuk radaw. ¹³ Paa ko, nun oki bal ase do gee kuuk tala zinjiko a nu sellen. Nu as do nuur kuuk ibina kadar nu gina jookumo. Kar kunj gay, baanj bariyon baati ta kaaw taat Bun kaawtu awalle aman : « Nu rakaado *satkine, nu raka illa kuu gine sellinj kaw do geemir. »* »

Bilde ka Iisa, naar marbinto
(Maark 2.18-22, Luk 5.33-39)

¹⁴ Min naar-ak, maajirnay ku Yaaya-Batist baawiji do Iisa ho nu indiig aman : « Nini in Pariziyenna icgiy sayamne, kar maajirnan kunj in gay, maa di nu icgiydo ? » ¹⁵ Iisa gay telkiico aman : « Gee kuuk nu kolig do iidin ta obindi, ya nu goy misa in naar kaak obe, wala nuu gonde ? Ha'a, nu gondaado ! Kar gay, wiktin yaa ase taat nuu icin naar kaak obe min do datikco. Yiriy taar-at kat, nu asiy ice sayamne. »

* **9:13** Wer ka gase kaawor do Ooze 6.6.

16 Na kaawiico pey aman : « Waan naallo ke-suun taat zoode in giteen† kaak marbinto. Yampa giteen-ak obaat mirin ta 6okiyo ho mutti gaayiy pey tatiko. 17 Waan laado maam kuuk eelaw do etirsinna kuuk taay ko. Yampa, maam-ak yaa pikiñ etirsinna-aku, ñuu ñaale kefer ho etirsinna-ak sa yaa nige. Kar gay, gee liya maam kuuk eelaw illa do etirsinna kuuk marbinto. Ampaa kat, seerco, ñu nigiydo. »

*Coole ka daatkor in nooye ka micar
(Maark 5.21-43, Luk 8.40-56)*

18 Min Iisa kaawaaco misan di, tatkaw ka *Yu-udinnar rakki astu dersa do unji ho ña kaawiji aman : « Romor mat dinka-an di. As kiiti diye pisinji do kaati taa nooye. » 19 Hiyya, ña uctu in maajirnay ho ñu aadiig tatkaw-aka. 20 Do wer-ak, gin daatik rakki baarti taabiyaata. Elgin orok in seer, ñu miña miñen di. Ta sinjitu moota do aaroy ta Iisa, kar ta diirit biti ka kesuuney. 21 Ta giniy pa-ak asaan do adti ta kaawa aman : « Ya nu gedir diirin bit ka kesuuney-an di, naa coole. » 22 Min ta diiriita, Iisa kolsitu ho ña taliita. Na diyiiit aman : « Gem kol romoy, um bike, imaanke coolinke. » Ta bite-an di, daatko-at cooltu.

23 Wiktin taat Iisa ottu do ger ka tatkaw-ak, ña gastu gee dakina in palindina alaata. 24 Kar Iisa diyiiico aman : « Yalla amilon min anne, mic sa weya di, ta bal mate. » Kar gee-ak gay ajimiyaag Iisa. 25 Min ñu amiltu kara, Iisa unjitu zugar, ña obiig pisinti ka mic-ata ho ta uctu. 26 Hiyya, kabarre-at totirtu do adti ka darrer okintiti.

† 9:16 'giteene' : Werin daarin ñu kolaat a 'lawne'.

Coole ka noolin seera

²⁷ Wiktin taat Iisa amiltu min do wer-aka, noolna seer aadiig in kolinco aman : « *Ron ka Dawuud, tal aminduwni ! » ²⁸ Min na ottu geer, noolna-ak baawtu do unji. Iisa gay indiigu aman : « Ku amniya kadar nu nec piliñ odinko walla ? » Njuur gay telkiiji aman : « Hii, gem kol *Rabbiney, ni amniyaw. » ²⁹ Hiyya, Iisa diiriig odinco ho na kaawtu aman : « In imaanko-anta, Buñ yaako bere ar taat ku rakiyo. » ³⁰ Ek di odinco piltu ho Iisa karmiig aman : « Ha', yaman dakoñ kaawenno tak-tak do waanna. » ³¹ Kar njuur gay, min nu amiltu di, nu teestu ko kaawe do bi ka Iisa do darreat okintiti.

Coole ka gem kaak aarid sokumig biy

³² Wiktin taat noolna-ak amiliyo, nu iyijji pey gem kaak aarid sokumig biy. ³³ Iisa atkiig aarid-aka ho min naar-ak di, gem-ak biy piltu. Hiyya, gee okinco ajbiyту tak-tak ho nu kaawtu aman : « Maan ar naar-añ, gi bal taliñ yiriy rakki do kid ka Israyeel ! » ³⁴ Kar Pariziyenna gay kaawtu aman : « Gem-añ atkaag aaridna in gudurre ta tatkaw ka aaridnar ! »

Tale ka amindaw ta geemir

³⁵ Iisa birtu do geegirniidi ho do hellinniidi okinco. Na garkiyiigu do geray ku salaaner ku Yu-udinnar, na gaariy Kabarre ta Gala ta *Meennaw ta Buñdi, na cooliy ay raduwa ho ay gem kaak ziy galjido. ³⁶ Iisa tal amindaw ta gee kuuk dakin-aku asaan zin kico oolgu ho nu rawte, nu jaawa ar tamgi kuuk ginno gay gooyinco. ³⁷ Min pa-ak, na kaawiico do maajirnay aman : « Riy ta sefindi goy

dakina, kar gay riyor gay sooda. ³⁸ Indon meenji gay morgor a ṅaa ṅaame gay riyor do sedṅji. »

10

Paliinna kuuk orok in seera (Maark 3.13-19, Luk 6.12-16)

¹ Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay kuuk orok in seera. ṅa beriico izinne taat ṅuu atke aaridna in gudurre taat ṅuu coole ay raduwa ho ay gem kaak ziy galjido.

² An ko sinco ku paliinna kuuk orok in seera : Simon ja kaak Iisa koliig oki Piyer in sinji Andre, Zaak ron ka Zebede in sinji Yaaya, ³ Pilip in Bartelemi, Tooma in Matiye kaak ica miiri, Taade in Zaak ronji ka Alpe, ⁴ Simon kaak mala do darrey, ho Zuudas Iskariyoot kaak asaaji isine do Iisa.

Naame ka paliinna kuuk orok in seera (Maark 6.7-13, Luk 9.1-6)

⁵ Wiktin taat Iisa ṅaamiig paliinnay kuuk orok in seer do riyor-ak, ṅa taayiigu aman : « Dakon baanno do gee kuuk Yuudinnado ho dakon unjenno yoo do geeger rakki ka kid ka Samari.

⁶ Kar gay, baanco do tamgi kuuk rawte min gee ku Israyeel. ⁷ Ya ku deeta do botildi, gaaron Kabarre ta Gala aman : “ *Meennaw ta Bunḍi askon ko moota ! ” ⁸ Coolon gee kuuk radaw, nooyon gee kuuk mate, calon burdumna ho atkon aaridna. Bun berko maalan di, beron oki maalan di. ⁹ Ya ku baawaw, dakon icenno gurus, wala daabne, wala tammin ku poddiner. ¹⁰ Dakon icenno mokolle, wala batik seer, wala ṅugir ku pey, wala donkilo. Ya taḅ gay, gay riyor nec gase teenji.

11 « Do ay geeger wala do ay hellin taat ku paaytu, bariyon ja gem kaak nec nec yaako obinjo samaane ho goyon do wer-ak di nam kuu deete. 12 Ya ku unja do gerdi, kaawonco aman : “ Aapiy ta goy in kunjo. ” 13 Ya gee ku gerdi kat obinjo samaane, aapiy yaaco goye. Kar ya nu pood obinjon gay, aapiy-at yaako yeepe do maaniiko. 14 Kar wer kaak gee pood obinjo ho nu pood cokiye kaawinko, kokon burintal kuuk do asinjo* ho amilon min do ger-aka wala min do geeger-aka. 15 Ka seener nu kaawaako, yiriy taat Bun yaa dukume seriin do geemir, gee ku geeger naar-ak yaaco gine rad pak geeger ka Sodom in ka Gomoort. »

Taabin taat yaa ase

(Maark 13.9-13, Luk 21.12-17)

16 Iisa kaawtu pey awalle aman : « Cokiyon, nu naamaako ar ron ku tamgir do datik ta pulkinar. Goyon neenduway ar aalna ho dalullay ar ammaamna. 17 Gooyon zinkiko min do gee ku duni-iner, asaan do menaw ku asaw, nuuko sakkiyinjo ho nuuko koocinjo in kordinjo do geriyco ku salaaner. 18 Do bi kanto, nuuko iyinjo do unco ka guberneernar ho do sultinniidi. Paa kat, kuuco kaawin seenko loco ho do gee kuuk Yu-udinnado oki. 19 Ya nu obinjo ho nu sakkiyinjo, dakon moyenno do kaaw taat kuu kaawe, wala

* **10:14** 'kokon burintal kuuk do asinjo' : Pa-ak gaara kadar ya gee ku geeger-an jag min botol ta samaane sa, do gaayico. † **10:15** 'geeger ka Sodom in ka Gomoort' : Gee ku geegir-nay-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Bun idiig geegirniico asaan goyinco jookum aale (Zeneez 19.24-28).

maman kuu ose binjiko. Kaawin nuur-ak, Bun yaako gaariŋco do wiktin-at di. ²⁰ Kaawin kuuk kuu kaawe-ak, nuur asdo min loko, nu asa min Ruwwin ta Takko Bun. ²¹ Gee asa bere sinja ku maaniico, nuu deenŋco ho aginay sa yaa gine pa do kooginco. Koogin asa gine adin ku aginiyco ho nu asa bariye muutco. ²² Do bi kanto, gee dakina asaako pociŋko. Kar gem kaak obit imaanji bombo nam do muutuy gay yaa gase jile. ²³ Ya nu taabiyaako do geeger rakki, gadon do ka pey. Nu kaawaako ka seener, ku necaagdo gegiray ku Israyeel okiŋco di, nun *Ron gemor yaa ase.

²⁴ « Ku iban kadar *maajiriŋce, naar pakgigdo tatkuwiy kaak bildiga ho gay riyoy oki pakgigdo gemoy. ²⁵ Nec di maajiriŋce yaa gine ar gem kaak bildiga ho gay riyor oki yaa gine ar gemoy. Ya gee niga binjiko in mee gerdi a na Belzebuul†, do geenji ku geer gay, nuu nige binjiko paka !

Gine ka kolaw do Bunde
(Luk 12.2-7)

²⁶ « Dakon ginenna kolaw do geemir asaan gamin okiŋco kuuk cigile, nuu imiliŋco kara, ho kuuk nu rakaado a gee yaa ibiniŋco sa, nuuco gaariŋco nuu ibiniŋco. ²⁷ Kaawin kuuk nu kaawiko in aando, kaawongu in yiriyo. Kar kuuk ku dortu in semsume, peyon do wer kaak jadan ho gaarongu. ²⁸ Dakon ginenna kolaw do nuur kuuk ida zi ka gemor ho gedarro idin kelmoy. Illa ginon kolaw do Bun kaak nec ide zi ka gemor in kelmoy do aki. ²⁹ Gee gidaydo ga diid seer in tamma rakki

† **10:25** 'Belzebuul' : Naar tatkaw ka aaridnar kaak nu koliy pey 'Seetanne'.

di ? Yampa ya rakki minninco gal keder oki, Takko Bunj iban. ³⁰ Kar kunj gay, duruwko okintiti, Bunj osta. ³¹ Njaar-ak, dakonj ginenna kolaw. Do unji ka Bunji, kunjko kat kaalin pakgig diid okinco !

³² « Ay gem kaak kaawa do unco ka geemir a na maajirinçer, nun oki yaa kaawe do unji ka Tanni ka kuwa a na kanto. ³³ Kar ay gem kaak poocaa do unco ka geemir gay, nun sa yaa poocinji do unji ka Tanni ka kuwa. »

Rawte ka goyindi inj gase ka jilindi

(Luk 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ « Dakonj pakirenno kadar nu as iye aapiye do adiy ka kidar. Nu bal ase iye aapiye, illa taasinka. ³⁵ Ka seener gay, nu as eerin gemo inj ronji, mica inj yaaco, geema inj kogti. ³⁶ Paa ko, do adiy ka gerco, nuu goye adine. §

³⁷ « Gem kaak elgig tacco wal yaaco pak nunu, turro kanto. Ho gem kaak elgig ronji wal romoy pak nunu, turro oki kanto. ³⁸ Gem kaak icgig do etoy ka taabiner a naan aadindu, njaar-ak oki turro kanto. ³⁹ Gem kaak raka jile goyinji, naa rawtinji. Kar waan kaak rawtaag goyinji do bi kanto gay, naa gase goye kaak ta6.

Hagin ta nuur kuuk gaayaag gee ku Bunji

(Maark 9.41)

⁴⁰ « Njaar kaak obinjo samaane, ar na obin nun meendu. Ho njaar kaak obin nunu, ar na obig njaar kaak naamintu. ⁴¹ Gem kaak oba nabiiñce do geriy do saan taat na nabiiñce, Bunj yaaji bere haginey ar taat na beriy do nabiiñcer. Ho njaar kaak oba

§ 10:36 Wer ka gase kaawor do Mise 7.6.

gem kaak goy goye in botiliy do unji ka Bunđi, do saan ta goyiñji-ak, Bun yaaji bere haginey ar taat na beriy do gem-aka. ⁴² Gem kaak gaaya rakki min maajirnar do saan taat na maajiriñcer, Bun yaaji berin haginey. Ka seener nu kaawaako, yoo na bera amay sood ku maala pondik-an di do maajirnar kuuk siñco allo misa, naa gasin haginey.

»

11

Inde ka Yaaya-Batist (Luk 7.18-35)

¹ Min Iisa taayig ko maajirnay kuuk orok in seera, na birtu bilde gee ho gaare Kabarre ta Gala do geegirnay kuuk do kid-aka. ² Do wiktin taar-at, Yaaya-Batist goy danjaayne. Do wer-ak, na dor gee kaawa do bi ka gamin kuuk Masi giniyo. Paa ko, na naamtu daarin min maajirnay a nu 6aa indin Iisa aman : ³ « Kin ko Masi kaak yaa ase wala ni ere ka pey ? » ⁴ Iisa gay telkiico aman : « Baan kaawonji do Yaaya do taat ku dortu ho ku taltu : ⁵ noolin talaw, mersin jaawa tal-tal, burdumin calaw, dungaluyin doraw, gee ku mate nooyaw ho kuuk pokirna gasit Kabarre ta Gala. ⁶ Galal do naar kaak talintu ho rasgitdo imaanji do bi kanto.

»

⁷ Min maajirna ku Yaaya yeptu, Iisa teestu kaawe do bi ka Yaaya do gee dakina kuuk goy ede-ak aman : « Ku 6aaw tale maa do kalaaner ? Coor taat us awkaata walla ? Ha'a ! ⁸ Yampa, ku 6aaw tale maa ? Gem kaak is kesuun taat samaane walla ? Ha'a ! Njuur kuuk is kesuun taat samaan-at, njuur goy do geray ku sultinniidi. ⁹ Yampa, ku 6aaw tale

waa ? Nabiinçe ga ? Hii, ka seener, nu kaawaako, kun tal gem kaak pakgig nabiinçe. ¹⁰ Yaaya-Batist, ñaar ko kaak Bunj kaawtu do Kitamner a ñaa ñaame awalle min Iisa Masi. Kitamne kaaw aman :

“ Nun naa ñaame gay tabiriikar unçi
a ñaañ siyin botilin. ”*

¹¹ Nu kaawaako, min gee kuuk ñu weeyig ween di-anj, ginno kaak tatik pakgig Yaaya-Batist. Kar sando, ñaar kaak kapak do *Meennaw ta Bunjik gay, ñaar tatik pakgig Yaaya. ¹² Min wiktin taat Yaaya-Batist gaariy kaaw ta Bunji yoo diñka, gee raka a Meennaw ta Bunji yaa ase inj guwaane ho ñuur kuuk gin gudurre gay raka gaaminti. ¹³ *Gaanuun kaak Muusa siirtu kaaw do bi ka Meennaw ta Bunji-ata. Nabiinna okinço oki kaawe nam do wiktin ta Yaaya. ¹⁴ Ya ku gin niyine, ooyon kaaw-anta : Yaaya, ñaar ko *Eli kaak zer yaa ase†. ¹⁵ Ya ku gin dengina, laañ denginko samaane, kuu cokiye ! »

¹⁶ Iisa kaawtu pey aman : « Gee ku diñka-anj, ñuur ar maa geenda ? Gee ñuur-ak ar koogin kuuk goy ba beger ho kuuk koola do koolinço aman : ¹⁷ “ Ni paanko perinna a kuu waare, kar ku bal waare. Ni riyko riyin ku muuti, kar ku bal ale. ” ¹⁸ Di talonj, wiktin taat Yaaya astu, ña taado ho ña saado do bi ka abaadiner. Inj taar-an oki, ñu diya aman : “ Aarid obga. ” ¹⁹ Kar wiktin taat nun *Ronj gemor astu, nu tiyaw ho nu siyaw ho ñu kaawa aman : “ Talonj ja, maan gemir kaak adiy begirji-anjka ! Ña

* **11:10** Wer ka gase kaawor do Malasi 3.1. † **11:14** Kaaw ta Bunji kaawa a Bunj yaa ñaamenj ja gem ar nabi Eli, kar kat, Masi yaa ase (Malasi 3.23).

taa ho ɲa saa ! ɲa royco ka gay obe miirir in gee kuuk gina jookumo. ” Gee kuuk ooya ilim ta Bunɗi gay, ɲu ibiniit tak kadar taar sellen. »

Gee ku geegirɲay kuuk pood aamine
(Luk 10.13-15)

²⁰ Min ɲaar-ak, Iisa teestu leese do gee ku geegirɲay kuuk ɲa gintu gamin dakina kuuk ajbay, asaan ɲu bal ibiniɲ nigiɲco. ɲa diyiico aman :
²¹ « Do gaayiyko, kuɲ gee ku geeger ka Koraziin ! Do gaayiyko, kuɲ gee ku geeger ka Betsayda ! ɲa lokon ko Bunɲ gintu gamin kuuk ajbay. Ya ɲa ginig gamin-aɲ do geeger ka Tiir in ka Sidon, ta-aɲ ɲu ibinig nigiɲco min awalle, in duune ka zamimɗi ho in kokire ka buti do kayco. ²² Do saan taaran ko, nu kaawiiko, do yiriy ta Bunɲ yaa dukume seriin do geemir, geegirɲay ku Tiir in Sidon taɲco ginaado rad aale ar taɲko. ²³ Kuɲ gee ku geeger ka Kapernayuum, ya do taɲko a Bunɲ yaako cooniɲko kuwa ka samaaner walla ? Ha’a, illa ɲaako oriɲko ba oole. Ya Bunɲ ginig gamin kuuk ajbay-aɲ do geeger ka Sodom[†], geeger-ak yaa goye yoo diɲka. ²⁴ Do bi ɲaar-ak ko, nu kaawaako, yiriy taat Bunɲ yaa dukume seriine, taabinko yaa gine rad aale pakgit ta gee ku Sodom. »

Gase ka jamiin ta taɓ
(Luk 10.21-22)

²⁵ Do wiktin taar-at, Iisa ictu kaawo aman : « Baaba, kiɲ di *Rabbin ka samaaner ho ka kidar, nu ozilaacin do bi kaak ki cigilig maanna-ak do gee

[†] **11:23** ‘geeger ka Sodom’ : Gee ku geeger-ak goy do wiktin ta Ibraayim. Bunɲ idiig geegircu asaan goyiɲco jookum aale (Zeneez 19.24-28).

kuuk iban kaawna ho do gee kuuk gin ilim, kar ki bayincog do nuur kuuk gina zinjico naada. ²⁶ Ka seener, kin kat raka a taa kuuniye ansi. »

²⁷ Iisa kaawtu pey do geemir aman : « Tanni berduug gamin okinco do pisindu. Waan ibingigdo Ron kat waa, illa Tati. Waan ibingigdo Tati, illa Ronjo ho nuur kuuk Ron-ak raka a nuu ibininji.

²⁸ « Asondu okinco kun kuuk rawe min gorko ta ooma ho naako jammiyinjo. ²⁹ Icon gor taat nu beriiko ho bilde kaak nu bildinjo asaan nun dalulle ho gelbiner oola. Paa kat, kuu gase jamiine taat ta6. ³⁰ Ka seener, bilde kaak nu bildinjo, naar radfo ho gor taat naako bere, taar oomno. »

12

Iisa in yiriy ta sabitdi

(Maark 2.23-28, Luk 5.33-39)

¹ Yiriy rakki ta *sabitdi, Iisa dukuma datik morginar. Maajirnay gay mey diyaagu ho nu teestu yiime ganduulinna, nu eeymiyo. ² Min *Pariziyenna taliigu, nu diyiji do Iisa aman : « Talig ja maajirnan gina maan kaak *gaanuunte todiite in eele ka geeror ! » ³ Iisa gay telkiico aman : « Ku bal garkiyin ga maan kaak Dawuud in eenji gintu yiriy rakki taat mey diyigu ? ⁴ Na unjitu do *ger ka Bunji in eenji ho nu teetu mappa kaak nu bertu *satkin do Bunji. Zer tee naar-ak, nu bal gine botol taat nu teenji, gaanuunte ber botol illa do gay satkiner di. ⁵ Do gaanuun-ak, ku iban tam kadar ya gay satkiner gina riyco do ger ka Bunji in yiriy ta sabitdi oki, nu nigaado maanna. ⁶ Kar

nun gay kaawaako, maan goy anne kaak tatik pak ger ka Bunji ! ⁷ Bunj kaaw do Kitamney aman : “ Nu rakaado satkine, nu raka illa kuu gine sellinkaw do geemir. ”* Ya ku iban baat ta kaaw-anta, ku diyaado kaaw do eenko maalan di. ⁸ Asaan nun *Ronj gemor di mee sabitdi. »

Gem kaak pisinji mate
(Maark 3.1-6, Luk 6.6-11)

⁹ Min ede-ak, Iisa uctu ho na daktu unja do ger ka salaaner ka Yuudinnar. ¹⁰ Do wer-ak, gin gem rakki pisinji mate. Pariziyenna kuuk goy ede-ak rakaaji diye kaaw do Iisa. Do bi naar-ak ko, nu indiiig aman : « *Gaanuunte ber botol ta coole gemor in yiriy ta sabitdi walla kawwi ? » ¹¹ Iisa gay telkiico aman : « Waa minninko, in yiriy ta sabitdi, ya na gin tamga rakki di ho na gal do beendi, na baayido imilinjji ? ¹² Hadi, gem gay, naar pakgig tamig serek wal maman ? Paa ko, gaanuun bertu botol gii gine sellinkaw do gemor in yiriy ta sabitdi. » ¹³ Hiyya, Iisa kaawiiiji do gem kaak pisinji mat-ak aman : « Paanig pisinjin. » Ek di na paanjiiga ho pisinji cooltu ar giji. ¹⁴ Min naar-ak, Pariziyenna amiltu ho nu numtu dee kaawco maman nuu deen Iisa. ¹⁵ Iisa ibinit pikirrico, paa ko, na deettu min do wer-aka.

Iisa, gay riyor kaak Bunj doftu

Wiktin taat Iisa deetiy-ak, gee dakina aadaaga ho na cooliig kuuk radaw okinco. ¹⁶ Kar na karmiig tak a nuu gaarinjido. ¹⁷ Ampaa ko, kaaw taat Bunj

* **12:7** Wer ka gase kaawor do Ooze 6.6.

kaawtu awalle in biy ka nabi Ezaayi as do werti aman :

18 « An ko gay riyor kaak nu do6tu.

Nu elgiga ho galilil okintit goy in njaara.

Naaji bere Ruwwiner.

Njaar yaa gaare botol taat samaane do darrinay okinco.

19 Na gidaado in gemo. Na koolaado.

Gee doraado gaayay do botilay ku helliner.

20 Na yiimaatdo coor taat koon ko.

Na diyaatdo lampa taat gaay ko mate.†

Njaa gine paa nam njaale nosirraw ta sellinkaw ta Bunji.

21 Ho gee kuuk min darrinay okinco yaa diye gelbinco in njaara. »‡

Iisa in tatkaw ka aaridnar

(Maark 3.22-30, Luk 11.14-23)

22 Yiriy rakki, gee iyiji gem kaak aarid sokumig biy ho na noolo oki. Iisa cooliiga. Gem-ak teestu kaawe ho odinay sa piltu. 23 Gee okinco kuuk num-ak ajbiyту tak-tak ho nu kaawtu aman :

« Njaar-an ginaado ron ka sultan Dawuud walla ? »

24 Kar min Pariziyenna doriit kaaw-at gay, nu diyту aman : « Gem-an atkaag aaridna illa in gudurre ta Belzebuul, tatkaw ka aaridnar ! »

25 Iisa gay ibingit pikirrico ho na diyiico aman : « Ay meennaw taat geenti taasina benannico, taar asa gale. Ho ay geeger kaak geenji kaawco bagdo, njaar asa totire. Ho ay gee kuuk adiy ka gerco rakki,

† 12:20 'coor taat koon ko' in 'lampa ta gaay ko mate' : danil taar-an kaawa a njaale kuuniye dalulle in gee kuuk imaanco misa sooda. ‡ 12:21 Wer ka gase kaawor do Ezaayi 42.1-4.

ya kaawco bagdo, nu asa eere. ²⁶ Ya *Seetanne kat atka giji seetanne, na taasiina ziy ka meenji di. Pa-ak gay, maman meennuwi yaa taaye ? ²⁷ Nu indaako pey, ya in gudurre ta Belzebuul kat nu atkiy aaridna, kar maajirinkon gay, nu atkiy aaridna-ak in gudurre ta waa ? Maajirin ku maaniikon di yaako dukume seriine. ²⁸ Kar ya nu atka aaridna in Ruwwin ta Bunji, naar-ak gaara kadar *Meennaw ta Bunji askon ko loko.

²⁹ « Ku iban di, waan gediraado unje do ger ka gem kaak bombo, naa soke gamnay, illa ya na duunig ja. Kar ya na duunig gay, naa gedire sokin gamnay bal kaawo. ³⁰ Waan kaak in nunno-ak, naar adiner. Waan kaak numno gee in nunu, naar-ak totiraagu totire. ³¹ Do bi naar-an, nu kaawaako a Bun yaa saamiye ay zunuubinna ku geemir yoo nuur kuuk binjiko amila gallo in naara oki. Kar gem kaak niga biy in Ruwwin ta Bunji gay, Bun saamiyaajido. ³² Ya gem kaak nig biy in nun *Ron gemor, Bun yaaji saamiye. Kar gem kaak waraat Ruwwin ta Bunji gay, na saamiyaajido do duniin-anta yoo taat asa neginda. »

Eto in ronji
(Luk 6.43-45)

³³ « Cokiyon, ya et kaak samaane, ronji sa yaa gine samaane. Kar ya et kaak samaanno gay, ronji sa yaa gine samaanno. Asaan gi ibiniig et-ak min do ronji. ³⁴ Talon kate, kun gee kuuk ar aalin-anku ! Kun aditko pondiko, kar maman kaaw taat yaa amile min binjiko yaa gine samaane ? Ka seener, kaaw taat goy do adir-at, taar ko amila kara. ³⁵ Gem kaak sellen, amila minniney kaawin

kuuk goy dɔ adiy kaak portiko. Kar gem kaak jookum gay, amila minninee kaawin kuuk goy dɔ adiy kaak pondiko. ³⁶ Nu kaawaako, dɔ yiriy ta Buŋ yaa dukume seriine, gee yaa ose binjico dɔ ay kaaw taat ŋu kaawtu bal baati. ³⁷ Asaan in kaawnaŋ-ak ko, Buŋ yaan dukume seriine ho ŋaa ibine kadar bin gala wala gallo. »

Inde ka gamin kuuk ajbay

(Maark 8.11-12, Luk 11.29-32)

³⁸ Min ŋaar-ak, Pariziyenna daarin in agindaw ku gaanuundi kaawiji dɔ Iisa aman : « Gem kol *Rabbine, ni raka kii gine dɔ unni maan kaak ajbay kaak gaara kadar Buŋ kat tabirinjin. » ³⁹ Iisa gay telkiico aman : « Gee ku dinka-aŋ ŋuur jookumo ho ŋu newsiji kop dɔ Buŋdi. Ŋu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ŋuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus§ gaartu-ak di. ⁴⁰ Yuunus gay, awalle, gumba sidga, yiriyo aando ŋa goy dɔ atti nam mena subba. Ampaa ko, nun Roŋ gemor oki yaa gine mena subba dɔ maginer. ⁴¹ Min gee ku Niniib cokiyit kaaw ta nabi Yuunus-ak, ŋu ibinig niginco. Sando, anne-aŋ gay, gin gem kaak pakgig Yuunus ! Do saan taar-at ko, yiriy taat Buŋ yaa dukume seriine, gee ku Niniib-ak yaa uce dɔ unco ka gee ku dinka ho ŋuuco diye kaawo. ⁴² Sultinca taat asa min watiine* oki yaaco diye kaawo, asaan ta as min kidin kuuk serek aale a

§ 12:39 'Yuunus' : Yuunus, ŋaar nabiiŋce kaak Buŋ ŋaamtu dɔ gee ku Niniib a ŋuu jipte goyinco. Wer ka gase kaawor dɔ maktumne ta Yuunus. * 12:42 'sultinca taat asa min watiine' : Sultinca-at, ta min Seeba. Ta as taliŋ Selemaan wiktin ta ŋa goyiy sultan ka Israyeel (1 Ruwa 10.1-10).

taa cokiyañ sultan Selemaan kaak iban kaawna. Sando, anne-añ gay, gin gem kaak pakgig sultan Selemaan serek ! »

Yeepe ka aariddi
(Luk 11.24-26)

⁴³ Iisa kaawtu pey aman : « Ya aarid amil min do gemor, ña baayiy do kalaaner ho ña bariyy wer kaak ñaa goye. Kar ya ña bal gasen gay, ⁴⁴ ña osiig adiy aman : “ Nun naa yeepe do gerir kaak awalle nu amiltu minninee. ” Ek di ña yeepiyo. Ña gasiig ger-ak goy maala. Ñu sooyiig sakaan ho siy samaane. ⁴⁵ Paa ko, aarid-ak baayiy bariye eenji peesira kuuk jookum pakgiga. Ñu asiy sawa, ñu unjiy do ger-aka ho ñu goyiyo. Hiyya, gem-ak, raduway gaayiy dakin pak ta awalle. Ansii ko, taaco kuuniye do gee ku dinka kuuk jookum-añku. »

Atañ Iisa in sijtay
(Maark 3.31-35, Luk 8.19-21)

⁴⁶ Wiktin taat Iisa kaawa misa do gee kuuk num dakin-ak, yaaco in sijtay gay pey kara. Ñu bariya botol taat ñuujj kaawe. ⁴⁷ [Gem rakki asiiji kaaw do Iisa aman : « Gem kol tacco, yaako in sijtañ goy kara, ñu indaaciñ. »]† ⁴⁸ Iisa gay telkiiji aman : « Yaani kat waa ho sijtar gay kuñ waa ? » ⁴⁹ Kar ña gaariig maajirnay ho ña kaawtu aman : « Talon, añ ko yaani ho sijtar. ⁵⁰ Ka seener, ay gem kaak gina taat Tanni ka kuwa rakiyo, ñaar di sindu, boor ho yaani. »

† **12:47** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariñ ku Bunđi kuuk ñu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

13

Danjil ta gay luwor (Maark 4.1-9, Luk 8.4-8)

¹ Yiriy taar-at di, Iisa amiltu min do ger-aka ho na birtu bi ka barrer. Do wer-ak, na goytu, na garkiyiy gee. ² Gee dakina numiiji nam na coktu ka markaba, kar na goytu. Geen gay goy do gonɗumor. ³ Na gaarco kaawin dakina in dele ka danjal. Na kaawiico aman : « Cokiyon ! Gin gem rakki ɓaa luwo do morgoy. ⁴ Wiktin taat na luwiy-ak,* busumji daarin sollitu do botildi ho diid teeyiig okinco. ⁵ Busumji daarin sollitu do wer kaak gin karnjiyo ho kiday perew di. Kodok di busam-ak amiltu asaan kidco sood di. ⁶ Wiktin taat pat korsitu, ta aayiig kuuk amil-aku asaan nu bal paaye caari. ⁷ Daarin gay sollitu do wer kaak gin pompal kuuk gin jamay. Nu maadiy sawa nam pompal-ak gootiigu. ⁸ Kar daarin gay sollitu do kid kaak samaane, nu amiltu nam nu neetu. Ganduulin daarin wee ron miya,† daarin orok bijigiyo ho daarin gay orok subba ! » ⁹ Iisa gaaytu pey aman : « Ya ku gin denjina, laan denjinko samaane, kuu cokiye ! »

Inde ka baat ta danjal (Maark 4.10-12, Luk 8.9-10)

¹⁰ Min naar-ak, maajirnay ɓaawiiji moota do Iisa ho nu indiig aman : « Maa di, ki deliico danja ? » ¹¹ Naar gay telkiico aman : « Buɗ gaarkon

* **13:4** 'Wiktin taat na luwiy-ak' : Luw taar-at, nu dawiiɗ dawe ar ginte liyiy buur. † **13:8** 'ron miya' : Do darre ta Israyeel, ya ganduulic rakki ka geme wee ron orok subba, na samaan ko. Ya ronji miya, naar-ak, na samaan paka.

loko gamin kuuk cigile kuuk kaawa do bi ka Meenuwiy. Yampa, do gee ku pey gay, na todcogu. ¹² Gem kaak gine, Bun yaaji gaaye dakina min kuwa. Kar naar kaak bal ginen gay, ka sood kaak na gintu oki, Bun yaaji imilinji. ¹³ Do bi naar-ak ko, nu deliico danla, asaan ya nu tala sa, ar nu tallo ho ya nu cokiya sa, ar nu cokaydo ho kayco icdo maanna. ¹⁴ Ampaa ko, taat nabi Ezaayi kaawtu awalle astu do werti aman :

“ Kuu cokiye paa, kar ku ibinaado baati.

Kuu tale paa, kar ku talaado maanna.

¹⁵ Asaan kayco ku geemir-an bombo, denjinco amil lawa, odinco, nu timingu, pa nuu tale in odinco, pa nuu dore in denjinco, pa nuu diye do gelbinco.

Nu poc jipte goyico in nunu,

paa kat nu baltu gedire coolinco. ” †

¹⁶ Kun gay, galal loko asaan odinko talaw ho denjinko doraw ! ¹⁷ Taat nu kaawiiko-an, ka seener, nabiinna dakina in gee kuuk awalle kuuk goyico sellen do unji ka Bundi rak tale maan kaak ku taliyo, kar nu bal talinji. Nu raka doriin maan kaak ku doriyo, kar nu bal doriinji. »

Baat ta danil ta gem ka luwaw

(Maark 4.13-20, Luk 8.11-15)

¹⁸ « Cokiyon, naako gaare baat ta danil ta gem ka luwaw. ¹⁹ Gee kuuk dorit kaaw taat nu gaariico do bi ka *Meennaw ta Bundi ho nu ibanno baati, nuur-ak ar botol taat busam solliititi. *Seetanne

† **13:15** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 6.9-10.

gay asiy imiliit kaaw-at min do aditco. ²⁰ Daarin gay ar kid kaak gin karniyo kaak busam solliiji. Gee nuur-ak cokiyaat kaaw ta Bunđi ho kodok di nu ooyiit inj galal. ²¹ Kar kaaw-at gay, nu rasgitdo taa paaye caari, nu obiit do menuwir di. Ya taa bin ase wal gee waraagu do bi ka imaanco, ek di nu rasiita. ²² Kar daarin gay ar kid kaak gin pompal kuuk busam sollico. Nuur-ak dorit kaaw ta Bunđi, kar nu pakira dakina do gamin ku duniiner ho malle oki daaniigu. Ampaa ko, kaaw-at wadir-giydo, ta uciy maala. ²³ Gee daarin gay ar kid kaak samaane. Nuur-ak cokiyiit kaaw ta Bunđi ho gas baati samaane nam kaaw-at wadirtu. Gee nuur-ak ar ganduulin kuuk wiyaw. Daarin wee ron miya, daarin orok bijigiy ho daarin gay orok subba. »

Danjil ta busam kuuk samaanno

²⁴ Min naar-ak, Iisa deliico danjil ta pey aman : « Cokiyon, naako gaare Meennaw ta Bunđi taar ar maa. Taar ar gem kaak luw busam kuuk samaane do morgoy. ²⁵ Inj aando, wiktin taat gee weyaw, adiney astu, na luwtu busam kuuk samaanno do morgo-aka, kar na deettu. ²⁶ Wiktin taat busam kuuk samaane maadtu ho nu imiltu ganduulinna, kuuk samaanno-ak oki imiltu kunco. ²⁷ Hiyya, gay riyoy dakiji kaaw do mee morgor aman : “ Gem kol Tacco, ki luw busam kuuk samaane do morgon, kar kuuk samaanno-an gay min momo ? ” ²⁸ Naar gay telkiico aman : “ Na adin kat iyduugu. ” Gay riyoy indiig pey aman : “ Ki raka nii rotiŋco walla ? ” ²⁹ Naar gay telkiico aman : “ Ha’a, rasongu. Ya ku rotaagu, *geme oki yaa rote. ” ³⁰ Rason nuu maade sawa di nam wiktin ta sedindi

yaa nece. Do wiktin taar-at kat, naaco kaawe do gay sedindi a njuu dobe ja njuur kuuk samaanno, njuu duuniŋco kaa kaa ho njuuco diye ako. Kar kat, njuu sokiŋ *geme njuu leeŋ do urder. »

*Danjil ta busum kaak nju koliy mutaard
(Maark 4.30-32, Luk 13.18-19)*

³¹ Iisa deliico pey danjil rakki aman : « Meennaw ta Buŋdi taar ar busum ka mutaard kaak gem luwtu do morgoy. ³² Min ron okiŋco, njaar di kapak tak-tak. Kar ya na amile ho na maade, na deetiy tatik pak gamin okiŋco kuuk amila do jineendi nam na giniy ar et kaak diid sa saayiy geriycu do leeginay. »

*Danjil ta gelel
(Luk 13.20-21)*

³³ Iisa deliico danjil ta pey aman : « Meennaw ta Buŋdi taar ar *gele taat sood di daatik liyiy do kurgal kuuk dakina, ta ediigu, ho nju uciy gusus. »

*Maa di Iisa kaawiy inj dele ka danjal
(Maark 4.33-34)*

³⁴ Iisa kaawig kaawin-an okiŋco inj dele ka danjal ho na kaawiicog illa inj dele ka danjal di. ³⁵ Ansii ko, ta kuuniyutu inj kaaw taat nabiinŋce kaawtu awalle aman :
« Naa pile bir inj dele ka danjal.
Naa imile baaco ta gamin kuuk goy cigile min kilgiye ka duniiner. » §

Baat ta danjil ta busam kuuk samaanno

³⁶ Hiyya, Iisa rasiig gee ho na birtu geero. Maa-jirnay dakiig gasa ho nju indiig aman : « Baan ja,

§ 13:35 Wer ka gase kaawor do Soom 78.2.

gaarni baat ta danjil ta busam kuuk samaanno do morgor-anƙa ? » ³⁷ Iisa telkiico aman : « Naar kaak luw busam kuuk samaan-ak, ɗa nun *Roŋ gemor. ³⁸ Morgo-ak, taar ko duniine. Busam kuuk samaane, ɗuur gee kuuk do Meennaw ta Buɗi. Kar busam kuuk samaanno-ak gay, ɗuur gee kuuk ic kaaw ta Seetanner. ³⁹ Adin kaak luw busam kuuk samaanno-ak, ɗaar ko Seetanne*. Sede, ɗaar ko gaase ka duniiner ho gay sedindi gay, ɗuur *ɗubal ku Buɗi. ⁴⁰ Uudin taat gay sedindi rotiy gaɗ kaak samaanno ho ɗu oriig do aki, ampa ko, ɗubal ku Buɗi asiy gine do gaase ka duniiner. ⁴¹ Nun Roŋ gemor yaa tabire ɗubildu, ɗuu atkiɗ min do Meennuwir gee okiɗo kuuk jookumo in ɗuur kuuk isiniig eeno a ɗuu rasin imaanco. ⁴² Kar ɗuu oriɗo do ak ta matdo. Do wer-ak, gee yaa ale ho ɗuu eeyme saɗco. ⁴³ Kar ɗuur kuuk goy sellen do unji ka Buɗi gay, ɗuu irne ar pato do Meennaw ta Tacco Buɗ. Ya ku gin denjina, laan denjinko samaane, kuu cokiye ! »

Danjil ta malle ka cigile

⁴⁴ « *Meennaw ta Buɗi taar ar malle kaak cigil do morgor. Gem rakki gaasiiga ho ɗa cigiliig pey do wer-ak di. Gem-ak adiy giniiji gal aale nam ɗa baayiy gidiiɗ gamnay okiɗo ho ɗa asiy gidiiɗ morgo-aka. »

Danjil ta duur ta kaalne

⁴⁵ « Meennaw ta Buɗi taar ar pey taajiriɗe kaak bariya duur kuuk samaan aale. ⁴⁶ Ya ɗa gas

* **13:39** 'Seetanne' : Ɗa gin sin ku pey a 'Diyaabul'.

taat kaalin aale, ɲaa gidiiyɲ gamnay okiŋco ho ɲa asiy gidiiyin duur-ata. »

Danjil ta ribini

⁴⁷ « Meennaw ta Buɲdi taar ar pey ribin ta yaarko taat gee cabiy ay biyaw ku boosir do bar-rer. ⁴⁸ Ya ta miine, gay cabindi daaniit do bi ka amiydi. Kar ɲu goyiy keder, ɲu doɓiig boos kuuk samaane samaane ɲu leeyiig do gombirkor ho kuuk samaanno gay, ɲu oriigu. ⁴⁹ Ansii ko, do gaase ka duniiner, dubal ku Buɲdi asiy eerin gee kuuk sellen min kuuk jookumo. ⁵⁰ ɲuur kuuk jookum-ak gay, ɲu oriŋco do ak ta matdo. Do wer-ak ko, gee dakina yaa ale ho ɲuu eeyme saanço. »

Gamin kuuk marbinto in kuuk taay ko

⁵¹ Iisa indiig maajirnay aman : « Has diɲ ku iban baaco ta kaawin-aɲ okiŋco walla ? » ɲuur gay aman : « Hii, ni iban. » ⁵² ɲaar gay yeepiico pey aman : « Di ya pa-ak, ay gem kaak iban *gaanuun ka Buɲdi ho ɲu garkiyig do bi ka *Meennaw ta Buɲdi, ɲa ar mee gerdi kaak soka min malley gamin kuuk marbinto in kuuk taay ko. »

Iisa do geeger ka Nazareet

(Maark 6.1-6, Luk 4.16-30)

⁵³ Min Iisa gaastu in dele ka danlay-at, ɲa deettu min do wer-aka. ⁵⁴ ɲa birtu do geeger ka Nazareet do wer kaak ɲa maadtu. ɲa teestu garkiye gee do gerco ka salaaner. Gee kuuk cokiyaaga-ak, okiŋco ajbiytu tak-tak. ɲu kaawtu benannico aman : « Ilimji-an, ɲa gasit min momo ? Gudurre taat ɲa giniiy gamin kuuk ajbay-aɲ, ɲa gasit min momo ? ⁵⁵ Ni iban kadar ɲa roɲ ka gay gerkiɗe atiydi.

Yaaco-at wal sin̄ti Mariyam d̄oo ? Sin̄tay wal ɲu kuɲ Zaak, Yuusup, Simon in̄ Zuud d̄oo ? ⁵⁶ Sin̄tay kuuk daad sa goy in̄ ginte. Kar gamnay-an̄ gay, ɲa gasig min momo ? » ⁵⁷ Hiyya, pikirrico-at tod̄iico ɲu baltu aamine d̄o Iisa. Kar Iisa d̄iyiico aman : « Ay wero, nabiin̄ce, ɲu karmiyaag di. Illa d̄o wer kaak ɲu weeyiiga ho d̄o adiy ka gerco di, ɲu karmiyigid̄o. » ⁵⁸ Do bi ka imaanco taat sood-at ko, Iisa baltu gine gamin dakina kuuk ajbay d̄o wer-aka.

14

Muutuy ta Yaaya-Batist (Maark 6.14-29, Luk 9.7-9)

¹ Do wiktin taar-at, sultan *Herood*, guberneer ka Galile, dortu gee kaawa bi ka Iisa. ² Kar ɲa kaawiico d̄o gay riyoy aman : « Gem-an̄ ɲaar Yaaya-Batist ! ɲaar nooy min d̄o muuti. Paa ko, ɲa gintu gudurre taat ɲa giniy gamin kuuk ajbay. »

³⁻⁴ Do wiktin taat Yaaya goyiy misa in̄ odinay, Herood gay obit Herodiyaad, daaciy ta sin̄ji Pilip. Do bi ɲaar-ak ko, Yaaya kaawiiji d̄o Herood aman : « *Gaanuun baljin̄ bere botol taat kii obin Herodiyaad. » Min Herood dortu pa-ak, ɲa bertu izinne ɲu obiig Yaaya, ɲu d̄uuniig in̄ jin̄zire ho ɲu un̄jiig dan̄aayne. ⁵ ɲa raka deen̄ji, kar gay ɲa gina kolaw d̄o *Yuudinnar asaan gee okin̄co talaag ar ɲa nabiin̄ce.

⁶ Ba aaro, yiriy rakki, ɲu iidiya alguw ta Herood. Do wer-ak, romti ta Herodiyaad un̄jitu waare d̄o un̄co ka geemir. Min Herood taliita-ak, ta ajbiyga

* **14:1** 'sultan Herood' : ɲaar ko ɲu koliy oki 'Herood Antipaas'.

⁷ nam ɲa togiltu a ɲaati bere ay maan kaak ta inditu di. ⁸ Yaaco gay ɲaamiit a taa indiɲ Herood aman : « Nu raka kiidu beriɲ kaay ka Yaaya-Batist annen di do gartar ! » ⁹ Do wer-ak, sultan Herood adiy nigtu. Kar min ɲa togil do uɲco ka geemir gay, ɲa bertu izinne a ɲuuti beriɲ maan kaak ta inditu. ¹⁰ Paa ko, ɲa ɲaamtu gemo do daɲaayner, ɲuu dukumiɲ kaay ka Yaaya-Batist. ¹¹ Min ɲu dukunga, ɲa iyiig do gartar ho ɲa beriitig do gemso-ata. Taar gay iciiga ho ta iyiitig do yaaco. ¹² Min ɲaar-ak, maajirɲay ku Yaaya asiig ic momtey ho ɲu tiisiiga. Kar ɲu baawtu miniɲ Iisa do maan kaak kuuniye.

Bere ka teendi do gee alip beey
(Maark 6.30-44, Luk 9.1017, Yaaya 6.1-14)

¹³ Min kabarre-at galiiji do Iisa, ɲa ɲeptu markaba ho ɲa deettu serek min gee. Kar min gee kuuk dakin-ak dortu a ɲa amile, ɲu amiltu min do helliniico in asiɲco, ɲuu jarbiy do bi ka barrer ho ɲu aadiiga. ¹⁴ Min Iisa paaytu min ka markaba, ɲa gasiig gee kuuk dakin-aku. Do wer-ak, ɲa taltu aminduwco ho ɲa teestu cooliɲ ɲuur kuuk radaw.

¹⁵ Wiktin taat pat gale, maajirɲay sinjiiji moota ho ɲu kaawiiji aman : « Gem kol tacco, pat-an deete ho wer sa serek. Kaawco do gee-aɲku a ɲuu totire do hellinniidi, ɲu baayiy gidiye tee. » ¹⁶ Iisa gay telkiico aman : « Ha'a, kuuniyaado ta ɲuu deete, kuɲ maaniikon di beronco tee ! » ¹⁷ Kar ɲuur gay telkiiji aman : « Ni gin mappa beeyi in boos seer di ! » ¹⁸ ɲaar gay kaawiico aman : « Iyondug anne. » ¹⁹ Min pa-ak, ɲa diyiico do geemir a ɲuu goye ka gaɲ ka balan. Min ɲu goye, ɲa sokiig mappa kaak beeyi in boos kuuk seer-aku, ɲa jaaltu kaay ka samaaner

ho ɲa deltu barkin ɗo Bunɗi. Kar ɲa pirsiiɗ mappaa ho ɲa beriicog ɗo maajirnar a ɲuu deediɗ ɗo gee-aku. ²⁰ Okiɗco ɲu teetu, ɲu aaytu. Kar tee kaak ɗak-ak gay, ɲu ɲumiiga nam ɲa miin girdin orok in seera. ²¹ Miday kuuk goy eɗe-ak yaa nece ar alip beey pa, daadi in koogin gay, ɲu bal osiɗco.

Jiwi kuuk ka amiydi

(Maark 6.45-52, Yaaya 6.15-21)

²² Min ɲaar-ak, kodok di, Iisa ɗiyiico ɗo maajirnay a ɲuu nepe ka markabar ɲuuji ogire ar barrer. ɲaar gay ɗaktu a ɲaa ɲaamiɗco ja gee-aku. ²³ Min ɲa ɲaamiigu, ɲa coktu ka dambar a ɲaa inde Bun. Wiktin taat pat gale oki, ɲa goy keeji di ka dambar. ²⁴ Markab gay ot ko ɗatik barrer. Us teestu abire dakina ho amay kuuk uca gulɓaɗ-gulɓaɗ-ak sa taɗkilaaga. Us ɲaamiiga nam markabco siɗjaado. ²⁵ In ɗatik kawtira, Iisa jaawa ka amiydi, ɲa ica botol ta maajirnay. ²⁶ Wiktin taat maajirna-ak taliig Iisa jaawa ka amiydi-ak, kolaw unjiico. ɲu kaawtu aman : « Hey yaman kelmo ! » ho in koluwco, ɲu teestu koole. ²⁷ Kar kodok di Iisa ɗiyiico aman : « Obon aditko. ɲa nunun di, dakon gineno kolaw ! » ²⁸ Piyer ictu kaawo ho ɲa kaawiji aman : « Gem kol *Rabbine, ya ka seener ɲa kinke-ak, beror botol naa jaawe ka amiydi naan gase. » ²⁹ Iisa telkiji aman : « Di ɲaar-ak, asu ! » Ek di Piyer paaytu min ka markabar, ɲa aaniyiig Iisa ho ɲa teestu jaawe ka amiydi. ³⁰ Min Piyer aawiig us abira rad-ak, kolaw unjiiji ho ɲa teestu nooriye ɗo amiydi. ɲa kooltu radɗa aman : « Rabbine jorkinu ! » ³¹ Kodok di, Iisa ɲaamiiji pise, ɲa obiiga ho ɲa ɗiyiiji aman : « Imaanji goy misa

sooda ! Maa di adiñ gintu seera ? » ³² Min pa-ak, seerco, ñu coktu ka markabar ho us sa peytu min abirinji. ³³ Kar maajirna kuuk goy ka markabar dersitu do unji ka Iisa ho ñu diytu aman : « Way, kinke-an Roñ ka Buñdi ka seener ! »

*Coole ka geemir do kid ka Zenezareet
(Maark 6.53-56)*

³⁴ Min Iisa in maajirna aaliig barre-ak, ñu ottu do kid ka Zenezareet. ³⁵ Min gee taliigu, ñu ibiniig Iisa ho ñu totiriit kabarey do kid okinji. Ampaa ko, ñu iyiiig geenço okinço kuuk radaw. ³⁶ Ñu marmiliiji a ñaa rasiñco ñuu diire kin bit ka kesuuney-at di. Paa ko, okinço kuuk diirta-at cooltu.

15

*Iisa in aadanna ku aginiydi
(Maark 7.1-13)*

¹ Ba aaro, daarin min *Pariziyenna in agindaw ku gaanuundi uctu min Zeruzaleem ho ñu baawiiji do Iisa. Ñu indiig aman : ² « Maa di maajirnan karmiyigdo aadanna ku aginiydi ? Ya ñu raka tee, maa di ñu acgiydo pisiñco ar kaak aginiyte diyiite ? » ³ Iisa gay telkiico aman : « Kar kuñ gay, maa di ku aadiy aadanna ku aginiyko ku maaniikon di ho ku karmiyigdo ka Buñdi-aka ? ⁴ Buñ gay diy aman : “ Ber horoomin do yaako in takko. ” Pey ña kaaw aman : “ Waan kaak niga biy in tacco wala in yaaco, tanji-at illa muutu. ” ⁵ Kar kuñ gay garkiya gee a ñuu kaawe do aginiyco aman : “ Maan kaak zer naako bere ka gaayor, taar-at *satkin taat waaliya Buñ. ” ⁶ Ho ku kaawa kadar

ɲaar kaak kaawa ampa-ak, necig ko ɲa gediraado pey ɲaaco bere horoomine in gaayoy-ata. Paa ko, ku poociit kaaw ta Bunɗi ho ku makiit in ta aginiyko ku maaniiko. ⁷ Talon gee kuuk kaawa in binjico di ho ta aditco gay keetiti-anjku ! Kaaw taat Bunɗi diytu do bi kanjo, taar ka seener. Na kaaw awalle in bi ka nabi Ezaayi aman :

⁸ « Gee ɲuur-an beraadu horoomin in binjico di, kar aditco gay serek min nunu.

⁹ Abaadin taat ɲu abdiyin-an, taar uca maalan di, asaan garaan taat ɲu garkiyiy gee sa, geen di imilit min do kayco. »* »

*Maan kaak nigaag gemo do unji ka Bunɗi
(Maark 7.14-23)*

¹⁰ Min ɲaar-ak, Iisa koliig gee okinco ho ɲa diyiico aman : « Laan denjinko samaane kuu ibinin baat ta kaaw-anta : ¹¹ maan kaak gem tiyo, ɲaar nigigdo do unji ka Bunɗi. Kaak nigaaga-ak, illa kaaw taat amila min do biy. » ¹² Kar maajirnay baawiiiji moota ho ɲu indiig aman : « Ki iban kadar kaawan-an nigig aditco ku Pariziyennar walla ? »

¹³ Iisa gay telkiico aman : « Ay et kaak Tanni ka kuwa bal taatinji, ɲu asa rotinji. ¹⁴ Rason oola Pariziyenna-anjku ! ɲuur noolna kuuk daana noolna ! Ya nool kat daana giji noolo, seerco, ɲuu solle do beendi. » ¹⁵ Piyer ictu kaawo aman : « Gaarnin ja baat ta danlan-anta. » ¹⁶ Iisa newsiico loco aman : « Kunj oki kayko dibir ga ? ¹⁷ Ku ibanno ga maan kaak gem tiy-ak unja do adiy ho ba aar gem-ak baay dooye ? ¹⁸ Kar kaaw taat amila min

* **15:9** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 29.13.

do bi ka gemor, taar min do gelbiney ho taar ko taat niga gemo do unji ka Bun̄di. ¹⁹ Asaan min do gelbiney-ak ko amiliy pikirre taat samaanno ta naamiig do dee ka geemir, do kokine ka miday wal daad kara, do baaye kaak munjam, do kokinaw, diye ka kaawor kaak bal botol ho na nigiy biy in gee. ²⁰ Gamin nuur-an ko kuuk niga gemo do unji ka Bun̄di ! Kar gay, tee kaak bal ace ka pisindi ar ka aadinco, naar nigdo gemo do unji ka Bun̄di. »

*Ase ka daatik taat Yuudiṅcaḍo
(Maark 7.24-30)*

²¹ Min Iisa gaasiit kaawoy, na uctu min do wer-aka ho na deettu do kid ka Tiir in ka Sidon. ²² Tala kar daatik rakki taat Yuudiṅcaḍo baawiiji do Iisa. Caarti min gee ku Kana kuuk do kid-aka. Ta astu marmile do Iisa aman : « Gem kol *Rabbiney, *Ron ka Dawuud, tal aminduwir ! Romor, aarid obta ho na taabiyaat ko taabiye ! » ²³ Kar Iisa gay da pillo biy. Maajirnay baawiiji moota ho nu kaawiiji aman : « Kaawti do daatko-an a taa deete, yampa ta aadiite in koolinti kon di-an gay maman ! » ²⁴ Naar gay telkitu aman : « Nun, nu naamintu do gee kuuk ar tamgi kuuk rawte do kid ka Israyeel. »

²⁵ Kar daatko-at astu dera do unji ho ta diytu aman : « Gem kol Rabbiney, baanu jorkinu ! » ²⁶ Iisa gay telkiitit aman : « Kuuniyaado nuu icinji tee ka kooginar ho nuu oriṅ do kanir. » ²⁷ Daatko-at kaawiiji aman : « Gem kol Rabbiney, kaawon-an ka seener. Kar kan sa, nuur tiya meerin kuuk gaama min do pise ka gemco di. » ²⁸ Kar Iisa telkiitit aman : « Way ! Kanke-an imaanke-an

dakina ! Taa kuuniye ar taat ka rakiyo. » Hiyya, do wiktin-at di, romti cooltu.

Coole ka gee dakina

²⁹ Min njaar-ak, Iisa birtu do bi ka barre ka Galile. Na coktu ka kooti ho na goytu. ³⁰ Gee dakina baawiiji, nu iyiji gee kuuk radaw : mersina, noolna, gee kuuk zinkico galcodo, dunguyuuyna, in kuuk gin raduwnay ku pey. Okinco, nu iyig do unji ka Iisa ho na cooligu. ³¹ Min gee-ak taliig dunguyuyin doraw, kuuk zinkico galcodo coolaw, mersin jaawa tal-tal ho noolin talaw-ak, nu ajbiyitu tak-tak. Do wer-ak, nu teestu ozilin Bunj ka Israyeel.

Bere ka teendi do gee alip pood (Maark 8.1-10)

³² Min pa-ak, Iisa koliig maajirnay ho na diyiiico aman : « Gee-an, nu tala aminduwco, asaan mena subba nu goy in nun di ho nu ginno maan ka teendi. Nu rakaado naamin aditco aaye, yampa, gudurrico yaa arme botildi. » ³³ Maajirnay indiig aman : « Kalaan ta-anjka, kar gi aaniye momo, gii gase tee kaak yaa necin gee kuuk dakin ta anku ? » ³⁴ Naar gay indiig aman : « Ku gin mappa minaw ? » Nuur gay telkiji aman : « Ni gin mappa peesira in tenilna minaw-minaw pa. » ³⁵ Kar Iisa kaawiico do gee-ak a nuu goye keder. ³⁶ Hiyya, na sokiig mappa kaak peesir-aka in tenilna-aku. Na deliiji barkin do Bundi, na pirsiiigu ho na beriicog do maajirnay. Nuur gay deediig do gee-aku. ³⁷ Okinco, nu teetu, nu aaytu. Maajirna sokiig tee kaak dake nam na miin girdin peesira. ³⁸ Miday kuuk tee gay, nuur alip pood. Daadi in koogin gay, nu bal osinco. ³⁹ Min

ɲu tee, Iisa ɲaamiig kat gee-aku. Kar ɲa ɲeptu markaba ho ɲa birtu do kid ka Magadaan.

16

Inde ka maan ka ajbay

(Maark 8.11-13, Luk 12.54-56)

¹ Min ɲaar-ak, *Pariziyenna inɲ *Sadusiyenna sinjiiji moota do Iisa. ɲu rakiiɲi dibe. ɲu indiig a ɲaaco gaare maan kaak ajbay kaak asa min do Bunɲi. ² Kar ɲaar gay telkiico aman : « Ya pat gala zil-zil-zil, ku kaawgiy a wer yaa gine gala asaan pat ta guddinir ginig samaan dindiko. ³ Inɲ wer dugus-dugus sabaan cokaw, ku kaawgiy a yiriyta-anɲ amay yaa ase asaan bunɲ derde. Ku iban gaare baaco ta gamin kuuk ka samaaner, kar gamin ku gaarindi kuuk kuuniya dinɲka gay, ku ibanno baaco. ⁴ Gee ku dinɲka-anɲ, ɲuur jookumo ho ɲu newsiji kop do Bunɲi. ɲu raka a naaco gaare maan kaak ajbay. Kar gay, illa ɲuu tale maan ka ajbay kaak nabi Yuunus gaartu-ak di. » Kar ɲa rasiigu ho ɲa deettu.

Gel ta Pariziyennar inɲ ta Sadusiyennar

(Maark 8.14-21)

⁵ Wiktin taat maajirna aaltu aar barrer, ɲu rawte ice mappa. ⁶ Kar Iisa kaawiico aman : « Yaman pakironɲ ! Goyonɲ godom min *gel ta *Pariziyennar inɲ ta *Sadusiyennar. » ⁷ Min pa-ak, maajirna kaawiy benannico aman : « ɲa kaawiite ampa-anɲ asaan gi bal ice mappa kar di walla ? » ⁸ Iisa ibinit pikirrico ho ɲa indiig aman : « Talonɲ gee kuuk imaanco sood-anɲku ! Maa di, ku kaawiy benanniko a gi bal ice mappa ? ⁹ Yoo dinɲ oki kayko

dibir di misa walla ? Ku rawtig ko mappa kaak beey ku deedtu do gee kuuk alip beey-aku ho in girdin minaw kuuk ku soktu-aku ? ¹⁰ Ku rawtig ko pey mappa ka peesira ku deedtu do gee kuuk alip pood ho in girdin minaw ku soktu-aku ? ¹¹ Kar maa di, ku ibingiydo kadar nu kaawgikonno do bi ka mappa wiktin taat nu kaawiiko a kuu goye godom min do gel ta Pariziyennar in ta Sadusiyennar ! » ¹² Min maajirnay dortu pa-ak, nu ibintu kadar na bal kaawe a nuu goye godom min gel ta nu giniy mappa, illa nuu goye godom min garaan ta Pariziyennar in ta Sadusiyennar.

*Iisa, naar Masi kaak Bun dobtu
(Maark 8.27-30, Luk 9.18-21)*

¹³ Min pa-ak, Iisa baawtu do kid ka Sezare ka Pilip. Na indiig maajirnay aman : « Do bi ka nun *Ron gemor-an, gee kaawa a nu waa ? » ¹⁴ Nuur gay telkiji aman : « Daarin kaawa a ki Yaaya-Batist, daarin a ki *Eli ho daarin gay a ki Zeremi wal nabiince ka pey min awalle. » ¹⁵ Iisa gay indiigu aman : « Kar kun gay kaawa a nu waa ? » ¹⁶ Simon kaak nu koliy oki Piyer telkiji aman : « Kinke *Masi kaak Bun dobtu, Ron ka Bundi, Bun kaak goy mento. » ¹⁷ Iisa telkiji aman : « Galjin Simon, ronji ka Yaaya. Na Tanni ka kuwa kat gaarjin seen-anta, yampa na gemno. ¹⁸ Nun gay kaawaajin aman : « Kin Piyer* ho do dambi-an ko, naa piniñ *Eglizdu ho muut sa gediraajido do Egliz-aka. ¹⁹ Naan beriñ kerilna ku *Meennaw ta Bundi. Maan kaak kii pociñ keder, kuwan sa nuu

* **16:18** 'Piyer' : In kaaw ta Grek, Piyer-ak a 'dambi'.

pocinji, ho maan kaak kii ooyin keder, kuwan sa nuu ooyinji. » » ²⁰ Hiyya, Iisa karmiig maajirnay a nuu kaawenno tak-tak do waanna a naar ko Masi kaak Bun dobtu.

*Kaaw ta Iisa do bi ka muutuy in nooyinji
(Maark 8.31–9.1, Luk 9.22-27)*

²¹ Min yiriy taar-at di, Iisa teestu kaawe waran do maajirnay aman : « Nun baa Zeruzaleem. Aginay, agindaw ku gay satkiner in agindaw ku gaanuundi, nuun taabinin dakina. Nuu asiin deendu ho yiriy ta subbin kar gay, naa nooye. »

²² Min pa-ak, Piyer imiliig serpiya ho na leesiji aman : « *Rabbine, Bun yaan gooye ! Maan sa asaajinno tak-tak ! » ²³ Kar Iisa kolsiig Piyer ho na kaawiji aman : « Baa annere, Seetan-an ka ! Ki todaadu botol. Pikirren taar arro ta Bun di, taar ar ta geemir di. »

²⁴ Kar Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Ya waan kaak rakaan aadindu, naa pooce pey bariye galal ta meenji, naa icin etoy ka taabiner ho naan aadindu. ²⁵ Asaan waan kaak raka jile goyinji ka meenji, naa rawtinji. Kar waan kaak rawtaag goyinji do bi kanto gay, naa gase goye kaak ta6. ²⁶ Yampa, ya gem kaak obit duniin okintit do pisinji ho na rawtig goyinji, naar-ak galilti gay maa ? Na bere maa naa gidiye goye ka gaasdo ? ²⁷ Ka seener gay, nun Ron gemor naa ase in *darjin ta Tanni ho in dubilji. Do wer naar-ak, naa kappiye do ay gemo do riy taat na gintu. ²⁸ Ka seener nu kaawaako, min gee kuuk goy anne-an, daarinco mataado di, nuun talin nun Ron gemor asa ar Sultan. »

17

Newse ka zi ka Iisa (Maark 9.2-13, Luk 9.28-36)

¹ Gin mena bijigiy, Iisa koliig Piyer, Zaak in sinji Yaaya ho ɲa iyiig keeco kuwa ka damba ta bolok.

² Tala kar Iisa, ziy newse. Wijeeneɲ irɲa pit-pit ar pato ho kesuuneɲ newis portik kar ar ɲirɲe.

³ Ta bite-aɲ di, nabiinna seer bayintu. Nabiinna-ak, ɲuur Muusa in *Eli kat kaawa in Iisa. ⁴ Hiyya Piyer kaawiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, gala ni goyiy anne-aɲka. Ya ki rakaw niiko siye tarram subba, rakki locin, rakki do Muusa ho rakki gay do Eli. »

⁵ Min Piyer kaawa misan di, uce irɲaw gootiigu ho min do uc-at amila gaaya taat kaawa aman : « Naar-aɲ Roɲdu, nu elgig dakina ho adir miin in galal do bi kaɲji. Cokiyon kaawoy ! »

⁶ Min maajirna doriit kaaw-at, kolaw obiigu nam ɲu zuɓik keɓer. ⁷ Iisa sinjiico moota, ɲa kedkidigi ho ɲa kaawiico aman : « Ucoɲ, dakon ginenna kolaw ! »

⁸ ɲu jaaltu kayco, kar ɲu bal tale pey waanna, illa Iisa keeji di. ⁹ Wiktin taat ɲu paayiy min ka dambar, Iisa karmiig maajirnay aman : « Yaman, dakon kaawenna do waanna do maan kaak ku taltu-aɲka nam nun *Roɲ gemor naa nooyeɲ ja min do muuti. »

¹⁰ Kar maajirnay indiig aman : « Maa di agin-daw ku gaanuundi kaawiy a *Eli yaa aseɲ ja ? »

¹¹ Iisa gay telkiico aman : « Hii, Eli yaa ase, ɲaa leeɲ gamin-aɲ do botilco. ¹² Kar gay, nu kaawaako, Eli ɲaar as ko, kar gee gay bal ibiniɲji. ɲu taabiyig ar taat ɲu raktu. Ansii ko, nun Roɲ gemor oki,

ɲu asiin taabiyindu. » ¹³ Paa kat, maajirna ibintu kadar ɲa kaawaaco do bi ka Yaaya-Batist.

*Coole ka mic kaak gin punpun
(Maark 9.14-29, Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Wiktin taat Iisa in maajirnay yeepco do gee kuuk dakin-ak, gem rakki sinjiiji moota ho ɲa dersitu do unji. ¹⁵ Kar ɲa kaawiiji aman : « Gem kol *Rabbiney, tal amindaw ta rondu. ɲa gin punpun. Ya punpunji ucji aale, ɲa galgiy do aki wal do amiydi. ¹⁶ Nu iycog do maajirnan, kar ɲu bal gedire coolinji. » ¹⁷ Iisa kaawtu aman : « Kuɲ gee ku dinka-an, ku geenno ho imaanko sa sooda. Dakdu mena mina naa goye in kuɲko ho naako sosinƙo pey ? Iyiig ronjin-an anne. » ¹⁸ Min ɲu iyjiiga, ɲa leesiiji do aarid kaak iyiiji punpun-aka. Hiyya, ɲa amiltu. Ek di mic-ak cooltu. ¹⁹ Min ɲaar-ak, maajirna amiltu keeco ho ɲu indiig Iisa aman : « Gem kol tacco, maa di ni baltu gedire atkin aarid-anƙa ? » ²⁰ ɲaar gay telkiico aman : « Ku baltu gedire-ak asaan imaankon di sooda. Nu kaawaako ka seener, ya ku gin imaan kapak ar busum ka mutaard, nec kuuti kaawe do dambaan aman : “ Janƙu annere. ” Ek di taa janƙe, maan begiraakonno. ²¹ [Kar gay, aarid ɲaar-an, kuu gedire imilinji-ak, illa in inde ka Bunƙi ho in ice ka sayamner ja.]* »

*Deele ka kaaw ta Iisa do bi ka muutuy
(Maark 9.30-32, Luk 9.43b-45)*

* **17:21** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Bunƙi kuuk ɲu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

²² Yiriy rakki, maajirna numtu okinco do kid ka Galile. Iisa kaawiico aman : « Nun Ron gemor, nu asaan berindu do pise ka midir. ²³ Nuun deendu ho yiriy ta subbin̄kar gay, naa nooye. » Min nu doriit kaaw-at, nu goytu aminda tak-tak.

Miiri ka ger ka Bun̄di

²⁴ Wiktin taat Iisa in̄ maajirnay ottu do geeger ka Kapernayuum, gay obe miirir ka *ger ka Bun̄di baawiīji do Piyer ho nu indiig aman : « Tatkuwko kappaydo miiri ka ger ka Bun̄di walla ? » ²⁵ Piyer gay telkiīji aman : « Na kappay. » Kar wiktin taat Piyer† un̄jiy geero, Iisa ictu kaaw awalle ho na indiig aman : « Simon, kin̄ gay pakira maa do kaaw-anta ? Sultinnay kuuk do duniiner ica miiri ho patanti min do waa ? Min do geenco ku geero wala min do gee ku kara ? » ²⁶ Piyer telkiīji aman : « Min do gee ku kara. » Iisa gay kaawiīji aman : « Di ya pa-ak, koogin ku sultinniidi maan isgigdo. ²⁷ Di in̄ taar-an oki, gi rakaado nige aditco ku gay obe miirir-an̄ku. Do saan taar-an ko, kii icin̄ jambaatjin̄, ki baa do barrer, kii cabe boosi. Boos kaak kii ice awalle-ak di, pilig biy kii gase tamma rakki. Icgā, naar necten̄ ko kiite kappiye miirte seerte. »

18

Inde kaak a waa tatik paka (Maark 9.33-37, Luk 9.46-48)

¹ Do wiktin taar-at, maajirna sin̄jīji moota do Iisa ho nu indiig aman : « Do *Meennaw ta Bun̄di, waa tatik paka ? » ² Iisa koltu mico, na iyiig do

† 17:25 'Piyer' : Nu kolaag oki Simon.

ɗatikco ³ ho ɗa kaawtu aman : « Ka seener nu kaawaako, ya ku bal jipte goyiŋko ho ku bal gine zinjiko ɗaada ar koogina, ku unjaado tak-tak do Meennaw ta Bunɗi. ⁴ Gem kaak gina ziy kapak ar mic-aŋka, ɗaar-ak di kaak tatik paka do Meennaw ta Bunɗi. ⁵ Gem kaak obig samaane mic ar ɗaar-aŋka do bi kanto, ar ɗa obintu nun meendu. »

Unje ka do zunuubinnar
(Maark 9.42-48, Luk 17.1-2)

⁶ Iisa kaawtu pey aman : « Gem kaak unja rakki min eenji kuuk imaanco sooda do zunuubinnar, guna ɗuuji duune tolo do gaayay ho ɗuu acciŋ do barrer. ⁷ Way duniine ! Gamin dakina goy do duniiner kuuk iya gee do zunuubinnar ! Ka seener gay, gamin ɗuur-ak yaa goyen di doo. Kar ɗaar kaak iya eenji do zunuubinnar gay, taaɓin yaa gale do kaay ! ⁸ Ya pisiŋjiŋ wal asiŋjiŋ kat iyaaciŋ do zunuubinnar, dukumga ho acig kara. Gunjiŋ kii unje do goye ka gaasdo in pise rakki wal merso, min kii unje in pisiŋjiŋ wal in asiŋjiŋ seer do ak taat matdo. ⁹ Ya odoŋ di iyaaciŋ do zunuubinnar, dimta. Guna kii unje in odoŋ rakki di do goye ka gaasdo, min kii unje in odinaŋ seerco do aki. »

Danjil ta tamga ta rawte
(Luk 15.3-7)

¹⁰ « Yaman, min koogin-aŋ, dakon aanenno rakki minninco. Asaan nu kaawaako, *ɗubal ku Bunɗi kuuk gooyaag koogin-aŋ goy doo do unji ka Tanni ka kuwa. ¹¹ [Kar nun *Ron gemor as jile ɗuur kuuk rawte.]*

* **18:11** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Bunɗi kuuk ɗu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

¹² « Ku pakira maa ? Ya gem kat gin tamgi miya ho rakki minnincō rawte, ɲaa gine maman ? Ɗaa rasiɲ kuuk dakina ka dambar inɲ gemo, kar ɲa ɓaayiy bariyin ta rawte-ata wal maman ? ¹³ Ka seener nu kaawaako, ya ɲa gasta, ɲaa aaciye. Ho aaciyinɲi-ak yaa pake aaciye ka ɲuur kuuk dakin bal rawte. ¹⁴ Ansii ko, Takko kaak goy ka samaaner rakiydo yoo rakki min koogin-aɲ yaa rawte. »

Nige ka sinɔr

¹⁵ Iisa kaawtu pey aman : « Ya sinɲin kat nigɲin, ɓaa gasig keeɲin di ho gaarɲiig maan kaak ɲa nigiiɲi. Ya ɲa cokiyinɲin, ɲaar-ak ki amir inɲ sinɲin. ¹⁶ Kar ya ɲa pooce gay, kol gem rakki wala gee seera. Paa kat, kaaw yaa mate inɲ saadinna seer wala subba ar kaak Kitamne kaawiyo.† ¹⁷ Ya ɲa pooc cokiyin saadinna-aku, kaawco do gee ku *Eglizdi. Kar ya ɲa pooc cokiyin gee ku Eglizdi-ak gay, talig ar ɲa gem kaak ibanno Buɲ wal gay obe miirir.

¹⁸ « Ka seener nu kaawaako, maan kaak ku poocig keder, kuwaɲ sa, ɲuu poocinɲi, ho maan kaak ku ooyig keder, kuwaɲ sa, ɲuu ooyinɲi.

¹⁹ « Nu kaawaako pey, ya seer minninko dee kaawco keder a ɲuu inde maanna min do Tanni ka kuwa, maanna-ak, ɲaaco berinɲi. ²⁰ Ka seener gay, ay wer kaak gee seer wal subba num inɲ sin kunto, nun gay datikco. »

Danɲil ta gay riyor kaak pooc saamiye

²¹ Hiyya, Piyer sinɲiiɲi moota do Iisa ho ɲa indiig aman : « Gem kol *Rabbiney, ya sinɲu kat nigdu,

† **18:16** Wer ka gase kaawor do Deteronoom 19.15.

naaji saamiye dees minaw ? Dees peesira walla ? » ²² Iisa gay telkiiji aman : « Ha'a, dees peesirro. Illa orok peesira kat peesira ! ²³ Naako gaare *Meennaw ta Bundi taar ar maa. Taar ar Sultan kaak raka ose gurus in gay riyoy. ²⁴ Min na tees ose, nu iyiji gay riyor rakki kaak yaaji kappiye tammin nonono. ²⁵ Kar gay riyor-ak gay bal gedire kappiye daanay. Hiyya Sultan-ak bertu izinne a nuu gidiyinco ar berrina : naara, daacy, kooginay in gamnay okinco. Na kaawtu pa-ak a naaji kappiyan daanay-ata. ²⁶ Min pa-ak, gem-ak dersitu do unji ho na marmiliji aman : “ Gem koltacco, ic subirraw di, naan kappiyinti okintiti ! ” ²⁷ Hiyya, tatkuwi-ak taltu aminduwiy, na saamiyijit daanay ho na rasiig na deettu. ²⁸ Do deetinji, na naamtu in rakki min eenji kuuk nu giniy riy sawa. Gem-ak, na aadaag daan sood pa. Na gaabuuga ho na kaawiji aman : “ Yalla kappiyorduut daanar ! ” ²⁹ Giji-ak dersitu do unji ho na marmiliji aman : “ Gem kol royay, ic subirraw di, naan kappiyinti ! ” ³⁰ Kar ka boodaaga-ak gay pooce. Na sakkiyiiga ho nu obiig danaayne, illa ya na kappiyit ja daanay. ³¹ Min gay riyor taliig maan kaak asji do royco-ak, aditco nigtu tak-tak ho nu dakiiji os okintiti do tatkuwco. ³² Min nu osiiji, tatkuwco kaawiico a nuuji iyin gay riyor-aka. Kar min nu iyiiga, na leesiiji aman : “ Talon gay riyor kaak gelbiney samaanno-anka ! Nun kat saamiyjin daanan okintiti asaan ki marmildu. ³³ Nun tal aminduwijn. Zer kin sa yaa tale amindaw ta sinjin doo ? ” ³⁴ Hiyya, tatkaw-ak dapiantu aale ho na naamiig gem-ak a nuu asirin do

riyor nam ɲaa kappiyin daanay okintiti. »

³⁵ Kar Iisa kaawtu aman : « Ampaa ko, Tanni kaak goy ka samaaner yaako gine, ya rakki min-ninko saamayɗo ɗo sinji in gelbin rakki. »

19

Garaan ɗo bi ka totiriikar (Maark 10.1-12)

¹ Min Iisa gaastu in garaaney, ɲa uctu min kid ka Galile ho ɲa baawtu ɗo kid ka Zuude, aar barre ka Zurdan. ² Gee dakina aadiiga ho ɲa cooliig geɗco kuuk raɗaw.

³ Kar *Pariziyenna daarin baawiji moota, ɲu rakiy gaase baay. Paa ko, ɲu indiig aman : « *Gaanunte bera botol taat gem yaa totirin daaciy ɗo ay maan kaak ta nigtu walla ? » ⁴⁻⁵ Iisa gay telkiico aman : « Kitamne kaaw aman : “ Do teesindi, Buɲ kilgiyiig mitko in daatko. ”* » Kar ɲa kaawtu pey aman : « Do bi ɲaar-ak ko, mitko yaa rasiɲ tacco in yaaco, ɲa baayiy ɲume in daaciy, ho seerco, ɲuu gine ar gem rakki di ɗo unji ka Buɲdi. Ku garkiyit ɗoo-at kaaw-anta ? ⁶ Ampa-ak, ɲu seerro pey, ɲu ɲum ko ar gem rakki di. Maan kaak Buɲ duunga-ak, gem ipiraagɗo ! »

⁷ Pariziyenna indiig aman : « Hadi, maa di Muusa gay bertu botol ɗo gemor taat ɲaa bere maktumne ta totiriikar ɗo daaciy ? » ⁸ Iisa gay telkiico aman : « Muusa berko botol taat kuu totirin daditko asaan kayko bombo. Yampa, ɗo teesindi-ak taar paadɗo. ⁹ Nu kaawaako, ya gem totirit daaciy ho ɲu bal

* **19:4-5** Wer ka gase kaawor ɗo Zeneez 1.27.

obin in gemo, kar na obtu ta pey, taar-at daacydo ar na kokina karan di. »

¹⁰ Kar maajirnay kaawiji aman : « Ya ampak, guna mitik yaa goye bal daatko. » ¹¹ Iisa gay telkiico aman : « Gee okinco gediraado icin kaawanta, illa nuur kuuk Bun berco ja. ¹² Ka seener, gee daarin, min nu weeyiig di, botol ta obindi, Bun todcota. Daarin gay, nu ticgu†. Kar daarin gay, maaniico kat ic niyine a nu obaado daad do bi ka *Meennaw ta Bundi. Naar kaak nec icin filde naaranka, na icga ! »

Iisa in koogin kuuk naada

(Maark 10.13-16, Luk 18.15-17)

¹³ Min naar-ak, gee iyiji koogin do Iisa a naaco lee pise ho naaco inde barkin min do Bundi. Kar maajirnay gay leesiico do gee-aku. ¹⁴ Kar Iisa diyiiico aman : « Rason koogin-an yaadu ase. Dakonco todenno, asaan Meennaw ta Bundi, taar do gee kuuk ar koogin-an ku. » ¹⁵ Hiyya, na leeyiico pisinji, kar na deettu min do wer-aka.

Iisa in gay gamnar

(Maark 10.17-31, Luk 18.18-30)

¹⁶ Min naar-ak, gem rakki baawiji do Iisa ho na indiig aman : « Gem kol tacco, naa gine maa kaak sellen naa gase goye ka gaasdo ? » ¹⁷ Iisa gay telkiji aman : « Maa di ki indiin do bi ka maan kaak sellen ? Illa maan rakki di kaak sellen. Ya ki raka goye ka gaasdo, karmiyiig *gaanuun ka Bundi. » ¹⁸ Gem-ak indiig aman : « Gaanuun ka moo ? » Iisa gay telkiji aman : « Dakon

† 19:12 'ticgu' : Werin daarin, nu kaawa a 'kircigu'.

deenno gee, kuŋ miday, dakonŋ kokinenno daad kara ho kuŋ daad oki, dakonŋ kokinenno miday kara, okinŋko, dakonŋ kokinenno gamna ho dakonŋ diyenno kaaw do gemor maalan di. ¹⁹ Beroŋ horoomine do aginiyko ho elguwoŋ eenko ar zinŋka ku maaniiko. » † ²⁰ Dubil-ak kaawiiŋi aman : « Gaanuun-aŋ okinŋi nu karmiyga. Di kar naa gine maman pey ? » ²¹ Iisa kaawiiŋi aman : « Ya ki raka gine zinŋ *cawar, ɓaa gidiyig gamnanŋ okinŋco kuuk ki gintu ho berig gurusŋi do pokirnar, kar kii gase malle kuwa ka samaaner. Min ki gin ko ampa-ak, asu ho aadnu. » ²² Min dubil-ak doriit kaaw-at, ŋa yiimiit wijeeneŋy asaan ŋa gay gamnar.

²³ Iisa kaawiiŋco do maajirnay aman : « Ka seener nu kaawaako, unŋe ka do Meennaw ta Buŋdi, ŋaar raɗa do gay gamnar ! ²⁴ Nu diyaako pey a lokumo gediraado taa bire min do bee ka ripirrer. Kar do gay gamnar gay, unŋe do Meennaw ta Buŋdi yaaji gine pey raɗ paka. » ²⁵ Min maajirnay doriig kaaw-at, ŋu ajbiyту tak-tak ho ŋu kaawtu aman : « Di ampa-aŋ gay, waa yaa gase jile ? » ²⁶ Kar Iisa gay taliig yalaan ho ŋa diyiico aman : « Maan kaak patiŋa kayco ku geemir, do Buŋdi gay, ŋa melenŋ di. »

²⁷ Hiyya, Piyer ictu kaawo, ŋa diyiiŋi aman : « Cokay, ni rasig gamin okinŋco, ni aadiŋcinŋ. Nin gay yaa gase maa ? » ²⁸ Iisa diyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya kiɗ newis marbinto, nun *Roŋ gemor yaa goŋe ka seesdu ka *darjiner. Kar kuŋ kuuk orok inŋ seer aadiŋtu gay, kuu goŋe do seesna ku sultan, kuu dukume seriine do tamba ta orok inŋ

† **19:19** Wer ka gase kaawor do Ekzood 20.12-16, Deteronoom 5.16-20, Lebitik 19.18.

seer ta gee ku Israyeel. ²⁹ Ya gem kaak rasig geriy, sintay, aginiyji, kooginay wala morginay do saan tanto, naa gase dakin pak miya. Ho naa gase pey goye ka gaasdo. ³⁰ Gee dakina kuuk ogir diŋka yaa dake aaro ho dakina kuuk aaro yaa ogire. »

20

Danjil ta mee jineendi in gay riyoy

¹ Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyon, naako gaare *Meennaw ta Bunɗi taar ar maa. Gin mee jineendi rakki kaak amil bariye gay riyor in kawtir wer dugus-dugus a nu baa gine riy do jineenji. ² Na gastu gee, nu deetu kaawco a naaco kappiye ar kaak nu kappiygiy eel ta riyor, kar na naamiig do jineenji. ³ Na amiltu pey in pat parrika ta kawtira ho na gastu gay riyor ku pey do wer ka berel ka helliner. Nu goy maalan di. ⁴ Na kaawiico aman : “ Kuŋko oki, baan ginon riy do jineendu ho naako kappiye maan kaak yaako kuuniye. ” ⁵ Hiyya, nu baawtu. Kar mee jineendi-ak amiltu pey in yiriyo ho na naamiig pey do jineenji nuur kuuk goy maala-aku. In pat subba oki, na gintu pa. ⁶ Ba aaro, na amiltu pey in pat beey ta maako. Na gastu pey gee goy maalan di do wer ka berel-aka. Na indiig aman : “ Maa di ku eeliy do wer-an di bal riyo ? ” ⁷ Nuur gay telkiiji aman : “ Di gem dakinti kollo do riyor-ak gay ! ” Na diyiico aman : “ Di naar-ak, kuŋko oki baan ginon riy do jineendu. ”

⁸ « Min pat gale, mee jineendi kaawiji do gay kappiye gurusdi aman : “ Kolig gay riyor ho ay gem di, kappiyiy ar kaak nu kappiygiy eel ta riyor. Tees ja in nuur kuuk as ba aaro, kar kii gaase in

kuuk as awalle. ” ⁹ Hiyya, n̄uur kuuk tees riy in pat beey ta maako-ak astu, ho ay gem di, n̄a kappiyiiji ar eel ta riyor. ¹⁰ N̄a kappiyiit do ay gemo nam n̄a ottu do n̄uur kuuk as awalle. N̄uur gay pakira a wal n̄aaco kappiye dakin paka. Kar n̄uur oki, n̄a kappiyco ar ta eeñco di. ¹¹ Min n̄a kappiyiico, aditco nigtu in mee jineendi ¹² ho n̄u kaawiiiji aman : “ N̄uur-an̄ kat as ba aaro ho n̄u gin riy pat rakki di. Nin-an̄ taabiyy in riy, ni icit pat do kayni nam ni eeltu. Kar kat ki kappiyinti sawa di ! ” ¹³ Kar mee jineendi-ak telkiiiji do minnince rakki aman : “ Gem kol royay, nun tiyaacinno. Gi kaaw ja a naan̄ kappiye tamma rakki do eelon̄ wal maman ? ¹⁴ Içig gurusjin̄ ho deettu ! Ya nu raka kappiye do n̄aar kaak as ba aaro ar kaak nu kappiyiijin̄ locin̄, taar-an̄ isgicinno. ¹⁵ Nu gin botol taat naa gine maan kaak nu rakiy in gurusdu wal nu ginno ? Wala ki giniit hasuudinaw-an̄ asaan nu sellen̄ ? ” » ¹⁶ Kar Iisa kaawtu pey aman : « Paa ko, gee kuuk aaro yaa ogire ho kuuk ogire yaa ðake aaro. »

Kaaw ta subbin̄kar ta Iisa do bi ka muutuy in nooyin̄ji

(Maark 10.32-34, Luk 18.31-34)

¹⁷ Min n̄aar-ak, Iisa coontu Zeruzaleem. Wiktin taat n̄u baayiyo, n̄a koliig maajirnay kuuk orok in seer keeco di ho n̄a kaawiico aman : ¹⁸ « Cokiyon̄, din̄ gi ba Zeruzaleem. Anner ko, nun *Ron̄ gemor, n̄uun berin do pise ku agindaw ku gay satkiner ho in̄ agindaw ku gaanuundi, n̄uu dee kaawco a n̄uun deendu. ¹⁹ Kar n̄uun berin pey do gee kuuk Yuudinnafo, n̄uudu santiye, n̄uun koocin

in̄ kordin̄go ho n̄uun doodin̄ ka etor. Kar yiriy ta subbin̄kar gay, naa nooye. »

*Inde ka atan̄ Zaak in̄ Yaaya
(Maark 10.35-45)*

²⁰ Min n̄aar-ak, daaciy ta Zebede sin̄jiiji moota do Iisa in̄ kooginti kuuk seer-aku. Kar ta dersitu do un̄ji asaan ta raka indin̄ maanna. ²¹ Iisa gay indiit aman : « Ka raka maa ? » Taar gay aman : « Baan̄or ja, wiktin̄ taat ki asiy teen *Meennuwin̄, nu raka a kooginar kuuk seer-an̄, rakki yaa goye do meedan̄ ho rakki gay do n̄ugilan̄. » ²² Iisa telkiico aman : « Kun̄ bal ibine baay ta maan kaak ku indiy-aka. Kuu gedire seen *kordindi ta taaḅiner taat naa see-anta walla ? » N̄uur gay aman : « Hii, nii gedire. » ²³ Iisa telkiico aman : « Ka seener, kuu ase see min do kordindir ta taaḅiner-ata. Kar do goye kaak do meedar wala do n̄ugilal gay, nun ginno botol ta naa berin̄ji. Werin̄ n̄uur-ak, Tanni kat siyiig do n̄uur kuuk na doḅtu. »

²⁴ Min maajirna kuuk orok doriit kaawco-at, n̄u dapin̄iico do sin̄ta kuuk seer-aku. ²⁵ Hiyya, Iisa koliig okin̄co ho na kaawiico aman : « Ku iban kadar meennay ku duniiner hokumiyaag geeḅco in̄ guwaane ho aginduwco goyaaco do kayco. ²⁶ Kar lokon̄ gay, ta ginaado pa. Minninko ya gem kaak raka gine tatkaw, illa n̄aa ginen̄ ja ar gay riyko, ²⁷ ho ya minninko rakki raka ogire, illa n̄aa ginen̄ ja ar berriko. ²⁸ Ansii ko, nun Ron̄ gemor, nu bal ase a gee yaadu gine riyo. Nun as a naa gine riy do geemir, naa bere zir do n̄uur kuuk goy do zunuubinnar a gee dakina yaa gase jile. »

Coole ka noolin seera
(Maark 10.46-52, Luk 18.35-43)

²⁹ Iisa in maajirnay amiltu min geeger ka Zeriko, nu baayiy Zeruzaleem ho gee dakina aadiiga.
³⁰ Do wer-ak, gin noolin seer kuuk goy do bit ka botildi. Nu dortu a Iisa bira min ede ho nu teestu koole rada aman : « Gem kol *Rabbinni, *Ron ka Dawuud, tal aminduwni ! » ³¹ Gee kuuk dakinak gay awniico aman : « Ha', bugumon ! » Kar nuur gay jaalaat pey gaayco aman : « Gem kol Rabbinni, Ron ka Dawuud, tal aminduwni ! »
³² Iisa peytu, na koliigu ho na indiig aman : « Ku raka naako gine maa ? » ³³ Nuur gay telkiiji aman : « Gem kol Rabbinni, pilniig odinni ! » ³⁴ Iisa taliit aminduwo ho na diiriig odinco. Ek di odinco piltu ho nu teestu aadijni.

21

Unje ka Iisa Zeruzaleem ar Sultan
(Maark 11.1-11, Luk 19.28-40, Yaaya 12.12-19)

¹ Wiktin taat Iisa in maajirnay baawtu mootu in Zeruzaleem, nu ottu do koot ka Olibiyennar, mootu in hellin rakki taat nu koliy Betpaze. Do wer-ak, Iisa tabirtu maajirnay seera ² ho na diyiico aman : « Baan do hellin ta goy unnda antare. Ya ku ote, kuu gase durkila duune in ronji. Ipironta ho iyonduuta in ronji. ³ Ya waan indaako a maa di ku ipiriit durkil-anta, telkonji aman : “ Na *Rabbin kat rakaata. ” Ek di naako rasiŋko kuudu iyinti. »

⁴ Ta kuuniyту ampa-an a kaaw taat nabiince kaawtu awalle astu do werti aman :

⁵ « Kaawonco do gee kuuk do geeger ka *Siyon aman :

Talon, sultinko asaako,
 Na dalulle ho na nep durkila,

ka seener, na nep ron ka durkilal. »*

⁶ Maajirna-ak baawtu ho nu gintu ar kaak Iisa kaawiico. ⁷ Nu iyijit durkila in ronji, nu sididiig in kesuunco ho Iisa neptu kuwa. ⁸ Gee dakina deerit kesuunco do botildi. Daarin gay, yiimtu tapar ku atiydi ho nu leeyiig do botildi.† ⁹ Gee kuuk jaawa do unji ho kuuk aadaaga kooliy aman :

« Hozanna, *Ron ka Dawuud !

Barkin do naar kaak asa in sin ku Rabbine !

Hozanna, ozilinten Bunte

kaak goy kuwa ka samaaner ! »‡

¹⁰ Wiktin taat Iisa unjiy Zeruzaleem, gee ku geegirdi okinco gina yik-yik. Nu indiy zinjico aman : « Naar-an gay maa gemira ? » ¹¹ Gee kuuk dakin-ak telkitu aman : « Na Iisa, nabiince kaak min geeger ka Nazareet, kid ka Galile. »

Iisa do ger ka Bunji

(Maark 11.15-19, Luk 19.45-48, Yaaya 2.13-22)

¹² Min pa-ak, Iisa unjitu do *ger ka Bunji ho na teestu atkin okinco kuuk suugiya atta-aku. Na akiliicog taabulnico ku gee kuuk maka gurus ho in seesna ku gee kuuk suugiya ammaamna. ¹³ Na kaawiico aman : « Kitanne kaaw aman : “ Gerir, naar ger ka salaaner. ”§ Kar kun gay ginig ger ka kokiniydi. »

* **21:5** Wer ka gase kaawor do Zakariya 9.9. † **21:8** Do aadinco, ya nu raka karmiy gemo, nu deerit kesuunco ho in tapar ku atiydi do botol taat gem-ak aadiyo. ‡ **21:9** Wer ka gase kaawor do Soom 118.25-26. § **21:13** Wer ka gase kaawor do Ezaayi 56.7.

14 Wiktin taat Iisa goy misa do ger ka Bun̄di-ak, noolna in̄ mersina asiji ho na cooligu. 15 Agindaw ku gay satkiner in̄ ku gaanuundi dapintu min nu taliig gamin kuuk ajbay Iisa giniyo, in̄ koogin kuuk koola do ger ka Bun̄di aman : « Hozanna, barkin do *Ron̄ ka Dawuud ! » 16 Ampaa ko, nu kaawiji do Iisa aman : « Ki cokiyit kaawco-ata ? » Iisa telkiico aman : « Hii, nu cokiyta. Ho do Kitamner nu kaaw aman :

“ Bun̄ni, ki giniy nam koogin ku naada oki, oziliika yaa amile min do bin̄kico.

Ho nuur kuuk siya misa buw sa yaan̄ ozile. ”*

Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki walla ? »

17 Min pa-ak, Iisa uctu ho na rasiigu. Na deettu min do geeger ka Zeruzaleem ho na daktu wal Betani.

Iisa in̄ et ka waado

(Maark 11.12-14, 20-24)

18 Min wer waltu, Iisa yeptu do geeger ka Zeruzaleem ho mey gay diyaaga. 19 Na taltu et kaak nu kolaag *pigiye do bit ka botildi ho na baawtu do baay. Na kociltu, kar na bal gase yoo ron̄o, illa tapar di. Na kaawiji do et-ak aman : « Kin̄ke-an̄ wiyaado pey yoo ron̄o ! » Min na kaawtu pa-ak, ta bite-an̄ di et-ak aaytu yarap. 20 Min maajirnay taliig et aaye-ak, nu ajbiyту tak-tak. Kar nu indiig Iisa aman : « Maman et-an̄ aaytu kodok ampa ? » 21 Iisa gay telkiico aman : « Ka seener nu kaawaako, ya ku gin imaan ho aditko seerro-ak, kuu gedire giniñ maan kaak nu gintu do et-an̄ka ho kaak pak naar-an̄ka oki. Kuu gedire kaawe do damba-an aman : “ Ucu, 6aa gal do barrer ! ” Ek

* 21:16 Wer ka gase kaawor do Soom 8.3.

di Buñ yaa jan̄kinti. ²² Ay maan kaak ku indiy in̄ imaan min do Buñdi, ñaako berin̄ji. »

*Izinne ta Iisa asa min momo ?
(Maark 11.27-33, Luk 20.1-8)*

²³ Min ñaar-ak, Iisa un̄jitu do ger ka Buñdi ho ña teestu garkiye gee. Kar agindaw ku gay satkiner in̄ *aginay ku Yuudinnar baawiiji ho ñu indiiḡ aman : « Waa berin̄ botol taat ki giniig gamin-añku ? Izinne-an, ki gasit min momo ? » ²⁴ Iisa gay telkiico aman : « Nun oki yaako indin̄ko maanna in̄ kaaw rakki di. Ya ku telkidu, naako gaarin̄ waan kaak beraadu botol taat nu giniig gamin-añku. ²⁵ Waa ñaamig Yaaya-Batist a ñaa *batiziye gee ? Ña Buñ wala ñu geen di ? » Kar agindaw-ak teestu meelee benannico aman : « Kar giiji telken̄ kat a maa ? Ya gi telkiji a ña Buñ kat ñaamga, ñaate indinte pey aman : “ Maa di ku poociit kaawoy ? ” ²⁶ Kar ya gi telkiji aman : “ Ñu geen̄ kat ñaamga, ” ñaar-ak, paa gee kuuk dakin-añ yaate uce, asaan okin̄co pakira a Yaaya, ñaar nabiin̄ce. » ²⁷ Hiyya, ñu telkiiji do Iisa aman : « Ni ibanno waan kaak ñaamga. » Kar Iisa gay kaawiico aman : « Di ñaar-ak, nun oki gaaraakonno waan kaak berdu botol taat nu giniig gamin-añku. »

Danjil ta koogin seera

²⁸ Min pa-ak, Iisa kaawiico aman : « Pakiron̄ do dan̄jil taat naako dele-anta : Gin gem rakki, kooginay seera. Ña kaawiiji do ron̄ji kaak aawo aman : “ Yiriyta-añ, ki ba gine riy do jineendi. ” ²⁹ Kar ron̄ji-ak gay telkiiji aman : “ Ha’a, nu baado. ” Kar ba aar gay, ña moyiit kaawoy-ata ho ña baawtu. ³⁰ Kar tacco kaawiiji pey do aaroy a ña

6aa gine riy do jineendi. Naar gay telkiiji aman : « Hii baaba, naa 6aawe ! » Kar na daktu. » ³¹ Kar Iisa indiig agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar-ak aman : « Kaawondu ja, min koogin kuuk seer-an, ka moo ginit riy taat tacco gaariico-ata ? » Nuur gay telkiiji aman : « Naar kaak aawo-aka. » Hiyya, Iisa kaawiico aman : « Ka seener nu kaawaako, gay obe miirir in azbinna yaako ogire do *Meennaw ta Bundi. ³² Ka seener gay, Yaaya-Batist asko gaar botol taat samaane ho kun gay bal icin kaawoy. Kar azbinna in gay obe miirir gay icta. Ku taliig in odinko maan kaak na gintu, kar in taar-an oki, ku bal nedimin pikirriko ho ku bal icin kaawoy. »

*Danjil ta gay gooye jineendi kuuk jookumo
(Maark 12.1-12, Luk 20.9-19)*

³³ Iisa kaawtu pey aman : « Cokiyon, naako dele danjil ta pey. Gin mee jineendi rakki. Na taattu atay kuuk nu koliy *bin do jineen-aka ho na naamiig in kelel†. Na siytu dukitka taat nuu miyin ron ku atiydi-aku. Kar na pintu ger bolok a nuu coke kuwa nuu gooyinji. Hiyya, na rasig jineen-ak do gee daarin a nuu gooyinji ho na deettu marti. ³⁴ Do wiktin taat ron-ak nee, na naamtu gay riyoy do gee kuuk gooyaag jineen-ak a nuuji berin haginey. ³⁵ Kar gay gooyindi-ak obiig gay riyor-aku. Ka rakki nu koociiga, ka seerinkar nu deeyiiga, kar ka subbin kar gay nu dawig in dambay, nam naar oki mattu. ³⁶ Kar mee jineendi-ak naamtu gay riyor ku pey, dakin pak kuuk awalle. Kar nuur

† **21:33** 'na naamiig in kelel' : Werin daarin, nu kaawa a 'na naamiig in jaaba'.

oki, gay gooyindi-ak giniig ar kaak ηu giniig eenco ku awalle. ³⁷ Ba aaro, mee jineendi ηaamiicog ronji. Na kaawiy do adiy aman : “ Rondu-an, ηuu karmiyinji. ” ³⁸ Kar min gay gooyindi-ak taliig ronji baaco-ak, ηu kaawtu benannico aman : “ Talon, ankar ko kaak ya tacco mate, jineen yaaji dake. Ason, daantennga, kar jineen yaate dake lote ! ” ³⁹ Hiyya, do wer-ak, ηu obiiga, ηu imiliig kara min do jineendi ho ηu deeyiiga. »

⁴⁰ Min pa-ak, Iisa indiig gee kuuk cokiyaaga-ak aman : « Ya mee jineendi kat as gay, ηaa giniico maman ? » ⁴¹ Njuur gay telkiiji aman : « Njuur gee kuuk gelbinco samaanno-aku, ηaa taabiyn ko taabiye nam ηaa deenco. Kar ηaa berin jineen-ak do gee ku pey kuuk yaaji berin haginey ya wiktin ta okidinji nece. »

⁴² Iisa gay kaawiico aman : « Do Kitamner, ηu kaaw aman :
 “ Na dambi kaak gay pinindi accitu,
 Njaar ko gin dambi kaak ta6 ka gerdi.
 An ko maan kaak Rabbin Bun gintu,
 Ho ηa ajbiyinte tak-tak. ” †
 Kaaw-an, ku bal garkiyin yiriy rakki walla ? »

⁴³ Iisa kaawiico pey aman : « Do bi njaar-ak ko, Bun yaa imilin *Meennuwiyy minninko ho ηaa berin do gee ku pey kuuk yaa gine maan kaak Bun rakiyo. ⁴⁴ [Ay waan kat galji do dambi-anka, ηaa yiime karap-karap, ho ya dambi-an kat galji do gemor gay, ηaa rigininji dagiygay.] § »

† **21:42** Wer ka gase kaawor do Soom 118.22-23. § **21:44** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daarin ku Bun di kuuk ηu siirtu min awalle in kaaw ta Grek.

⁴⁵ Min agindaw ku gay satkiner in̄ *Pariziyenna doriig dele ka danlay-at, n̄u ibintu kadar n̄a ceera loco. ⁴⁶ Min n̄aar-ak, n̄u bariyy botol taat n̄uu obin̄ji, kar gay, n̄u gina kolaw d̄o odin ku geemir, asaan okin̄co n̄u talaag Iisa ar nabiin̄ce.

22

Dan̄il ta gee kuuk n̄u kolig d̄o iidiner (Luk 14.15-24)

¹ Iisa kaawiico pey d̄o geemir in̄ dele ka danlal aman : ² « Cokiyon̄, naako gaare *Meennaw ta Bun̄di taar ar maa. Taar ar sultan kaak gin tee d̄o iidin ta obe ka ron̄ji. ³ N̄a n̄aamtu gay riyoy a n̄uu 6aa kole gee kuuk sin̄co goya d̄o teendi. Kar n̄uur gay pooce. ⁴ Min n̄u pooce, n̄a n̄aamtu gay riyor ku pey a n̄uuco kaawe d̄o gee-an̄ aman : “ Jamañce*, teendu n̄aar nee ko, nu dapsiyig barkiydu ho mal-lel kaak neere-neere. Gamin okin̄co odinco nece. Ason̄ kate d̄o tee ka obindi. ” ⁵ Kar n̄uur kuuk n̄u koliy-ak bal icin kaaw-at d̄o aditco. Daarin̄ deet d̄o riyniico, daarin̄ deet d̄o morginco ho daarin̄ gay deet d̄o suuginniico. ⁶ Kar daarin̄ gay obiig gay riyor-aku, n̄u koociig ko kooce nam n̄u deeyiigu. ⁷ Hiyya, sultan adiy nigtu. N̄a n̄aamtu askirnay n̄u deeyiig gay dee geemir-aku, ho geegirco sa, n̄u erga. ⁸ Min pa-ak, n̄a kaawiico d̄o gay riyor aman : “ Tee ka iidin ta obindi n̄aar nee ko. Kar gee kuuk sin̄co goy-ak gay bal ture teen̄ji. ⁹ Din̄ amilon̄ d̄o n̄aamiig ta botilniidi ho ay gem kaak kuu n̄aame-ak, kaawon̄ji a n̄aa ase tee. ” ¹⁰ Hiyya, gay riyor amiltu. N̄u numiig gee okin̄co kuuk n̄u gastu, n̄uur

* **22:4** ‘jamañce’ : Werin daarin̄, n̄u kaawa a ‘jamaangi’.

kuuk samaane in kuuk samaanno oki. Paa ko, ger kaak nuu iidiye-ak miintu in gee. ¹¹ Min sultan unjitu do wer kaak marti goyiy-ak, na taltu gem rakki kaak bal ise kesuun ta iidiner. ¹² Kar na indiig aman : “ Gem kol royay, ki unjitu anne bal kesuun ta iidiner-an gay maman ? ” Gem-ak gay bal pile biy. ¹³ Hiyya, sultan-ak kaawiico do gay riyor aman : “ Gem-an, duunonjiig asinji in pisinji ho accon kara do gondikor. Do wer ka taabiner-ak, naa ale ho naa eeyme saanji. ” ¹⁴ Ampaa di oki, gee dakina, nu koliigu, kar kuuk Bun dobtu gay, nuur sood di. »

Kappiye ka miirir

(Maark 12.13-17, Luk 20.20-26)

¹⁵ Min naar-ak, *Pariziyenna baawtu dee kaawco. Nuu bariye botol taat nuu obinji Iisa in kaawo. ¹⁶ Min kaawco mate, nu naamtu maajirinco daarin in daarin min nuur kuuk aadaag *Herood.† Gee-ak kaawiji do Iisa aman : « Gem kol tacco, ni iban kadar ki kaawa seene. Ki garkiya gee in botol ta Bundi taat ta6. Kin isgicinno in gee kuuk kayco jaale ho ki ginno kolaw do geemir. ¹⁷ Hadi kaawnin ja, *gaanuunte kaaw a gi kappiye miiri do Sezaar, sultan ka tatik ka Room, wala gi kappiyaado ? » ¹⁸ Kar Iisa gay ibinit pikirrico taat samaanno. Paa ko, na telkiico aman : « Talon gee kuuk kaawa in bin kico di anku ! Maa di ku dibiidu ? ¹⁹ Gaarondu ja tamma ka kappiye miirir-aka ? » Hiyya, nu gaariiig tamma-aka. ²⁰ Kar Iisa indiigu aman : « Kaa in sin kuuk

† **22:16** ‘gee kuuk aadaag Herood’ : Gee nuur-ak kaawa a gee okinco yaa kappiye miiri do gee ku Room. Kar Pariziyenna gay ello kapuune.

siir kuwa-aŋ gay ku waa ? » ²¹ Nju telkiiji aman : « Ku Sezaar. » Kar Iisa kaawiico aman : « Di ŋaar-ak, gamin ku Sezaar, beronjiig do Sezaar, ho ku Bunđi sa, beronjiig do Bunđi. » ²² Min ŋu doriit kaawoy-at, ŋu ajbiytu tak-tak. Kar ŋu rasiiga ho ŋu deettu.

Kaawo do bi ka nooyindi

(Maark 12.18-27, Luk 20.27-40)

²³ Yiriy taar-at di, gee daarin kuuk ŋu koliy *Sadusiyenna baawiiji do Iisa. Gee ŋuur-ak kaawa a gee ku mate, ŋuur nooydo. Nju astu indin Iisa aman : ²⁴ « Gem kol tacco, Muusa siir do Kitamner aman : “ Ya gem ob daatko ho ŋa mat bal mico, sinji yaa obin murgil-ata. Paa kat, taaji wee koogin do sinji kaak mate. ” ²⁵ Cokay, gin sinja peesira do datikni. Ka aawo obtu daatko, kar ŋa mattu bal mico. Ampaa ko, ŋa rasiit murgil-at do sinji kaak aaroy. Sinji-ak obiita. ²⁶ Min ŋa obta, ŋaar sa mattu. Ka subbiŋkar obiita. Ŋaar oki mattu. Okinco, sinja kuuk peesir-ak obiita ho ŋu siibiytu bal koogina. ²⁷ Min ŋu siibiye, ba aar taar sa menuwti gaastu. ²⁸ Do taar-an, kaawnin ja, do yiriy ta nooyindi, min kuuk peesir-aŋ, ka moo taa gine daaciy ? Asaan okinco-aŋ midiyti ! » ²⁹ Iisa gay telkiico aman : « Kuŋko-aŋ rawte, asaan ku ibanno kaaw ta Bunđi wala gudurrey. ³⁰ Ka seener, do yiriy ta nooyindi, ginno pey obe. Gee yaa goye ar *dubal ku Bunđi kuuk goy ka samaaner. ³¹ Do bi ka nooyindi, ku bal garkiyin kaaw taat Buŋ kaawiiko-anta wal man-man ? Ŋa kaaw aman : ³² “ Nun Buŋ ka Ibraayim, Buŋ ka Isaaka ho Buŋ ka Yakuub. ” » † Iisa kaawtu

† **22:32** Wer ka gase kaawor do Ekzood 3.6.

pey aman : « N̄a Bunḡo ka gee kuuk mate, kar gay, n̄a Bun ka gee kuuk goy mento. » ³³ Gee okiṅco kuuk dorit garaaney-at ajbiyту tak-tak.

Gaanuun kaak pakgig okiṅco
(Maark 12.28-34, Luk 10.25-28)

³⁴ Min n̄u dortu kadar Iisa gedirco ḡo *Sadusiyennar nam n̄u gedarro pey pile biṅkico-ak, *Pariziyenna n̄umtu a n̄uui baawe. ³⁵ Min n̄u ote, rakki min agindaw ku gaanuundi ictu kaawo a n̄aaji dibe iṅ kaawo. N̄a indiig aman : ³⁶ « Gem kol tacco, min gaanuun ka Muusa okiṅji-aṅ, ka moo paka ? »

³⁷ Iisa telkijji aman : « Kii elin̄ *Rabbin Bunjiṅ iṅ gelbin rakki, iṅ kelmon̄ okintiti ho iṅ pikirren̄ okintiti. § ³⁸ Naar-aṅ ko gaanuun kaak awalle kaak pakgig okiṅco. ³⁹ Goy pey ka seeriṅkar kaak ar n̄aar-aṅka. N̄a diya aman : “ Kii elin̄ gijij ar ziṅ ka meenjin̄. ”* ⁴⁰ *Gaanuun ka Muusa okiṅji iṅ kaawin kuuk nabiinna kaawtu, okiṅco n̄um ḡo kuuk seer-aṅ di. »

Masi iṅ sultan Dawuud
(Maark 12.35-37, Luk 20.41-44)

⁴¹ Min Pariziyenna goy misa ḡo wer ka n̄umṅco-ak, Iisa indiig aman : ⁴² « Ku pakira maa ḡo bi ka Masi ? N̄aa gine roṅ ka waa ? » N̄uur gay telkijji aman : « N̄aa gine roṅ ka Dawuud. » ⁴³ Iisa indiig aman : « Ya ta as ampa-aṅ gay, maa di Ruwwin ta Bunḡi n̄aamig Dawuud, n̄a koliig a

§ **22:37** Wer ka gase kaawor ḡo Deteronoom 6.5. * **22:39** Wer ka gase kaawor ḡo Lebitik 19.18.

“ Rabbine ” ? Ka seener, Dawuud kaaw awalle aman :

⁴⁴ “ Rabbin Buñ kaawji do Rabbiner aman :

As goy do meedar

nam wiktin taat naaco gedire do adinen,

ñuu gine wer ka lee asinjin. ”†

⁴⁵ Kar ya Dawuud kat kolaag Masi a “ Rabbiner ”, di maman ñaa gine ronji ? » ⁴⁶ Do wer-ak, waanco rakki sa balji gedire telke yoo maanna. Min yiriy taar-at, ñu cimtu kayco cat, yoo waan sa indigido pey.

23

Do gaayico agindaw ku Yuudinnar

(Maark 12.38-39, Luk 11.43-46, 20.45-46)

¹ Min ñaar-ak, Iisa kaawiico do maajirñay in gee kuuk dakin-ak aman : ² « Agindaw ku gaanu-undi in Pariziyenna, Buñ berco riy a ñuu gaare baay ta gaanuun ka Muusa do geemir. ³ Ampa-ak, karmiyon kaawco ho ginon ay maan kaak ñu kaawiiko. Kar gay, dakon icenno botilco, asaan goyico turro in taat ñu gaariy do geemir. ⁴ Ñu duun gor oom aale ho ñu diyit do geemir. Kar ñuur maaniico gay, ñu gaaydo gee tak-tak in icile ka gor-ata. ⁵ Riyco okintit taat ñu giniy-at, ñu rakiy a gee yaa taliñco di. Gamin kuuk ñu duuniy a ñu rawtaagdo Buñ, ñu ginaag aginda. Ho batik sa, ñu isa kuuk gin gamin ciilay-ciilay. ⁶ Ya ñu kolig do teendi, ñu do6a werin kuuk ta6 ho do geray ku salaaner, ñu el goye un6a. ⁷ Ñu el a gee yaaco ooye in karaamine do werin kuuk gee ñumiyo ho ñu el

† **22:44** Wer ka gase kaawor do Soom 110.1.

pey a gee yaa kolguwiŋ a “ *Rabbine ”. ⁸ Kar kuŋ gay, ya ŋu kolaako a “ Gem kol Rabbiney ”, dakon ooyenno, asaan kuŋ okiŋko siŋta di, ho Rabbinko sa, ŋaar rakki di. ⁹ Do kidar, dakon kolenno gemo a “ Takko ”, asaan Takko ŋaar rakki di ho ŋa goy kuwa ka samaaner. ¹⁰ Ya ŋu kolaako a “ Gem kol tatkaw ” oki, dakon ooyenno. Asaan Tatkawko, ŋaar oki rakki di : ŋaar ko Masi. ¹¹ Kaak tatik minninko yaa gine gay riyko. ¹² Kaak jaala kaay datik geemir, Buŋ yaa oniŋji, ho kaak ona kaay gay, Buŋ yaa jaaliŋji.

¹³ « Do gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku todaat botol ta *Meennaw ta Buŋdi do geemir. Ka seener, kuŋ maaniiko unjaado ho ku rasaado ŋuur kuuk raka unje.

¹⁴ [« Do gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku sokaacog gamin ku murgilgildi ho pey do salaankon sa, ku osa kaawin dakina a paa kat gee yaako oziliŋko. Do bi ŋaar-ak ko, seriin taŋko yaa gine rad paka.]*

¹⁵ « Do gaayiyko, kuŋ agindaw ku gaanuundi iŋ kuŋ Pariziyenna. Kuŋ kuuk kaawa iŋ biŋkikon di ! Ku aaliig barrinay ho ku jaawiig adiy ka kidar okiŋji a kuu gase gem rakki kaak yaa ice abaadinko. Kar ŋaar kaak ic kaawko gay, ku giniig a gem-aŋ tur ka aki pakgiko.

¹⁶ « Do gaayiyko, kuŋ noolna gay daaŋe noolnal-aŋku ! Ku diya aman : “ Ya gem looga iŋ *ger ka

* **23:14** Kaaw taar-an ginno do makaatamna daariŋ ku Buŋdi kuuk ŋu siirtu min awalle iŋ kaaw ta Grek.

Bun̄di, taar-at tiyaado. Kar ya gem looga in̄ daabne ka ger ka Bun̄di gay, taar-at yaa tee. ” ¹⁷ Hey, talon̄ kat oliyay ho noolna-an̄ku ! Kaawondu ja, maa kaak tatik paka : daabne kaak do ger ka Bun̄di wala ger ka Bun̄di kaak ginaag daabne *cawar ? Na ger ka Bun̄di kat paka wal maman ? ¹⁸ Ku kaawiy pey aman : “ Ya gem looga in̄ wer kaak nu giniy *satkin do Bun̄di, taar-at tiyaado. Kar ya na looga in̄ maan kaak nu bertu satkin-ak gay, taar-at kat yaa tee. ” ¹⁹ Hey, talon̄ kat noolna-an̄ku ! Kaawondu ja, maa kaak tatik paka : ta satkin taat nu giniy kat paka wala na wer kaak nu giniy satkine kaak ginaat satkin cawar kat paka. Na wer kaak nu giniy satkin kat paka wala maman ? ²⁰ Ya gem looga in̄ *wer ka satkiner-aka, na looga in̄ naara ho in̄ gamin okin̄co kuuk nu leetu kuwa. ²¹ Ya gem looga in̄ ger ka Bun̄di-ak, na looga in̄ naara ho in̄ Bun̄ kaak goy atta. ²² Ya gem looga in̄ samaane, na looga in̄ sees ka Bun̄di ho in̄ meen̄ji kaak goyji kuwa.

²³ « Do gaayiyko, kun̄ agindaw ku gaanuundi ho in̄ kun̄ Pariziyenna. Kun̄ kuuk kaawa in̄ bin̄kikon di ! Ku bera zakaane do Bun̄di min tapar kuuk do jineendi, nuur kuuk diyaw ho kuuk aawa gala. Ku karmiyig gaanuun in̄ gamin ar nuur-an̄ku, kar kaawin kuuk ta6 pak gay, ku rasgu : dukume ka seriiner kaak do botiliy, sellin̄kaw taat do geemir ho in̄ imaan ta do Bun̄di. Zer nuur-an̄ ko kuuk kuu gine paka, ho nuur kuuk dak gay, dakon̄ aan̄in̄codoo. ²⁴ Kun̄ noolna gay daane noolnal-an̄ku ! Ku iban cille† pitpidin̄ min do amiydi, kar sando ku sida

† 23:24 ‘cille’ : Werin daarin̄, nu kaawa a ‘miye’.

lokkam !

²⁵ « Do gaayiyko, kuḅ agindaw ku gaanuundi ho in kuḅ Pariziyenna. Kuḅ kuuk kaawa in biḅkikon di ! Dawkinko in parkikko, ku acaag arirco samaane. Kar aditco gay, ku tooygigdo. Ampak, aditko miin in gamin ku kokinaw ho in gamin kuuk gelbinko rakiyo. ²⁶ Hey, Pariziyençe kaak nool-aḅka ! Tooyit ja adti ka dawkar samaane, paa kat aarti oki yaa gine wayar.

²⁷ « Do gaayiyko, kuḅ agindaw ku gaanuundi ho in kuḅ Pariziyenna. Kuḅ kuuk kaawa in biḅkikon di ! Ku ar maggan kuuk ḅu ooyco maan portiko min kara. Ya ki talaag min kara-ak, ḅu samaane. Kar atta gay miin in kaas ku gee kuuk mate ho in ay gamin kuuk zoode. ²⁸ Kuḅko oki, do unço ka geemir, ku gaara ziḅkiko a ku goy in botol do unji ka Buḅdi. Kar ta aditkoḅ gay keetiti ho ta miin in gamin ku jookumo.

²⁹ « Do gaayiyko, kuḅ agindaw ku gaanuundi ho in kuḅ Pariziyenna. Kuḅ kuuk kaawa in biḅkikon di ! Ku siy maggan aginda do nabiinna ku awalle, ho pey, do ḅuur kuuk goy sellen do unji ka Buḅdi gay, ku siiriig magginco samaane. ³⁰ Kar ku kaaw aman : “ Ya nin kat goy do wiktin taat aginiyni deeyiig nabiinna, ni gediraado dee kaawni in ḅuura nam nii miḅe baarco. ” ³¹ Ansiak, kuḅ maaniikoḅ di imil bayko a ku kooginco kuuk gee kuuk deeyiig nabiinna ! ³² Di ḅaar-ak, riy taat aginiyko teestu-at, gaasonta ! ³³ Kuḅ kuuk ar aalin-aḅku ! Kuḅ koogin ku koosinar† ! Kuu gine maman, kuu pake min ak ta ba oole ?

† 23:33 'koosinar' : Werin daariḅ, ḅu kolaag a 'koriḅgi'.

³⁴ Do bi ɲaar-aɲ, cokiyon, naako ɲaame nabiinna, gee kuuk iban kaawna ho agindaw ku gaanuundi kuuk taɓ. Kuu aadiɲ gee-ak geeger in geeger kuu obiɲco. Ya ku obgu, daariɲ, kuu deɲco, daariɲ, kuu doodiɲ ka atiydi, ho daariɲ gay, kuu koociɲco do geriyko ku salaaner. ³⁵ Ampa-ak, do gaayiyko, gee okiɲco kuuk aginiyko miɲtu baarco awalle-aɲku, min Abeel kaak sellen do unji ka Buɲdi yoo Zakariya ron ka Baraaki. Zakariya-ak, ku deeyiig datik taat in ger ka Buɲdi ho in wer kaak ɲu giniy satkine. ³⁶ Ka seener nu kaawaako, muut ta gee okiɲco-aɲ yaaco gagire do gee ku diɲka ! »

Iisa in gee ku Zeruzaleem

(Luk 13.34-35)

³⁷ « Tuɓina, tuɓina, gee ku Zeruzaleem, kuɲko kuuk daggig nabiinna, ho ɲuur kuuk Buɲ ɲaamiiko oki, ku zeergig in dambay nam ɲu matiyo. Dees minaw, nu ictu niyin a naako ɲumiɲko, kuɲ gee ku Zeruzaleem, ar kokir taat gootig ronɲi in gezgirti. Kar kuɲ gay pooce ! ³⁸ Di ɲaar-ak, goyiro in gerko. ³⁹ Ka seener nu kaawaako, ku talaanno pey tak-tak nam yiriy taat kuu asiy kaawe aman : “ Rabbin Buɲ yaa barkiyin ɲaar kaak as in siɲ kuɲji ! ” § »

24

Dime ka ger ka Buɲdi

(Maark 13.1-2, Luk 21.5-6)

¹ Min ɲaar-ak, Iisa amiltu min do *ger ka Buɲdi. Wiktin taat ɲa deetiyo, maajirnay ɓaawiiɲi moota ho ɲu kaawiiɲi aman : « Gem kol tacco, tal ja

§ 23:39 Wer ka gase kaawor do Soom 118.26.

samaanaw ta ger ka Buɗdi-aŋka. » ² Kar Iisa gay telkiico aman : « Hii, ku talaag ger-aŋka ? Ka seener nu kaawaako, wiktin yaa ase taat ŋaa dime, yoo dambi rakki kaak ŋu diytu do giji sa goyaado. »

*Gamin kuuk gaara gaase ka duniiner
(Maark 13.3-13, Luk 21.7-19)*

³ Min pa-ak, Iisa coktu ka koot ka Olibiyennar ho ŋa goytu. Maajirnay baawiiji keeco ho ŋu indiig aman : « Gem kol tacco, kaawniŋ ja, gamin-aŋ yaa ase kimin ? Ho kaawniŋ maan kaak yaani gaare asinjiŋ ho in gaase ka duniiner. » ⁴ Iisa gay telkiico aman : « Yaman pakiron, dakon rasenno zinjiko ŋuuko jaginjo. ⁵ Gee dakina yaa ase in sindu ho ŋuu kaawe aman : “ Ŋa nun ko *Masi ! ” Ŋu asa rawte gee dakina min do botilco ta samaane. ⁶ Moota ho serek ku asa dore gee kaawa do bi ka gartar. Yaman, dakon barjilenno. Ka seener, gamin-aŋ yaa asen ja, kar duniin gay gaasaado misa. ⁷ Darre in darre asa taasiŋe ho sultan in sultan oki asa taasiŋe. Meya yaa unje do werin daarin ho kid asa azire. ⁸ Ar kaak daatik aawiy atti ka weendi, gamin okinco-aŋ sa gaara kadar gaase ka duniiner gaaye. ⁹ Gee kuuk ibanno Buɗ yaako yilinjo do saan tanto. Ŋuuko taabiŋjo ho ŋuuko deenjo. ¹⁰ Do wiktin taar-at, gee dakina yaa rasin imaanco. Ŋuu isine do benannico ho ŋuu yile oki zinjiko. ¹¹ Nabiinna dakina kuuk raada yaa bayne ho ŋuu jage gee dakina in raadinco. ¹² Zunuubinna gaaya gaayen di nam gee dakina, elinco yaa gine sooda. ¹³ Kar gem kaak obit imaanji bombo nam do muutuy gay, ŋaa gase jile. ¹⁴ Kabarre ta Gala

ta *Meennaw ta Bunđi-at, ɲu asa gaarin dō duniin okintiti nam gee ku ay darre yaa dorinti. Kar kat duniin yaa gaasen kate. »

Taaɓin ta dakina
(Maark 13.14-23, Luk 21.20-24)

¹⁵ « Gem kaak garkiyaat kaaw-an, ɲaa ibininti ! Ku asa tale gay nigindi kaak Bun ɲiliyo dō ger ka Bunđi. Maanna-ak, nabi Daniyeel kaaw biy. ¹⁶ Ya ku talga, gee kuuk goy dō geeger ka Zuude, illa ɲuu gade dō bayco ku dambiniidi. ¹⁷ Waan kaak jammiya kara gediraado unje atta, ɲaa soke gamnay. ¹⁸ Ansii di oki, kaak deet dō morgoy sa yeepaado geero, ɲaa icin batkoy. ¹⁹ Radco dō daad kuuk in aditco ho kuuk macpi dō menaw ɲuur-aku ! ²⁰ Indon Bun, gamin-an yaa asenno dō koyin ku elgol kuuk ku gediraado gade kayko ho dō yiriy ta eele ka geeror ! ²¹ Ka seener, wiktin taat kuu talin maanna-aka, taaɓin yaa gine dakina dō gemir pak taat gee aawtu min Bun kilgiyiit duniine yoo diŋka. Kar ta deelaado pey tak-tak. ²² Ya Bun kat bal peyin taaɓin kodok, waan pakaado. Kar gay, ɲa peyit kodok dō saan ta gee kuuk ɲa doɓtu. ²³ Do mena ɲuur-ak, ya ɲu kaawaako aman : “ Talon, Masi, ɲaar goy anne ! ”, wala aman : “ ɲaar goy annere ! ”, dakon cokiyinco. ²⁴ Ka seener, gay raadindi dakina yaa ase : daarin yaa kaawe a ɲuur ko Masi ho daarin a ɲuur nabiinna. ɲuu gine gamin dakina kuuk ajbay in kuuk gaara gudurrico a ɲuu jage gee. ɲuu jage yoo ɲuur kuuk Bun doɓtu ya ɲuu gedire. ²⁵ Ha' ! Yaman nun sa minin kon ko.

²⁶ « Di ɲaar-ak, ya ɲu kaawaako aman : “ Cokiyon, Masi goy dō goosiner ! ”, dakon baanno. Wal ya ɲu

kaawaako aman : “ Na cigile-ak anne ! ”, dakon cokiyoñcodo. ²⁷ Ka seener gay, ar bun kaak irñaw cippit min baay yoo gale ka pati, nun *Ronj gemor oki, naa ase pa. ²⁸ Cokiyon pey, do ay wer kaak maan mattu-ak di, daamarlin paayiyo. »

Yeepe ka Ronj gemor

(Maark 13.24-27, Luk 21.25-28)

²⁹ « Min mena ku taañiner-ak bire, kodok di pat yaa mate, kooy sa ceeraado pey, kaalin yaa solle min kuwa, ho gamin kuuk gin gudurre ka samaaner asa azire.

³⁰ Kar kat, maan kaak gaara asindu ka nun Ronj gemor yaa bayne kuwa. Gee okiñco kuuk do adiy ka kidar yaa aaye ale. Gee-ak yaan talin nun *Ronj gemor asa datik ucar in gudurre ho in *darjin okintiti. ³¹ Perin yaa ale rada, kar naa ñaame dubildu do adiy ka kidar okinji. Dubal-ak yaa ñumin gee kuuk nu dobtu min do coke ka pati yoo do gale ka pati. »

Danjil ta et kaak ñu koliy pigiye

(Maark 13.28-31, Luk 21.29-33)

³² « Cokiyon danjil ta *pigiye. Ya ku tala leeginay kat eccaw ho ñu lee, ku iban ko kadar kabun gaaye. ³³ Ampaa di, kunko oki, ya ku talaag gamin-an asaw, ibinon kadar nun Ronj gemor, nu gaay ko ote. ³⁴ Ka seener nu kaawaako, gee ku diñka-an mataado di, gamin-an okiñco yaa ase. ³⁵ Samaane in kida yaa sawle, kar kaawnar gay rawtaado tak-tak. »

*Wiktin taat Roŋ gemor yaa yeepe
(Maark 13.32-37, Luk 17.26-30, 34-36)*

³⁶ « Kar do yiriy ta moo in pat ta moo naa yeepe gay, waan ibinaagdo, wala *dubal ku Bunji, wala nun Roŋo. Tatte Bunj keeji di iban. ³⁷ Yiriy taat nun Roŋ gemor, naa yeepe-ak, taa kuuniye ar maan kaak asco do geemir wiktin ta nabi Nowe. ³⁸ Ka seener, min wiktin ta amay kuuk dakina bal teen misa gee, nu tiyaw ho nu siyaw. Nu oba daadi ho gemsico oki, nu beriico miday. Nu giniy paa di nam yiriy taat Nowe unjitu do markab ka tatiko. ³⁹ Wiktin taat nu giniy paa di-ak, amay paaytu ho teeyiig okinco. Do yeepe ka nun Roŋ gemor oki, ta asa gine pa. ⁴⁰ Do wiktin taar-at, ya gee seer gawna do morginco, ka rakki nuu icinji ho ka rakki nuu rasiŋji. ⁴¹ Ya daad seer eygaw, ta rakki nuu icinti ho ta rakki nuu rasinti. ⁴² Di naar-ak, goyon mento, asaan ku ibanno yiriy ta moo *Rabbinko yaa yeepe.

⁴³ « Diyon do kayko samaane : ya mee gerdi kat iban wiktin taat kokin yaa ase in aando, naa goye mento ho na rasaagdo naa dobe jolo. ⁴⁴ Do bi naar-ak, kunjo oki, siyon zinŋkiko, asaan ku ibanno wiktin taat nun Roŋ gemor, naa yeepe. »

*Gay riyor kaak sellen in kaak jookumo
(Luk 12.41-48)*

⁴⁵ « Ampa-an gay, kuuniyon ar gay riyor kaak sellen ho neenduwo. Naar di kaak mee gerdi yaa diyinji a naa tale do kaay ka geriy. Kar ya wiktin nece, naa bere tee do gee kuuk nu giniy riy sawa. ⁴⁶ Nu kaawaako, galal do gay riyor kaak do wiktin taat tatkuwiy yeepe, naa gasin na ginaat riy-ata.

⁴⁷ Ka seener nu kaawaako, gem-ak, tatkaw yaaji berin gamnay okinco do pisinji. ⁴⁸ Kar gay, ya gay riyor ka jookumo osiig adiy a tatkuwiy yeepdo kodok, ⁴⁹ kar na teesiy koocin eenji ku riyor, na tiyaw ho na siyaw nam na ibanno ziy. ⁵⁰ Ampa-ak, tatkuwiy yaa ase yiriy taat na ergigdo ho wiktin taat na ibingitdo. ⁵¹ Paa kat, tatkaw-ak yaa taabiin ko taabiye ar nu taabiig nuur kuuk kaawa in binjico di. Do wer ka taabiner-ak, nuu ale ho nuu eeyme saanco. »

25

Danjil ta gamsa ku orok

¹ Iisa kaawtu pey aman : « Do wiktin taar-at, *Meennaw ta Bunji yaa kuuniye ar danjil ta gamsa ku orok kuuk sok lampinco, nu baa naamin dubil kaak obe. ² Min gamsa-ak, kuuk beey neenduway ho kuuk beey gay oliyay. ³ Nuur kuuk oliyay-ak sokiig lampinco kar nu balco ice zaadin ka sewindi. ⁴ Kar nuur kuuk neenduway gay sokiig lampinco ho nu iciico pey zaadin do dewniico. ⁵ Nu yokiig dubile-ak kee. Min na asdo kodok, gamsa-ak teestu gonce nam okinco wey iciigu.

⁶ « In datik aador, nu dortu gem koola rada aman : “ Ha’, talon dubil ote ! Amilon naamonga ! ” ⁷ Min gamsa-ak dortu pa-ak, okinco nu niintu ho nu biyiig lampinco. ⁸ Kuuk oliyay-ak indiig eenco aman : “ Yaman lampinni mataw, beronin ja sood min sewinjo-aka. ” ⁹ Kar kuuk neenduway-ak telkiico aman : “ Ha’a, na necaatenno okinte. Baan, dakon giday. ” ¹⁰ Ek di kuuk oliyay-ak deettu gidiye sewe. Wiktin taat nu deete, dubil-ak astu

aarco. Kar gema kuuk siy ko zinjico unjitu inj njaara do wer ka obindi. Min nu unje, nu dibiriit botol. ¹¹ Kar ba aaro, kuuk oliyay-ak astu kate. Nu koliy rada aman : “ Gem kol tacco, pilni botol ! ” ¹² Kar dubil-ak telkiico aman : “ Nu kaawaako seene, nu ibingikonno. ” » ¹³ Hiyya, Iisa kaawtu pey aman : « Goyon mento, asaan ku ibanno yiriyo wala pat taat naa yeepe. »

Danjil ta gay riyor ku subba
(Luk 19.11-27)

¹⁴ « *Meennaw ta Bunđi-at yaa kuuniye oki ar gem kaak 6aa marti. Na koliig gay riyoy ho na beriicog malley amaanne do pisiŋco. ¹⁵ Ka rakki, na berji tammin beey ku daabner, ka seerinjkar, seer ho ka subbiŋkar, rakki. Ay gem di na berji uudin ta gudurrey. Min na beriicog gurus-ak, na deettu marti. ¹⁶ Kar gay riyor kaak gas tammin beey-ak, kodok di, na teestu taajire ho na gastu tammin beey min kuwa. ¹⁷ Naar kaak gas seer-ak oki gintu pa ho na gastu tammin seer min kuwa. ¹⁸ Kar naar kaak gas tamma rakki-ak gay daktu ecar bee ho na tiisiig gurus ka gemoy-aka.

¹⁹ « Goytu kee, gemco astu min do martuwiy. Na koliig gay riyor-aku a naa tale maan kaak nu gintu inj gurus-aka. ²⁰ Gay riyor kaak gas tammin beey-ak astu ho na gaariijig gurus kaak na gastu min kuwa. Kar na diytu aman : “ Gem kol tacco, an gurus kaak ki beriidu amaanne ho ka an gay kaak nu gastu min kuwa. ” ²¹ Gemoy-ak oziliig aman : “ Seese, kinke-an gay riyor kaak samaane ho kaak nec naan amniye. Do gamin kuuk sood-an sa, ki gaar zin kadar naan amniye ho din gay naan bere

kat kuuk dakina. As aacay inj nunu. ” ²² Njaar kaak gas tammin seer-ak astu ho ŋa diytu aman : “ Gem koltacco, aŋ gurus kaak ki beriidu amaanne ho ka aŋ gay kaak nu gastu min kuwa. ” ²³ Gemoy-ak oziliig aman : “ Seese, kiŋke-aŋ gay riyor kaak samaane ho kaak nec naaŋ amniye. Do gamin kuuk sood-aŋ sa, ki gaar ziŋ kadar naaŋ amniye ho diŋ gay naaŋ bere kat kuuk dakina. As aacay inj nunu. ” ²⁴ Kar ba aaro, njaar kaak gas tamma rakki-ak astu ho ŋa diytu aman : “ Gem koltacco, nu ibingicin kiŋ gem tongo. Ki sedaw gamin kuuk ki bal luwiŋco ho ki soka gamin kuuk ki bal suude tiŋgoŋ. ²⁵ Ampaa ko, nu gintu kolaw ho nu dakiig tiis gurusjin. Diŋ gay, njaar ko-aŋka, obig maannaŋ. ” ²⁶ Kar gemoy-ak kaawiiji aman : “ Kiŋke-aŋ gem kaak napkiyaado. Ki zegilo ! Ki iban min awalle oki kadar nu seda gamin kuuk nu bal luwiŋco ho nu soka gamin kuuk nu bal suude tiŋgor. ²⁷ Ya ki iban ansi-ak, zer kii leeŋ gurusdu-aŋ do wer ka dummaayner. Ansii kat ya nu yeepe, naa gasiŋ gurusdu wee. ” ²⁸ Kar ŋa kaawtu aman : “ Iconŋ tamma-ak minniney ho beronjiig do njaar kaak gin orok-aka. ²⁹ Cokiyonŋ naako kaawe, waan kaak gine, Buŋ yaaji gaaye min kuwa nam nja goye do bidinaw. Kar njaar kaak bal gineŋ gay, ka sood kaak ŋa gintu oki, Buŋ yaaji imilinji. ³⁰ Kar gay riyor kaak napkaydo gay, atkonŋ kara do gondikor, do wer kaak ŋu alaw ho ŋu eeyma saanŋco. ” »

Seriin ta ba aaro

³¹ « Wiktin taat nun *Ronŋ gemor yaa yeepe do *darjiner inj duwal okiŋco, nu asiy goye ka seesdu ka sultinnaw. ³² Gee kuuk do adiy ka kidar okiŋco

asa n̄ume uñtu. Kar naa eerin̄co ar gay gooyindi eergiy tamgi in̄ awgi. ³³ Kar naa dibirin̄ tamgi do meedar ho awgi gay do n̄ugilal. ³⁴ Kar nun kaak sultan, naaco kaawe do kuuk do meedar aman : « Kun̄ kuuk Tanni barkiyin̄ko-añ, ason̄ ho un̄jon̄ do Meennaw taat Bun̄ siytu loko min kilgiye ka duniiner. ³⁵ Asaan mey deentu ho ku berdu tee. Ibin deentu ho ku berdu see. Nu 6aawko martaw ho ku obintu samaane. ³⁶ Nu tukinka ho ku berdu kesuune. Nu radaw wala n̄u obintu dañaayne ho ku dakintu tala. ³⁷ Hiyya, n̄uur kuuk sellen̄ do un̄ji ka Bun̄di-ak yaadu telke aman : “ Gem kol *Rabbine, kimin ni taliñcin̄ mey diyaacin̄ ho ni beriiñin̄ tee ? Kimin ibin diyaacin̄ ho ni beriiñin̄ see ? ³⁸ Kimin ki asinti martaw ho ni obin̄cin̄ samaane ? Kimin ki tukinka ho ni beriiñin̄ kesuune ? ³⁹ Kimin ki radtu wala n̄u obin̄cin̄ dañaayne ho ni dakin̄cin̄ tala ? ” ⁴⁰ Min pa-ak, nun kaak sultan, naaco telke aman : “ Ka seener nu kaawaako, ya ku ginit riy taar-an̄ do rakki min do sin̄tar kuuk sin̄co allo tak-tak-añ, ar ku ginit lotu. ”

⁴¹ « Kar ba aaro, naaco newse do kuuk do n̄ugilal aman : “ Kun̄ko-añ Bun̄ surpiyin̄ko, etiron̄ min-niner serek. Baañ do ak taat n̄u biytu do *See-tanner in̄ d̄ubilji. Ak-at matdo tak-tak. ⁴² Asaan mey deentu ho ku baldu bere tee. Ibin deentu ho ku baldu bere see. ⁴³ Nu 6aawko martaw ho ku dakintu obdo. Nu tukinka ho ku baldu bere kesuune. Nu radaw wala n̄u obintu dañaayne ho ku bal 6aa talindu. ” ⁴⁴ Hiyya, n̄uur kuuk do n̄ugilal-ak yaadu telke aman : “ Gem kol Rabbine, kimin ni taliñcin̄ ki meya wala ibino, ki marte wala tukinka, ki radaw wala do dañaayner ho ni

dakiñcin gaaydo ? ” ⁴⁵ Min pa-ak, naaco telke aman : “ Ka seener nu kaawaako, ya ku bal ginin riy taar-an do rakki min do sinjar kuuk sinjo allo tak-tak-añ, ar ku bal ginin lotu. ” ⁴⁶ Gee ñuur-ak 6aa goye doo do ak taat matdo ho ñuur kuuk sellen do unji ka Bunji-ak gay yaa gase goye ka gaasdo. »

26

*Dee ka kaawor do muut ta Iisa
(Maark 14.1-2, Luk 22.1-2, Yaaya 11.45-53)*

¹ Min Iisa gaasiig kaawin-añ okiñco, ña diyiiico do maajirnay aman : ² « Ku iban kadar iidin ta *Paak daktit ko mena seer di. Ek di nun *Ron gemor, ñuun berindu do ñuur kuuk yaan doodin ka etor. »

³ Hiyya, agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar numtu do geriy ka gem rakki sinji *Kayip, ña *Mee satkiner ka tatko. ⁴ Ñu deetu kaawco a ñuu obin Iisa in cigile ho ñuu deenji. ⁵ Ñu kaawtu benannico aman : « Gi gediraado obin yiriy ta iidiner, yampa, gee yaa barjile. »

*Kockice ka itirdi do kaay ka Iisa
(Maark 14.3-9, Yaaya 12.1-8)*

⁶ Yiriy rakki, Iisa goy do geeger ka Betani do ger ka Simon kaak dukum burdum. ⁷ Wiktin taat ña goytu tee, daatik rakki asiig gasa. Do pisinti, ta gin dew ka dambir kaak ñu kolaag albaatir. Dewti-ak miin in itir kaak gasdo badam. Ta kockicii do kaay ka Iisa. ⁸ Min maajirna taliig maanna-ak, aditco nigtu ho ñu kaawtu aman : « Maa di ta nigiiig itir-añ dur di ? ⁹ Ya gi gidiyig itir-añ, nec gii gase gurus dakina ho gii deedin do pokirnar ! » ¹⁰ Min

Iisa doriit kaawco-at, ɲa diyiico aman : « Maa di ku taabiyyiit daatko-anta ? Riy taat ta giniidu-an samaane. ¹¹ Ka seener, pokirna, ɲuur goy doo in kuŋko, kar nun gay goyaado in kuŋko doo. ¹² Min diŋ di ta kockicdu ko itir, uudin ta neginda ɲuu unjin zir do maginer. ¹³ Ka seener nu kaawaako, ay wer kaak ɲuu gaarin Kabarre ta Gala do adiy ka kidar, ɲuu moye bit ka daatko-anta ho ɲuu ose do maan kaak ta gintu. »

*Isine ka Zuudas do Iisa
(Maark 14.10-11, Luk 22.3-6)*

¹⁴ Min ɲaar-ak, Zuudas Iskariyoot kaak min pali-inna ku Iisa ku orok in seer-ak, ɲaawiico do agindaw ku gay satkiner ¹⁵ ho ɲa kaawiico aman : « Ya nu gaarko maman kuu obin Iisa-ak, kuudu bere maa ? » Hiyya, ɲu beriji tammin orok subba ku gurusdi. ¹⁶ Min yiriy taar-at di, ɲa teestu bariye botol taat maman ɲaaco gaarin Iisa, ɲuu obinji.

*Iidin ta Paak
(Maark 14.12-21, Luk 22.7-14, 21-23, Yaaya 13.21-30)*

¹⁷ Yiriy taat awalle ta iidin ta mappa ka bal gele*, maajirna sinjiiji moota do Iisa ho ɲu indiig aman : « Ki raka a ni ɲaate gine tee ka Paakdi momo ? » ¹⁸ Iisa gay telkiico aman : « Baan do geegirdi do wer ka gem rakki pa ho kaawonji aman : “Tatkaw kaawa a wiktiney gaaye. ɲa asa iidiye iidin ta Paak do gerin in maajirnay. ” » ¹⁹ Hiyya,

* **26:17** 'iidin ta mappa ka bal gele' : Ta iidin ta Yuudinnar taat ɲu kolley oki Paak. Do iidin taar-at, ɲu moyiy wiktin taat Bunj imiliig aginiyco min darre ta Meser (Ekzood 12.1-27).

maajirnay 6aawtu, ɲu giniit ar taat Iisa kaawiico ho ɲu giniico tee.

²⁰ Min pat gale, Iisa goytu tee in paliinnay kuuk orok in seera. ²¹ Wiktin taat ɲu tiyo, ɲa diyiico aman : « Ka seener nu kaawaako, rakki minninko yaadu isine. » ²² Min ɲu doriit kaaw-at, zinjico ooliig koloc. Kar ɲu teestu indinji rakki rakki aman : « *Rabbine, ɲa nununno doo ? » ²³ Iisa gay telkiico aman : « Naar kaak pisinni or do parki-aŋ di, ɲaar-ak di yaadu isine. ²⁴ Nun *Ron gemor asa mate ar taat Kitamne kaawtu do bi kanto. Kar gay, radji do gem kaak isindu ! Gem-ak, ya ɲu bal weenji sa guna ! » ²⁵ Zuudas kaak isinaaji-ak indiig aman : « Gem kol Rabbiney, ɲa nununno doo ? » Iisa gay telkiiji aman : « Kin meenji kaawit ko. »

Tee ka Rabbine

(Maark 14.22-26, Luk 22.14-20, 1 Korentiyen 11.23-25)

²⁶ Wiktin taat ɲu goytu tee, Iisa ictu mappa, ɲa deliiji barkin do Bunɗi, ɲa pirsiga ho ɲa beriicog do maajirnay. Kar ɲa kaawiico aman : « Obon ho taan, ɲaar-aŋ zir. » ²⁷ Kar ɲa ictu pey *kordindi, ɲa deliiji barkin do Bunɗi ho ɲa beriicota. Kar ɲa kaawiico aman : « Saan okinjo, ²⁸ asaan ɲuur-aŋ baarir. Baar-aŋ duunit *Jamaw ta marbinto taat Buŋ asiy obe in gee. Baar-ak yaa mine do bi ka gee dakina a ɲuu gase saamiye ka zunuubinnico. ²⁹ Nu kaawaako aman : “ Nu siyaado pey maam ku *bindi nam yiriy taat naa see kuuk marbinto in kunjo do Meennaw ta Tanni. ” » ³⁰ Hiyya, ɲu riytu riyin ku iidiner, kar ɲu amiltu, ɲu 6aayiy coke koot ka Olibiyennar.

Kaawo do bi ka tatire ka Piyer

(Maark 14.27-31, Luk 22.31-34, Yaaya 13.36-38)

³¹ Do wer-ak, Iisa kaawiico do maajirnay aman : « Inj aando-an di, okin̄ko, kuun rasindu. Ka seener, Kitamne kaaw aman : “ Naa deen̄ gay gooyindi ho tamgiy yaa totire. ” » † ³² Kar Iisa kaawtu pey aman : « Wiktin taat nu nooy min do muuti gay, naako ogire do kid ka Galile. » ³³ Piyer gay kaawiji aman : « Ya okin̄co-an̄ rasiñcin̄ oki, nun gay rasaacinno tuk. » ³⁴ Iisa gay telkiji aman : « Cokay, naan̄ kaawe seene, do aando-anta, kokir boogaado di, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » ³⁵ Piyer gay telkiji aman : « Ya nu mata inj kin̄ke oki, nu tatiraado a nu ibingicinno. » Kar maajirna okin̄co kaawtu paa di.

Inde ka Buñdi Jetsemaane

(Maark 14.32-42, Luk 22.39-46)

³⁶ Hiyya, Iisa inj maajirnay ottu do wer kaak nu kolaag Jetsemaane ho ña kaawiico aman : « Goyon̄ anne, nun ñaa inde Buñ annere. » ³⁷ Min ña ñaayiyo, ña iciig Piyer inj koogin ku Zebede kuuk seera : Yaaya inj Zaak. Do wer-ak, kelmoy amiltu ho ziysa oolga. ³⁸ Kar ña kaawiico aman : « Kelmol tiyaan but-but ar naa mate. Kun̄ goyon̄ anne ho goyon̄ mento inj nunu. » ³⁹ Ña sin̄jitu un̄da sood̄, ña dersitu ho ña noodig un̄ji keder, kar ña teestu inde Buñ aman : « Baaba, ya an kat niyinen̄, etirit taabin-an minniner. Yampa, taa ginenna ar taat nun rakiyo, illa taat kin̄ rakiyo. » ⁴⁰ Min ñaar-ak, ña yeepiico do maajirnay kuuk subba. Kar ña gasig nu weyaw. Ña kaawiji do Piyer aman : « Ku bal

† 26:31 Wer ka gase kaawor do Zakariya 13.7.

gedire goye mento soof in nunu ? ⁴¹ Goyon mento ho indiguwon Bun kuu goye bombo ya *Seetanne geacaako. Gelbin ka gemor, naar gin niyin taat naa gine taat samaane, kar ziy gay gedarro. » ⁴² Ka seerin kar, na deettu pey inde Bun aman : « Baaba, ya taa bin-an kat etiraado minniner illa naa seenti ja, naar-ak niyin tanjin di paka ! » ⁴³ Kar na yeptu pey do maarjir nay ho na gasiig nu weyaw nam nu gedarro piliñ odinco. ⁴⁴ Min naar-ak, na rasiigu ho na deettu pey inde Bun ka subbin kar. Na deeliig kaawin nuur-ak di. ⁴⁵ Min na inde Bun, na yeptu do maajir nay ho na diyiico aman : « Ku weyaw ho ku darma misa ? Way, diñ wiktinti nec kate. Nun *Ron gemor, nuun berindu do pise ku gay zunuubinnar. ⁴⁶ Talon, gem kaak isindu-an asa ko eka ! Ucon, naamintenja ! »

Obinji ka Iisa

(Maark 14.43-50, Luk 22.47-53, Yaaya 18.3-12)

⁴⁷ Min Iisa kaawa misan di, Zuudas min paliinna kuuk orok in seer astu in gee dakina. Min gee-ak, daarin gin *seepin pan ho daarin gay gin donkilay. Agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar kat naamgu. ⁴⁸ Zuudas gaarco botol taat maman nuu obin Iisa. Na kaawiico aman : « Naar kaak naa baamiye, naaji gine cuud, na naar ko ku rakiyo. Obonja ! » ⁴⁹ Min nu ottu do wer-aka, Zuudas sinjiiji moota do Iisa ho na ooyiiji aman : « Seek, gem kol Rabbiney ! » Kar na baamiyiiga ho na giniiji cuud. ⁵⁰ Iisa gay telkiiji aman : « Ab roya, maan kaak iyin cin-an, ginga ! » Hiyya, gee-ak baawiiiji moota ho nu obiiga. ⁵¹ Ek di rakki min maajir nay ku Iisa ceptu *seepiney, na asidiig gay

riyor kaak gina riy do *mee satkiner ka tatko ho na dukumijit dengey. ⁵² Kar Iisa kaawiji aman : « Unjig seepinen-an do caapoy, asaan okinco kuuk jaawa in seepinpan-ak, nuu deenco in seepinpan. ⁵³ Ya do tanjin, ki pakira a nu gediraado indin Tanni yaadu male walla ? Ya nu indiga, kodok di naadu naame dubal dakin dakina†. ⁵⁴ Kar ya nu gina ampa-ak gay, maman taat nu siirtu awalle do Kitamner yaa ase do werti ? Asaan Kitamne kaaw a taa kuuniye ansi. »

⁵⁵ Min naar-ak, Iisa newsiico do gee-ak aman : « Kun kawta, nu goy in kunko do *ger ka Bunđi. Maa di ku obginno annere ? Ku astu in seepinpan ho in donkilay a kuun obindu. Wala nu kokino ? ⁵⁶ Kar gay, ta kuuniytu ampa-ak a kaaw taat nabiinna siirtu awalle do Kitamner yaa ase do werti. » Min naar-ak, maajirnay okinco gadtu, nu rasiiga.

Iisa do unco ka agindaw ku gay satkiner

(Maark 14.53-65, Luk 22.54-55, 63-71, Yaaya 18.13-14, 19-24)

⁵⁷ Gee kuuk obig Iisa-ak iyiig do ger ka *Kayip, *mee satkiner ka tatko. Do wer-ak ko, agindaw ku gaanuundi in *aginay ku Yuudinnar numtu. ⁵⁸ Piyer gay aadaag min serek nam nu ottu do ger ka mee satkiner-aka. Kar na unjitu do wer ka berel ka gerdi-aka ho na goytu in askirna. Na raka tale maman nuu deen kaawco. ⁵⁹ Sando, agindaw ku gay satkiner in agindaw ku Yuudinnar bariya botol taat nuuji diye kaaw do Iisa nuu deenji. Ya

† **26:53** ‘dubal dakin dakina’ : Iisa kaawa do bi ka orok in seer ‘leziyon’. Leziyon rakki, askirinti yaa gine maan ka alip subba (3000) wal alip bijigi (6000) pa.

kaaw-at do wertido oki, do tanco-at, ta ginaado maanna. ⁶⁰ Gee dakina uctu, nu diyijji kaaw ta raadiner, kar in taar-at oki, nu balji gase oorne. Ba aaro, gee seer uctu ho nu kaawtu aman : ⁶¹ « Gem-an kaawa a naa dimin ger ka Bun-di-anka, kar do menaw subba di, naa pini do weriy. » ⁶² Hiyya, mee satkiner-ak uctu ho na kaawijji do Iisa aman : « Kin telkaacodo ga ? Gee-an kaawa do bi kanjin doo ? » ⁶³ Kar Iisa gay buguma di. Kar mee satkiner-ak togilijji aman : « In Bun kaak goy mento-anka, kaawnin ja, kin ko *Masi, Ron ka Bun-di walla ? » ⁶⁴ Iisa gay telkijji aman : « Kin meenjin kaawit ko. Kar gay, nu kaawaako, dak mena sood di§, nun *Ron gemor, kuun talin nu goy do meeday ta Bun kaak gin gudurre okintiti, ho kuun talin pey wiktin taat naa ase min ka samaaner in uca. » ⁶⁵ Min mee satkiner dortu pak, na eeriit kesuuney* ho na diytu aman : « Na niga biy in Bun ! Wala gi raka pey saadine ! Ku doraaga, na geema ziy in Bun ! ⁶⁶ Ya loko-ak, gee giniñji maman ? » Nu telkijji aman : « Taar-an nec ko iye muutuy. » ⁶⁷ Do wer-ak, nu picijji ulna do wijeeney, nu koociiga, ho daarin gay baasiiga ⁶⁸ ho nu kaawijji aman : « Hey Masi-anka, ya kin kat nabiince-ak, kaawni ja waa kaak menninjin† ? »

§ **26:64** 'dak mena sood di' : In kaaw ta Grek, nu kaawa 'min diñka'. Kar gay, wiktin ta nu kaawiy ampa-ak, nu raka kaawe a maanna-an yaa ase kodok-kodok di. * **26:65** 'na eeriit kesuuney' : Do aadin ta Yuudinnar, eere ka kesuuni-ak gaara kadar aditco nige. † **26:68** 'menninjin' : Werin daarin, nu kaawa a 'doosinji'.

Tatire ka Piyer do bi ka Iisa
(Maark 14.66-72, Luk 22.56-62, Yaaya 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Do wiktin taar-at, Piyer gay goy kara do wer ka berel-aka. Kar gay riyor rakki baawiiji moota ho ta kaawiiji aman : « Kinke oki goy in Iisa, gem kaak min Galile ! » ⁷⁰ Kar Piyer gay tatiriig Iisa do unco ka geemir ho na diytu aman : « Nu ibanno taat ka rakiy kaawe. » ⁷¹ Kar wiktin taat na raka nere min do wer-aka, gay riyor taat pey taliiga ho ta diyiico do gee kuuk goy ede-ak aman : « Talon, gem-an oki in Iisa kaak min Nazareet. » ⁷² Ka seerin kar, Piyer tatirtu pey ho na togiltu aman : « In Bun, nu ibingigdo gem-an ka tara ! »

⁷³ Jammiiy sooda, gee kuuk goy ede-ak baawiiji do Piyer ho nu kaawiiji aman : « Ka seener, kinke sa min nuura ! Ni ibinaacin min do kaawon-an di. » ⁷⁴ Min naar-ak, na togiltu pey aman : « In Bun-an ka, nu diykon doo a nu ibingigdo gem-an ka ! Ya nu raada sa, Bun, naan surpiyindu. » Min na kaawtu pa-ak di, kokir boogtu. ⁷⁵ Ek di Piyer moyiit kaaw taat Iisa kaawiiji aman : « Awal ta kokir yaa booge, kii tatire dees subba a ki ibinginno. » Hiyya na amiltu kara ho na zugiig ale.

27

Iisa wer ka Pilaat
(Maark 15.1, Luk 23.1-2, Yaaya 18.28-32)

¹ In kawtir wer dugus-dugus, agindaw ku gay satkiner okinco in *aginay ku Yuudinnar deetu kaawco a nuu deen Iisa. ² Do wer-ak, nu duuniiga, nu iyiiga ho nu berii jig do Pilaat kaak gee ku Room diyig guberneer do wer-aka.

Muut ta Zuudas
(Akt 1.18-19)

³ Min Zuudas kaak isinji do Iisa taltu kadar nu raka deen Iisa-ak, ginji rada. Hiyya, na baawiico do agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar a naaco yeepin tammin kuuk orok subba-aku. ⁴ Min na gasiigu, na diyco aman : « Nun di bir gallo asaan nu isinji do gem-an nuu deen maalan di ! » Nuur gay telkiiji aman : « Ginir ! Nin isgininno, taan gagire do gaayan ! » ⁵ Min Zuudas doriit kaaw-at, na dawiig gurus-ak do *ger ka Bunji ho na deettu zikide ziy. ⁶ Kar agindaw ku gay satkiner ipiniig gurus-aka ho nu diytu aman : « *Gaanuunte berro botol taat gii numin gurus-an in kaak gi dummiyy do ger ka Bunji, asaan na gurus ka kayar. » ⁷ Hiyya, nu deetu kaawco, nu iciig gurus-aka ho nu daktu giday morgo ka gem kaak pina gamin in golno. Nu gidiyiig morgo-ak a naa gine wer kaak nuu tiisguwe awraatina. ⁸ Do saan taar-at ko, yoo yiriyta nu koliig morgo-ak aman : « Morig ka baarir. » ⁹ Ansii ko, kaaw taat nabi Zeremi kaawtu awalle astu do werti aman : « Nu ic tammin orok subba ku gurusdi. Gee ku Israyeel talaag gurus-an nec ko in kayay. ¹⁰ Kar in gurus-ak, nu gidiytu morgo ka gem kaak pina gamin in golno ar taat *Rabbin Bun kaawiidu. »*

Iisa do unji ka Pilaat
(Maark 15.2-15, Luk 23.3-25, Yaaya 18.33–19.16)

¹¹ Min nu beriig Iisa do guberneer Pilaat, Pilaat indiig aman : « Kin ko sultan ka Yuudinnar walla

* **27:10** Wer ka gase kaawor do Zakariya 11.12-13 in Zeremi 32.6-15.

? » Iisa gay telkiiji aman : « Kin meenjin kaawit ko. » ¹² Agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar diyiiji kaawna, kar Iisa gay bugum mayaata. ¹³ Kar Pilaat kaawiiji aman : « Ki doraag doo di gee-an diyiijin kaawin-an ku ? » ¹⁴ Naar gay balji telke maanna nam guberneer din sa ajbiy tak-tak.

¹⁵ Ay iidin ta *Paakdi, guberneer Pilaat imilgiy gem rakki min danaayne, naar kaak gee inditu. ¹⁶ Do wiktin taar-at, gin gay danaayner rakki sinji alaw, nu kolaag Iisa Barabaas. ¹⁷ Pilaat indiig gee kuuk num dakin-ak aman : « Naako pike waa min do danaayner ? Iisa Barabaas wala Iisa kaak nu koliy Masi ? » ¹⁸ Pilaat ibina tam kadar min hasuudinaw di, agindaw-ak iyiiig Iisa. ¹⁹ Do wiktin taat Pilaat goy misa do sees ka seriiner, daaciy naamiiji kaawo aman : « Yaman cim kaan min kaawin ku gem-an ka. Na bal nige maanna. Maako-an nu bal weye min sooniika do bi kanji. »

²⁰ Do wer-ak, agindaw ku gay satkiner in aginay ku Yuudinnar isinaag gee ku dakin-ak, nuu indin Pilaat a naaco pikin Barabaas, kar Iisa gay nuu deenji. ²¹ Ampaa ko, wiktin taat guberneer Pilaat indiig pey gee-ak aman : « Min kuuk seer-an, ka moo ku rakiy naako pike ? » Nuur gay telkiiji aman : « Barabaas ! » ²² Pilaat indiigu pey aman : « Kar Iisa kaak nu koliy Masi gay, naa ginin maman ? » Okinco, nu telkiiji aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ²³ Na indiigu pey aman : « Kar na nig maa di ? » Nuur gay koola koolen di aman : « Doodig ka etor ! Doodig ka etor ! » ²⁴ Min Pilaat taltu kadar na gediraacodo ho kaawco bira maan ka pey-ak, na ictu amay ho na aciig pisinji do unco

ka geemir. Kar ɲa ɗiytu aman : « Di ɲaar-ak giniro, nun maan isginno in muut ta gem-aŋka ! » ²⁵ Gee okiŋco telkiiji aman : « Ya an di kaawoŋ-ak, baariy ɲu gagirni ɗo gayiyi yoo ɗo kooginni ! » ²⁶ Hiyya, Pilaat pikiicog Barabaas. Kar Iisa gay, ɲa ɗiyiico a ɲuu koociŋ in korɗiŋgo. Min ɲu koocga, ɲa beriicog ɗo askirnar a ɲuu dooɗiŋ ka etor.

*Ajimiika ta askirnar ɗo Iisa
(Maark 15.16-20, Yaaya 19.2-3)*

²⁷ Min ɲaar-ak, askirnay ku Pilaat iyiig Iisa ɗo geriy ka guberner. Askirnay okiŋco numtu ɗo wer-aka, Iisa gay ɗatikco. ²⁸ Do wer-ak, ɲu cimijiit kesuuney ho ɲu isiiji batik ta dindik buŋ ar ta sultinniidi. ²⁹ Kar ɲu siyiiji jakumne ta jamiidi ho ɲu isiiji ar jakumne ta sultinniidi. Min ɲu isjiigu, ɲu beriiji eto ɗo pisiŋji ka meeda ar ka sultan icgiyo. Kar ɲu dersiyo ɗo unji ho ɲu ajimiyiig aman : « Gem kol sultan ka *Yuudinnar, ooyaajiŋ ! » ³⁰ Kar ɗo wer-ak, ɲu piciji ulna ho ɲu iciig etoy-aka, ɲu menŋiig ɗo kaay. ³¹ Min ɲu ajimiyig ko ajimiye, ɲu cimijiit batko-ata, kar ɲu isiijiit taŋji, ɲu baay dooɗiŋ ka etor.

*Doode ka Iisa ka etor
(Maark 15.21-32, Luk 23.26-43, Yaaya 19.17-27)*

³² Min ɲu amiliy min ɗo geegirdi, ɲu ɲaamtu in gem rakki pa siŋji Simon. Gem-ak min geeger ka Sireen†. Askirna asiriig a ɲa iciŋ etoy ka Iisa. ³³ ɲu ottu wer rakki ɲu kolaag Golgota. Pa-ak ɗiya aman : « Dawik ta kaar. » ³⁴ Do wer-ak, ɲu beriiji ɗo Iisa maam kuuk amse in maan kaak yuutu. Min ɲa

† **27:32** 'Sireen' : ɲa kiɗka gee ku pondiko kaak goy in munsakne.

aawiig di, ɲa pootu seɲco. ³⁵ Hiyya, ɲu doodiig ka etor. Min ɲu doodga, ɲu deediit kesuuney werin dakina ho ay gem di iciy taat galji. ³⁶ Ba aaro, askirna-ak goytu ede ɲuu gooyinji. ³⁷ Kar do et ka Iisa gay, ɲu dood maan kuwa do kaay. Do maanna-ak, ɲu siir maan kaak iy obinji aman : « ɲaar-aɲ ko Iisa, sultan ka Yuudinnar. » ³⁸ Gin kokinay seera oki ɲu doodgu do serpay ka atiydi, rakki do meeday ho rakki gay do ɲugilay.

³⁹ Gee kuuk bira min ede-ak sekiyyi kayco ho ɲu wariig Iisa aman : ⁴⁰ « Kin kaak rak dimin ger ka Bunɗi ho in menaw subba di kii pine ka pey, ya kin kat Ron ka Bunɗi-ak, jil kat doo zin ka meenjin ho paay min ka etor ! » ⁴¹ Yoo agindaw ku gay satkiner, agindaw ku gaanuundi, in *aginay ku Yuudinnar sa samtiyaaji aman : ⁴² « ɲa jil gee ku pey, kar din gay, ɲa gedarro jile ziy ka meenji ! Sultan ka Israyeel kat ampa ? Paay din di min ka etor, kar niin aamine. ⁴³ ɲa diyit kaay in Bun ho ɲa kaawiy a ɲa Ron ka Bunɗi. Di ya Bun elgiga-ak, din ɲa jilga kate ! » † ⁴⁴ Yoo kokinay kuuk ɲu doodtu ka atiydi in ɲaara oki, waraag pa.

Muut ta Iisa

(Maark 15.33-41, Luk 23.44-49, Yaaya 19.28-30)

⁴⁵ Min pat ottu yiriyo, ta mattu. Wer astu gondiko do kid okinji nam pat subba ta maako. ⁴⁶ Do wiktin taar-at, Iisa kooltu rafa aman : « Eli, Eli, lema sabaktani ? » Ansi-ak aman : « Bunɗu, Bunɗu, maa di ki pociinu ? » § ⁴⁷ Gee daarin kuuk goy mootak dorga ho ɲu diytu aman : « Cokiyon ja, ɲa kolaag

† **27:43** Wer ka gase kaawor do Soom 22.9. § **27:46** Wer ka gase kaawor do Soom 22.2.

Eli ! » ⁴⁸ Do wer-ak, rakki minninco gadtu na ictu bit ka jardor, na duuniit do bi ka etor ho na coopiig do maam kuuk tooro. Kar na beriiig do Iisa a naa coode. ⁴⁹ Daarin gay kaawiy aman : « Eron ja, gii tale ya Eli kat asa jilinji. » ⁵⁰ Ba aar, Iisa kooltu pey rada kar na mattu. ⁵¹ Min na mattu, zimilla kuuk bigira nu caaltu atta do ger ka Bunji eertu min datko min kuwa yoo keder. Do wer-ak, kid sa azirtu ho dambinay sa doostu. ⁵² Maggan pile ho min gee kuuk sellen do unji ka Bunji ho mate, dakina nooye. ⁵³ Gee-ak amiltu min do magginco ho min Iisa nooytu, nu baawtu Zeruzaleem, geeger kaak *cawar, ho gee dakina taliigu. ⁵⁴ Min na mattu, tatkaw ka askirin ku Room in geenji kuuk gooyaag Iisa taliig kid azire in ay maan kaak kuuniy-ak, kolaw obiig tak-tak ho nu kaawtu aman : « Way, gem-an Ron ka Bunji ka seener ! » ⁵⁵ Do wer-ak, goy oki daad dakina kuuk aadig Iisa min kid ka Galile ho nu taliy kaaci. Nu taliy min serek. ⁵⁶ Minninco goy Mariyam ta Magdala, Mariyam atan Zaak in Yuusup, ho in atan koogin ku Zebede.

Unje ka Iisa do maginer

(Maark 15.42-47, Luk 23.50-56, Yaaya 19.38-42)

⁵⁷ In pat ta maako, gin gem rakki nu kolaag Yuusup min geeger ka Arimate. Na gay gamnar ho naar oki min maajirna ku Iisa. ⁵⁸ Gem-ak dakiig gas Pilaat ho na indiig momtey ka Iisa. Hiyya, Pilaat beriico izinne do askirnar a nuuji berinji. ⁵⁹ Min naar-ak, na dakiig paaya ho na maliyiig in

* **27:51** 'bigira' : Werin daarin, nu kaawa a 'bakar'.

batik marbinto. ⁶⁰ Kar ɲa iciiga ho ɲa unjiig do magin ta meenji taat ɲu dodditu ka dambar. Magin-at, yoo momte rakki oki, ɲu baltit unje. Min pa-ak, ɲa tunkiltu dambi tatik, ɲa dibiriit magin-ata, kar ɲa deettu. ⁶¹ Wiktin taar-at, Mariyam ta Magdala in gaati Mariyam goy keder aaniy magine.

Gooye ka maginer

⁶² Ka kawtinti, in yiriy ta *sabitdi†, agindaw ku gay satkiner in *Pariziyenna numtu ho ɲu baawtu wer ka Pilaat. ⁶³ Min ɲu ottu, ɲu diyiji aman : « In karaaminen, ni moy kaaw taat gay raadindi-an kaawtu min ɲa goy misa in odinay. Na kaaw aman : “ In menaw subba di, naa nooye min do muuti. ” ⁶⁴ Baanu, gem kol tatkaw, diyco do askirnan a ɲuu gooyin magin-an nam mena subba. Yampa, maajirnay asa kokinin momtey ho ɲuu diye do geemir aman : “ Na nooye min datik ta gee ku mate. ” Kar raade kaak ba aar-an yaa pakiŋ ka awalle. » ⁶⁵ Kar Pilaat kaawtu aman : « Paa ko, askirin eku. Baan in ɲuura ho kaawonco a ɲuu gooyin magine ar taat ku rakiyo. » ⁶⁶ Hiyya, ɲu baawtu do maginer, ɲu naariig dambi ka do bit-aka, kar ɲu rasiig askirna-ak yaa gooyinti.

28

Nooye ka Iisa

(Maark 16.1-10, Luk 24.1-12, Yaaya 20.1-10)

¹ Min yiriy ta *sabit birtu, in dumaas kawtir kawtira, Mariyam ta Magdala in gaati Mariyam baawtu talin magine. ² Min ɲu ottu, aawa kar

† **27:62** ‘yiriy ta sabitdi’ : Yuudinna siya ja zinƙico in yiriy ta jimeener, kar yiriy ta sabit gay, ɲu eeliy geero.

kid azirtu liŋic. *Dubil ka Buŋdi paaytu min ka samaaner. Na tunkiliig dambi kaak do bit ka maginer-aka ho na goyiiji kuwa. ³ Dubile-ak, ziy irna ar irne ka buŋdi ho kesuuney portik kar ar nırne. ⁴ Min askirin kuuk gooyaat magine taliig maanna-ak, kelimco amiltu nam nu aziraw. Nu sollitu keđer ar gee ku mate. ⁵ Kar dubil ka Buŋdi kaawiico do daad-ak aman : « Dakoŋ gineno kolaw. Nu iban kadar ku bariya Iisa kaak nu doodtu ka etor-aka. ⁶ Njaar ginno anne, na nooye ar taat na kaawiiko. Asoŋ, taloŋ, aŋ ko wer kaak nu diyiga. ⁷ Kar baan kodok, dakonco kaaw do maajirnay aman : “ Iisa njaar nooye ho na ogirkon ko do kid ka Galile. Anner kat, ku baayiy talinji. ” An di ta iyiintu. » ⁸ Min nu doriit kaaw-at, kodok di nu uctu min do maginer. Kolaw obiigu ho galal sa miin aditco. In gadco, nu iyaat kabarre-at do maajirnay. ⁹ Tala kar, Iisa naamaagu ho na diyiico aman : « Nu ooyko ! » Kar daad-ak sinjiiji moota, nu obiig asinji ho nu abdiyiga. ¹⁰ Hiyya, Iisa diyiico aman : « Dakoŋ gineno kolaw. Baan kaawonco do sinjar a nu baa do geeger ka Galile. Anner kat, nu baan talindu. »

Ose ka askirna do gamin kuuk kuuniye

¹¹ Wiktin taat daad-ak baawiico do maajirnay, askirin daarin kuuk gooyaat magin-at baawtu do geegirdi. Nu osiico do agindaw ku gay satkiner gamin okinco kuuk kuuniye. ¹² Do wer-ak, agindaw ku gay satkiner in *aginay ku Yuudinnar numtu, nu deetu kaawco. Nu beriico gurus dakina do askirnar ¹³ ho nu kaawiico aman : « Yaman, kuu kaawe a maajirnay kokinig momte-ak aando

wiktin taat ku weyiyo. ¹⁴ Ya kaaw-an kat gal do dengey ta guberneer, nin di yaa gaasin in njaara ho yaako dake kayko. » ¹⁵ Min nu kaawiico pak, askirna iciig gurus-aka ho nu giniit ar taat nu kaawiico. Ansii ko, kaaw-at totirtu do Yuudinnar okinco yoo dinka a maajirnay kat kokinga.

Bayne ka Iisa do maajirnay

(Maark 16.14-18, Luk 24.36-49, Yaaya 20.19-23, Akt 1.6-8)

¹⁶ Ya do maajirna ku Iisa kuuk orok in rakki gay, nu baa do kid ka Galile, do damba taat na kaawiico. ¹⁷ Min nu taliiga, nu abdiyyiga. Kar minninc, daarin gay aditco osaw. ¹⁸ Kar Iisa baawiico ho na kaawiico aman : « Buɗ berduut gudurre okintit kuwa ho keder. ¹⁹ Ansi-ak, baan do gee ku darrinay okinco, ginongu maajirnar, *batiziyongu in sin ku Tati, ku Roŋo, in ku Ruwwin ta Buɗi ²⁰ ho bildongu nuu gine gamin okinco kuuk nu kaawiiko. Nun gay goy in kunko kun kawta nam duniin yaa gaase. »

**Jamaw ta Marbinto: Kabarre ta Gala dɔ bi ka
Iisa Masi inɗanɗa
New Testament in Dangaléat (CD:daa:Dangaléat)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dangaléat

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Dangaléat

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-11-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

ab97a9dd-e7e6-53b0-a477-f2859d09bc84